

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

140 ıncı Birleşim

18 Nisan 1983 Pazartesi

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	568	M.G. Konseyi : 3/301) (D. Meclisi S. Sayısı : 329; M. G. Konseyi S. Sayısı : 566)	569:571
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	568	3. — Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/16; M. G. Konseyi : 3/307) (D. Meclisi S. Sayısı : 303; M. G. Konseyi S. Sayısı : 567)	571:572
1. — Abdülaziz Kılıç Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/412; M. G. Konseyi : 3/296) (D. Meclisi S. Sayısı : 320; M. G. Konseyi S. Sayısı : 565)	568:569	4. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/7; M. G. Konseyi : 1/462) (D. Meclisi S. Sayısı : 242; M. G. Konseyi S. Sayısı : 564)	572:605
2. — Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/468;			

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

13 Nisan 1983 Çarşamba

23 Haziran 1965 Tarih ve 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı. (1/482, 2/110) (S. Sayısı : 563) kabul olundu.

Gelecek toplantının yapılacağı gün ve saatin sonradan tespit edileceği belirtilerek, Birleşime saat 15.05'te son verildi.

Necdet ÜRUĞ

Orgeneral

Millî Güvenlik Konseyi

Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.10

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Cumhurbaşkanı, Genelkurmay ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Millî Güvenlik Konseyinin 140 ıncı Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

I. — *Abdülaziz Kılıç Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu* (D. Meclisi : 3/412; M. G. Konseyi : 3/296) (D. Meclisi S. Sayısı : 320; M. G. Konseyi S. Sayısı : 565) (1)

BAŞKAN — Gündemimize göre kanun, tasarı ve tekliflerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Gündemin birinci sırasında yer alan, Abdülaziz Kılıç Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Kon-

seyi Adalet Komisyonu Raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

Bu rapor, 565 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

Adalet Komisyonu Sözcüsü ve Bakanlık temsilcileri yerlerini aldılar.

Ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Danışma Meclisince hazırlanıp kabul edilen kanun tasarısı Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonunca da görüşülmüş ve tasarının birinci maddesi, hükümlünün nüfus cilt ve sayfa numaralarındaki maddî hata, nüfus kaydına göre düzeltilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum ve ilk sözü Komisyon Sözcüsüne bırakıyorum.

(1) 565 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

Buyurun efendim.

HAVA HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, idam cezasına hükümlü Kars İli, Kağızman İlçesi, Günindi Köyünde 1960 yılında doğan Abdülaziz Kılıç, kendisi gibi çalışmak amacıyla İstanbul'a gelen Nusret Ateş, Hüseyin İlkan, Mehmet İlkan, Arslan İlkan ile beraber çalıştıkları inşaatın bir odasında yatmaya başlamış ve bu arada Hüseyin İlkan'la diğer arkadaşlarının paralarını yatağının altında geceleri sakladığını görmüş ve öğrenmiştir.

Abdülaziz Kılıç, 12 Aralık 1978 günü gece saat 01,00 sıralarında yattıkları odaya gelmiş, arkadaşlarının hepsinin uyuduğunu görmüştür. Bunun üzerine önceden hazırladığı keseri, evvela Nusret Ateş'in, sonra da sırayla Hüseyin İlkan, Mehmet İlkan, ve Arslan İlkan'ın başlarına vurmıştır. Öldüklerine inandıktan sonra da, Hüseyin İlkan'ın yatağının altında duran 8 500 lirayı alarak odayı terk etmiş; suç aleti keseri inşaatın çatı katındaki kireç harcının içine atmış ve odaya dönmüştür.

Ölmeyen ve kendine gelen Mehmet İlkan karşısında Abdülaziz Kılıç'ı görünce «Bize ne oldu?» diye sormuş; onun da, «Ben ne bileyim, polise gidip haber vereyim» demesi üzerine polise gidip ihbarda bulunmuştur.

Olay sonucu Nusret Ateş aldığı yara sonucu ölmüş, Hüseyin İlkan 20 gün, Mehmet İlkan 15 gün, Arslan İlkan 25 gün iş ve güçlerinden kalacak derecede yaralanmışlardır.

Yapılan soruşturma sırasında Abdülaziz Kılıç suçunu itiraf etmiş, suç aleti keseri ve çaldığı parayı teslim etmiştir.

Abdülaziz Kılıç, İstanbul Kadıköy Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmış ve suçu sabit görülerek Türk Ceza Kanununun 450/8 inci maddesi gereğince ölüm cezasına mahkûm edilmiştir.

Yargıtay Birinci Ceza Dairesince dosya incelenmiş ve ittifakla onanmak suretiyle ölüm cezası kesinleştirilmiştir.

Başbakanlık tarafından bu ölüm cezasının yerine getirilmesinin istenmesi üzerine, Danışma Meclisi Adalet Komisyonu tarafından kanun metni hazırlanmış ve Danışma Meclisince aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz bir taraftan Danışma Meclisinin kanun metnini, diğer taraftan da dava dosyasını incelemiş ve nüfus memurluğundan gelen nüfus kaydında yer alan cilt, hane ve sayfa numaralarının yanlış ve noksan geçirildiğini tespit etmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanım, aslolan nüfus kayıt örneği olması cihetiyle, biz Komisyon olarak nüfus kaydına uygun şekilde bir metin düzenlemiş bulunuyoruz. Yalnız, infazda gayet tabii bir tereddüt olabilir. Bu sabah Cumhuriyet Başsavcısı ile temasa geçtik ve infaz sırasında bizim de belirttiğimiz tereddütün olup olamayacağını sorduk. Bir tereddüt olma ihtimalini öğrendik. Bu yanlışlığın nereden ileri geldiğini tetkik ettiğimizde, nüfus kaydındaki cilt - hane - sayfa numaralarının ağır ceza mahkemesi ilamına ve Yargıtay ilamına yanlış geçtiğini tespit etmiş bulunuyoruz.

Yargıtay ilamının düzeltilmesine imkân vermek için, tasarının Komisyonumuza iadesini arz ederim.

BAŞKAN — Böyle bir hata olmaması lazım, ama olmuş.

HAVA HÂKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, gündeme alınması hususu daha önceden tespit edildiği için huzuruza getirmiş bulunuyoruz. İade edilirse bu maddi hata düzeltilmiş olarak yeniden huzuruza getirilmiş olacaktır.

BAŞKAN — Komisyonumuz bu tasarıyı geriye almak istiyor. Maddi hatanın düzeltilmesi maksadıyla tasarının Komisyona iadesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarı Komisyona iade edilmiştir.

2. — *Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu.* (D. Meclisi : 3/468; M. G. Konseyi : 3/301) (D. Meclisi S. Sayısı : 329; M. G. Konseyi S. Sayısı : 566) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin ikinci sırasına geçiyoruz.

İkinci sırada, Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu yer alıyor.

Bu rapor, 566 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

Adalet Komisyonu Sözcüsü ve Bakanlık temsilcileri yerlerindedirler.

Ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Danışma Meclisince hazırlanıp

(1) 566 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

kabul edilen kanun tasarısı Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonunca da görüşülmüş ve tasarının 1 inci maddesi, mahkeme kararında hükümlü Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesine göre bir defa ölüm cezasına çarptırılmasına rağmen Danışma Meclisi Genel Kurulunda ilave edilen ikinci 450/9 rakamı metinden çıkarılmak suretiyle; ayrıca metinde 1982/2027 olarak geçen Yargıtay Esas Numarasındaki maddî hata da 1982/2077 şeklinde düzeltilerek kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum ve sözü ilk olarak Komisyon Sözcüsüne bırakıyorum.

Buyurun.

HÂKİM ALBAY ERSİN ESEROL (Adalet Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, hükümlü Şener Yiğit hakkındaki dosyanın tetkikine göre, Avusturya Büyükelçisinin eşi olan Verena Laube, kızı Andrea Laube ve yeğeni Haio Harms ile birlikte yaz tatillerini geçirmek üzere Fethiye ilçesinin Belcekız mevkiindeki Çetinkamp'a gelirler.

Orada iki gün kadar kaldıktan sonra, olay günü olan 30 Eylül 1978 tarihinde bir kısım yiyecek ve şahsî eşyalarını da yanlarında alarak «Kıtrak» tabir edilen yere pikniğe ve denize girmek için giderler.

Fethiye ilçesinde berberlik yapmakta olan hükümlü Şener Yiğit, ilçe halkından anılan mevkideki koyda turistlerin çıplak olarak denize girip çıktıklarını duyduğu için, hâdise günü av tüfeğini, gerekli av malzemelerini ve av çantasını yanına alarak «Kıtrak» tabir edilen yere gelir ve denize girmekte olan sekiz - on kişilik turis grubunu uzunca bir süre uzaktan seyreder.

Bir süre sonra turistlerin bir kısmı ayrılırlar. Ak-raba olan bu üç kişi denize girmeye devam ederler. Bu sırada hükümlü kendilerine yaklaşır. Hükümlünün hareketlerinden taciz oldukları için, bu üç kişilik turist grubu oradan uzaklaşmak için harekete geçerler; fakat yol üzerine çıkan hükümlü, büyükelçinin kızının yanına gelmesi için işaret eder. Bu duruma Andrea ile kısmen Türkçe bilen annesi müdahale ederler. Hükümlüye yollarından çekilmesini söylerler ve kendilerinden ne istediğini sorarlar. Hükümlü de kızı istediğini ifade edince, «Seni polise, jandarmaya şikâyet ederiz» tarzında tehdit ederek kurtulmak isterler; fakat hükümlü kızla cinsel temasta bulunmak arzusunda olduğu için, av tüfeğini doğrultarak kızın annesine bir el ateş eder ve öldürür.

Bu sırada bu kargaşa ve telaştan yararlanarak kızı ve yeğeni zeytin ve keçi boynuzu ağaçlarının arkasına saklanırlar. Ancak, her şeyi göze almış olan hükümlü, mutlaka kızı ele geçirmek istediğinden, önce erkeği öldürmek için tekrar üzerlerine hamle eder, sağa sola birtakım kaçışmalardan sonra ateş eder ve tesadüfen kızı vurur. Kız da ağır yaralanmıştır. Tüfeğini yeniden doldurmaya çalışırken, erkek olan şahıs hükümlünün üzerine atlar, boğuşma sırasında hükümlü tüfeğini elinden kaybeder ve tüfeksiz kalınca da olay yerinden kaçar.

Bilahare hastaneye kaldırılan kızcağız da ölür.

Bu eylemleri dolayısıyla Fethiye Ağır Ceza Mahkemesince adı geçen hükümlü ölüm cezasına, öbür şahsı öldürmeye nakıs teşebbüsten 15 sene ağır hapse ve diğer öldürme fiilinden de ceza vermeye gerek olmadığına dair hüküm giyer; verilen bu hüküm Yargıtay Birinci Ceza Dairesince 15.9.1982 günü onanmak suretiyle kesinleşir.

Başbakanlıkça hükmün yerine getirilmesine dair hazırlanan tezkere, Danışma Meclisimizin 11.4.1983 günlü birleşiminde işaret oyu ile kabul edilir ve Adalet Komisyonunca hazırlanan metin Danışma Meclisinde kısmen değiştirilerek kabul edilir. Değişiklik gerekçesi olarak da, ikinci defa öldürmeye teşebbüse ait olan Türk Ceza Kanununun 450/9 ve 61 inci maddeleri kanun tasarısı metnine Genel Kurul ilave eder.

Ancak, dosya ve Danışma Meclisi Adalet Komisyonundan geçen metinlerin incelenmesinde, hükümlü hakkında verilen tek bir ölüm cezası olduğundan ifazı gereken ceza da, tek ölüm cezasıdır. İkinci bir «450/9 ve 61» öldürmeye nakıs teşebbüstür, kanun metninde de yer almasına gerek yoktur. Komisyonumuzca, bu lazimeye riayetle, Danışma Meclisinde eklenen bu kısım çıkarılmıştır. Esas numarasında yapılan maddî hata da Komisyonumuzca düzeltilmiştir.

Takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN — Evet.

Tümü üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

**Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine
Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 15.9.1982 tarih ve Esas 1982/2077, Karar 1982/3214 sayılı ilamı ile kesinleşen Fethiye Ağır Ceza Mahkemesinin 24.8.1981 tarih ve Esas 1979/47, Karar 1981/84 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan Fethiye İlçesi, Uzunyurt Köyü, Hane 41, Cilt 089/02, Sayfa 14'de nüfusa kayıtlı Mustafa oğlu, Hanife'den olma 9.10.1950 doğumlu Şener Yiğit hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/16; M. G. Konseyi : 3/307) (D. Meclisi S. Sayısı : 303; M. G. Konseyi S. Sayısı : 567) (1)*

BAŞKAN — Gündemimizin 3 üncü sırasına geçiyoruz.

Üçüncü sırada, Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince kabul olunan metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu yer almaktadır.

(1) 567 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.

Bu rapor, 567 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır. Adalet Komisyonu Sözcüsü ve Bakanlık temsilcileri yerlerini almışlardır.

Ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkeresi ve Danışma Meclisince hazırlanıp kabul olunan kanun tasarısı, Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonunca da görüşülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Şimdi, kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyor ve ilk sözü Komisyon Sözcüsüne bırakıyorum.

Buyurun Sayın Komisyon.

HAVA HAKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, kan gütme saikiyle Lütfü Altuntaş, Ayşe Altuntaş'ı öldürmek ve Kemal Altuntaş'ı da öldürmeye teşebbüste bulunmak suçlarından idam cezasına hükümlü 1956 doğumlu Cafer Aksu, daha önce maktullerin oğulları tarafından babası ve amcasının öldürülmesi nedeniyle, onların intikamlarını almak maksadıyla, kan gütme saikiyle maktulleri ta-kibe başlamıştır.

Hükümlü, 2 Nisan 1977 günü tarlalarında çalışmakta olan Lütfü Altuntaş, Ayşe Altuntaş ve Kemal Altuntaş'ın yanlarına yaklaşmış, önce Lütfü Altuntaş'a tabanca ile ateş açmış, sırtından ve göğsünden yaralayarak öldürmüştür. Ayşe Altuntaş ve Kemal Altuntaş kaçmaya başlamışlardır; onları takibe koyulmuş, Ayşe Altuntaş'ı evvela av tüfeği ile yaralamış ve yanına yaklaşarak tabancası ile de müteaddit defalar ateş etmek suretiyle onu da aynı yerde öldürmüştür.

Kemal Altuntaş ise kaçmış ve kendisine ateş etmesine rağmen isabet ettirememiştir.

Ordu Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanmış ve suçu sabit görülerek 14 Kasım 1979 tarihli 1979/148 Esas, 1979/205 sayılı Karar ile Lütfü Altuntaş'ı öldürmek suçundan 450/10 maddesi gereğince idamına, duruşmadaki hali nedeniyle de Türk Ceza Kanununun 59 uncu maddesine göre müebbet hapse çevrilmesine; Ayşe Altuntaş'ı öldürme suçundan, keza Türk Ceza Kanununun 450/10 maddesi gereğince idamına, duruşmadaki hali nedeniyle Türk Ceza Kanununun 59 uncu maddesine göre müebbet hapse çevrilmesine; Kemal Altuntaş'ı öldürmeye nakıs teşebbüs suçundan ötürüde Türk Ceza Kanununun 450/10, 61 ve yine duruşma sırasındaki hafifletici sebep de dikkate alınmak suretiyle 12 yıl ağır hapis cezasına çarptırılmasına karar verilmiştir.

Sonuç olarak, Türk Ceza Kanununun 70 inci maddesi gereğince, iki müebbet hapis cezasının idama dönüştürülmesine hükmedilmiştir.

Ordu Ağır Ceza Mahkemesinin bu hükmü, Yargıtay Birinci Ceza Dairesi tarafından incelenmiş ve ittifakla onanmak suretiyle kesinleştirilmiştir.

Başbakanlık tarafından bu ölüm cezasının yerine getirilmesinin istenmesi üzerine, Danışma Meclisi Adalet Komisyonu tarafından bir kanun metni hazırlanmış, Danışma Meclisi tarafından bu kanun metni anyen kabul edilmiştir.

Kanun metni Komisyonumuzca da incelenmiş, anyen benimsenmiştir.

Takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN — Peki.

Tümü üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 6.2.1980 gün ve Esas 1980/167, Karar 1980/491 sayılı ilamıyla kesinleşen Ordu Ağır Ceza Mahkemesinin 14.11.1979 gün ve Esas 1979/148, Karar 1979/205 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/10, 59; 450/10, 59 ve aynı Kanunun 70 inci maddeleri uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan Ordu ili, Aybastı ilçesi, Armutlu mahallesi, cilt 001/02, kütük sıra No. 58/67, sahife 43'te nüfusa kayıtlı Mehmet oğlu, Behire'den olma 1.1.1956 doğumlu Cafer Aksu (Altuntaş) hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, «Cafer Aksu» diyor ve parantez içinde de, «Altuntaş» demiş, bunun nedeni ne acaba?

HAVA HAKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Başkanı) — Değiştirmiş sonradan efendim.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Yani öldürdüklerinin de akrabası değil mi?

HAVA HAKİM ALBAY ZEKİ GÜNGÖR (Adalet Komisyonu Başkanı) — Evet, akrabaları efendim.

BAŞKAN — Evet.

Başka söz isteyen var mı? Yok.

1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/7; M. G. Konseyi : 1/462) (D. Meclisi S. Sayısı : 242; M. G. Konseyi S. Sayısı : 564) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin dördüncü sırasında, 1615 sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması ve Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu yer alıyor.

Bu rapor, 564 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

İhtisas Komisyonu Sözcüsü, Sayın Bakan ve ilgililer yerlerini almışlardır.

Kanun tasarısının tümü üzerinde görüşme açıyorum ve ilk sözü Komisyon Sözcüsü Sayın Evcil'e veriyorum; buyurun efendim.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Osmanlı İmparatorluğu zamanında çıkan 1918 tarihli Kanundan sonra gümrük mevzuatı, 1 Haziran 1929 tarihli ve 1499 sayılı Kanunla düzenlenmiştir. Bilahare bu Kanun çeşitli değişikliklere uğramış ve son olarak da 1615 sayılı Gümrük Kanunu 1973 yılında yürürlüğe girmiş ve bugüne kadar da bu Kanun birkaç defa değişikliğe tabi tutulmuştur.

(1) 564 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.

Gelişen ekonomik durum ve uluslararası ilişkiler uygulamada gümrük işlemlerindeki aksaklıkları ortaya koymuş, bu aksaklıkların giderilmesi maksadıyla, Gümrük Kanununun ilgili maddelerinin yeniden düzenlenmesini zorunlu hale getirmiştir.

Zatı âlilerine sunulan bu değişiklikler daha önce Danışma Meclisinde görüşülerek kabul edilmiş bulunmaktadır.

Ülkemizin yapısı, sanayicilerin ve ihracatçıların karşılaştıkları problemler ve uluslararası ilişkiler de göz önünde tutularak; muafiyetler, bağış işlemleri, sundurma işletmeciliği, eşya kıymeti, gümrüklü eşyanın muayenesi, noksan tahsil edilen vergilere yapılacak işler, geçici kabul ve geçici muaflik rejimleri, para cezalarının günümüzün şartlarına göre ayarlanması gibi konularda yeni düzenlemeler yapılmış ve yüksek onaya sunulmuştur.

Arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Tümü üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum:

1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması ve Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«6. Bu Kanunda geçen çıkış tabiri; çıkış eşyasının 127 nci madde gereğince muayenesinin yapılp taşıta yüklenmesini, bir yerden veya muhtelif yerlerden, bir defada veya kısım kısım gelmekte olan dökme veya diğer eşyada yüklemenin tamamlanmasını veya 127 nci madde gereğince muayenesi tamamlandıktan sonra çıkış sundurma, antrepo veya serbest bölgelere alınmasını ifade eder.»

BAŞKAN — 1 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 3 üncü maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«5. Satışa intikal eden eşyanın vergi ödeme mükellefiyeti, giriş beyannamesi verilmiş veya tahakkuk varakası tanzim edilmiş olduğu hallerde bunların tescil

edildiği, aksi halde tespit kâğıdının gümrükçe tanzim ve tescil olunduğu tarihte başlar.

6. Bakanlıkça tespit edilecek esaslara göre eşyanın ithal işlemi sonradan yapılmak üzere, mal sahibine, temsilcisine veya taşıyıcısına teslim edilmesi halinde, vergi ödeme mükellefiyeti teslim edildiği tarihte başlar.»

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergiye esas olan tarife

Madde 4. — Gümrük vergisi, 3 üncü madde gereğince ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte, eşyanın bulunduğu hal ve mahiyetine göre o tarihte yürürlükte bulunan Gümrük Giriş Tarife Cetvelindeki nispet, had ve esaslara göre hesaplanır.

Tarifenin vergi nispetlerini artıran hükümlerinin uygulanmasına, kanunda aksine sarahat bulunmadıkça, yayımı tarihinden üç ay sonra başlanır. Ancak, bu Kanunun 20 ve 21 inci maddeleriyle 14.5.1964 tarihli 474 sayılı Kanuna göre yapılacak değişiklikler ve alınacak kararlar yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 3 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vasfı değişen eşya

Madde 5. — Ödeme mükellefiyetinin başladığı günden sonra eşyanın vasıflarında meydana gelen değişmeler ve bozulmalar sebebiyle gümrük vergilerinden indirim yapılamaz.

Ancak, fiili ithalden önce herhangi bir kaza sonucu ya da elde olmayan nedenlerle eşyanın hasara veya kayba uğraması veya harap olması hallerinde, külfet ve masrafları sahibine ait olmak üzere ve bu durumların ilgili gümrük idaresine ispat edilmesi şartıyla, gümrük idaresinin denetimi altında aşağıdaki şekillerde işlem yapılır.

1. Hiçbir surette kullanılamaz hale gelmiş eşyanın, sahibi isterse, usulü dairesinde imhasına veya yurt dışına çıkarılmasına izin verilir.

2. Münhasıran ilk madde olarak kullanılması mümkün hale gelen eşyanın vergisi ilk madde tarifesi üzerinden hesaplanır. Lüzumu halinde, gümrük idaresince bu eşyanın ilk madde şekline başka surette kullanılmasını önleyici tedbirler de alınır.

3. Kısmen hasara uğrayan eşyanın ayrılması mümkün ise hasara uğramış kısmı, değilse tamamı hakkında sahibinin isteğine göre 1 ve 2 nci fıkralar hükümü uygulanır.

4. İslanmış veya nemlenmiş eşyanın kurutulmasına Gümrük İdaresince müsaade olunur.

5. Eşya, sahibi tarafından, Hazineye hiçbir masraf yüklenmemesi kaydıyla gümrüğe terkedilebilir.

Ancak, bu fıkralardaki işlemlerin uygulanması sırasında ilk tespit ve tahakkuka göre bir ceza tayini gerektiği hallerde bu ceza alınır.

BAŞKAN — İlk konuşmamızda bu maddenin 4 numaralı fıkrası olan, «İslanmış veya nemlenmiş eşyanın kurutulmasına Gümrük İdaresince müsaade olunur» ibaresi yoktu galiba. Bu fıkrayı buraya yeni koyduk değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Cumhurbaşkanım, bu fıkra daha önceki kanunda vardı. İhtiyaç yoktur diye çıkarılmıştı; ancak bulunmasının daha yararlı olacağı düşünülerek ilave edilmiş ve ayrıca da beşinci fıkra düzenlenmiştir.

BAŞKAN — 4 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 5. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 6 ncı maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tek ve maktu tarife

Madde 6. — Posta yoluyla veya yolcu beraberlerinde gelen ve ticarî mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşya ile sınır ticaretine konu teşkil etmesi uygun görülen eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere kanunlarda belirtilen azamî hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 8 inci maddesinin 1 inci, 2 nci, 4 üncü ve 14 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 15 inci fıkra madde metninden çıkartılmıştır.

«1. Genel, katma ve özel bütçeli daireler ile kamu yararına hizmet eden dernekler tarafından kurulan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile milletlerarası kuruluşlarla işbirliğine müsaade edilen vakıfların müze, kitaplık, dokümantasyon merkezleri için teşhir edilmek ve okunmak üzere gelen her türlü eşya, kitap, mecmua, risale ve eserlerle, bunlarla ilgili mikrofilmler, mikrofişler, video bantları ve ses bantları ayrıca, okullar ile bahsi geçen daire ve kuruluşların hayvan ve bitki bahçeleri numune ve üretme fidanlıkları, göl ve havuzları için gelen her türlü bitki ve hayvanlar ile bunların tohumları ve yumurtaları (Bunların kap ve kılıfları, nakli sırasında kullanılan eşya, malzeme ve kumanyalar dahil)»,

«2. a) Sosyal, kültürel, hayrî ve sıhhi maksatlarla yabancı memleketlerde kurulmuş dernek, vakıf ve teşekküller tarafından aynı maksatlarla Türkiye'de faaliyette bulunan kamu yararına çalışan derneklere ve vakıflara,

b) Gerçek ve tüzelkişiler tarafından, Türkiye'deki kamu yararına çalışan derneklere ve kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş Bakanlar Kurulunca tespit edilen tesisler ile resmî teşekküllere, belediye ve köy tüzelkişiliklerine,

Bağış yoluyla gönderilen veya yurt dışında temin edilen para ile alınıp getirilen, gerek miktar, gerek özellikleri bakımından konularına uygun olduğu Bakanlıkça kabul edilecek eşya (Genel ve katma bütçeli daireler dışında binek otomobilleri hariç)»,

«4. a) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyaçları için gümrük beyannamesi ve ithal müsaade belgeleri bu kuruluşlar adına düzenlenmiş olmak kaydıyla, yurt dışında tedarik olunan her türlü harp silah, araç, gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar, akaryakıt ve yağlar, hammadde, malzeme (eğitim malzemesi dahil) ve harp ganimetleri,

b) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyacı için bedelsiz olarak dış kaynaklardan alınan her türlü yardım malzemesi,

c) Emniyet Genel Müdürlüğünce, emniyet hizmetleri ihtiyacı için dış memleketlerden mubayaa ve ithal olunacak (a) bendinde yazılı araç, gereç ve silahlar ile bunların teferruatı.»

d) Millî savunma ve içgüvenlik konularında; Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü ihtiyaçlarının sağlanması için; Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla kurulmuş bulunan vakıflar ile sermayesinin yarısından fazlası bu vakıflara ait olan şirket ve müesseselerin yukarıda yazılı kuruluşlar tarafından verilecek siparişlerle ilgili olarak üretici sıfatıyla ithal etmeleri gereken ve miktarı ihtiyaç sahibi makam tarafından onaylanan her türlü silah, araç, gereç, anamalzeme, mühimmat, makine, elektronik, elektrikli cihaz, alet ve teferruatları ile bunların üretimi, bakımı ve onarımında kullanılacak her türlü parça, yedek parça, mamul, yarı mamul maddeler, malzemeler,

14. a) Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 87.02, 87.09, 87.10 ve 87.11 pozisyonlarında yer alan ve münhasıran malul ve sakatlar tarafından kullanılacak üzere hususî surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan ve bunlar tarafından ithal edilen motorlu veya motorsuz koltuklar, bisiklet, motosiklet ve binek otomobilleri,

Bu fıkra gereğince yurda sokulan kara nakil vasıtalarının malul ve sakat olmayanlara herhangi bir şekilde devri halinde gümrük vergisi alınır. Ancak bu fıkra gereğince yurda sokulan kara nakil vasıtalarının başka bir malul ve sakata devri veya bunların ölümü sonucu varislerine intikali halinde gümrük vergileri alınmaz.

b) Protez uzuvlar (protez dişler hariç) ile organizmaya takılan sair uzuv ve parçalar,

c) Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 84 ve 85 inci fasıllarında yer alan ve sakatların sanatlarının icrası için bizzat kendilerinin ithal ederek kullanacakları alet ve makineler (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izniyle),

d) Sakatların ve hastaların kendi adlarına ithal edilecek ve bunların bakım, tedavi ve yaşamlarını sürdürmeleri için zorunlu olan eşya ile organ nakli için kurulmuş vakıfların yurt dışından amaçlarına uygun olarak ve kamu hizmetine tahsis edilmek üzere getirecekleri canlı doku, makine, teçhizat ve teşhis ve tedavide gerekli ilaçlar (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının uygun görüşü alınarak).»

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Millî Savunma Bakanlığı ile ilgili bu 4/a maddesi, direktiflerinizle yeniden kaleme alındı.

BAŞKAN — «Sahil Güvenlik Komutanlığı» ilave edildi.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Evet Cumhurbaşkanım.

Bir de eski terimler yerine, bugün kullandığımız tabirler yer aldı burada efendim.

Ayrıca, ilaç ve ilaç hammaddeleriyle ilgili madde de yine emirleriniz gereğince çıkarılmıştır.

Bu madde yeniden kaleme alındıktan sonra Millî Savunma Bakanlığı temsilcisi müracaatta bulundu ve bilhassa Gülhane'ye alınan, sipariş edilen ilaçların, ilaç hammaddelerinin eski kanuna göre yine gümrüklü olarak ithal edildiğini ve böyle olmadığı takdirde bekleme ile bunların bir kısmının bozulabileceğini ve bu nedenle bu 4/a fıkrasına bir ilave yapılmasını teklif ettiler.

Tensiplerine arz ederim.

Teklifleri şöyle Cumhurbaşkanım : (4/a maddesinin sonundaki «... harp ganimetleri» ibaresinin devamı olarak) «ile memleket dahilinde temini mümkün olmayan ilaç ve ilaç hammaddeleri.» Bu ibarenin eklenmesini istiyorlar.

Arz ederim.

BAŞKAN — Evvelce nasıldı, sizin ilk teklifinizde? Bir daha okur musunuz onu.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — İlk teklif şöyle idi Sayın Cumhurbaşkanım : «harp ganimetleri»nden sonra, «... ile memleket dahilinde teminine imkân bulunmadığı ve yurda girmesinde sakınca görülmediği Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca kabul, tespit ve belgelenecek her çeşit sıhhi malzeme, ilaçlar, ilaç hammaddeleri, biyolojik maddeler ve kan preparatları ve ayrıca adı geçen Bakanlığın göstereceği lüzum üzerine Silahlı Kuvvetlerin muhabere hizmetlerinde kullanılacak hayvanlar.»

BAŞKAN — Hayvanlar?..

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, bazı hizmetler için.

BAŞKAN — Köpekler falan.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, köpekler vesaire.

Bugünkü gümrük mevzuatında Sayın Cumhurbaşkanım, zaten ilaç ve ilaç hammaddeleri var; bir uygulama yapıyor muyuz.

BAŞKAN — O zaman gene Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının görüşü alınarak diye bir şartı vardır onun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — «Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının kabul, tespit ve belgeleyeceği...»

BAŞKAN — Evet, yurt içinde olup olmadığını vesaireyi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bilir. Çünkü, yurt dışından getirecektir ilaç veya hammaddesini Millî Savunma Bakanlığı.

Binaenaleyh, o yine olmalı; ama yalnız ilaç ve hammaddesi ile iktifa edebiliriz. Cihaz, şu bu filan gibi genişletecek olursak, o gün konuştuğumuz gibi birtakım mahzurlar doğurur.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Evet, ayrıcalık da olmuş olur.

BAŞKAN — Ayrıcalık olur. İlaça bir şey demiyorum, ilaç doğru.

DENİZ YARBAY ARGUN UZEL (Millî Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, ithalat rejimi ve yönetmeliğimiz içinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının önizni şartı aranıyor, o şartla ithal ediliyordu.

BAŞKAN — Eski kanunda o zaten vardı, gene koyarız onu.

DENİZ YARBAY ARGUN UZEL (Millî Savunma Bakanlığı Temsilcisi) — Eski kanunda ilaç ithali ile ilgili herhangi bir hüküm yoktu.

BAŞKAN — Şimdi o şekilde bir daha okuyunuz.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — «harp ganimetleri ile memleket dahilinde temini mümkün olmayan ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca kabul, tespit ve belgelenecek her çeşit ilaç ve ilaç hammaddeleri».

BAŞKAN — (4. a) fıkrasını bu şekilde bir daha okutuyorum :

«4. a) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyaçları için gümrük beyannamesi ve ithal müsaade belgeleri bu kuruluşlar adına düzenlenmiş olmak kaydıyla, yurt dışından tedarik olunan her türlü harp silah, araç, gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistem-

leri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar, akaryakıt ve yağlar, hammadde, malzeme (eğitim malzemesi dahil) ve harp ganimetleri ile memleket dahilinde temini mümkün olmayan ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca kabul, tespit ve belgelenecek her çeşit ilaç ve ilaç hammaddeleri.»

BAŞKAN — Genel Sekreterimizin teklif ettiği ve ilave ettiğimiz bu (4. a) maddesi üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, esasen Türkiye'ye ithal edilen hammadde ve ilaçlar Türkiye'de olmayan maddelerdir. Bugünkü ithalat rejimine göre, bütün ithalat Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesine tabidir; yani onlar öngörmedikçe biz müsaade belgesi vermeyiz. O itibarla özel sektör ithalatı da esasen bu esasa tabidir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Yani, çıkaralım mı diyorsunuz, «Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca kabul, tespit ve belgelenecek her çeşit» kaydını?

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Takdir Yüce Konseyin efendim. Her çeşit değil de, bütün ilaçlar girecek.

BAŞKAN — «Her çeşit ilaç» zaten.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Evet, her çeşit ilaçları gümrüksüz getirecektir demektir. Ama özel sektör ödüyor gümrüğünü; yani zatı âliniz geçen gün diskriminasyon olmadığı...

BAŞKAN — Bu, Millî Savunma ihtiyaçları olduğu için, ilaç olduğu için koyduk onu.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu ticarî maksatla getirilmiyor, Millî Savunma için ve aynı zamanda Gülhane'nin araştırma maksadıyla kullandığı ilaçların hammadde leridir. Bu bakımdan, özel sektörden bir ayrıcalığı olsa gerekir.

BAŞKAN — Evet.

Başka söz isteyen var mı efendim?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 1 inci fıkra için daha önce - yüksek malumları - yükseköğretim kuruluşları ve yükseköğretim üst kuruluşları vardı, «Onu yeniden tezekkür edin» emri buyurulmuştu. O yeniden, ilgililer de çağırılarak görüşülmüş ve ancak, yükseköğretim kuruluşları ve üst kuruluş-

ları - yüksek malumları - genel, katma, özel bütçeli daireler onun içine girdiği için, oradan çıkarılmış; sadece kamu yararına kurulan dernekler ve bu derneklerden de, Bakanlar Kurulu kararıyla uluslararası ilişkilere müsaade edilen derneklerin kurdukları vakıfların (ki bunlar zaten üniversiteleri ve yurt içinde çeşitli bilimsel faaliyetleri düzenleyip, destekleyip, organize ettikleri için) bu tür risale, mecmua, kitap ve doküman getirtmesi yararlı mütalaa edildiğinden, böyle düzenlenip yüksek onaya sunulmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Başka söz isteyen var mı?.. Yok.

6 ncı maddeyi, (4. a) fıkrasındaki değişikliklerle ve fıkranın son okunan şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 9 uncu maddesinin 5 inci fıkrasının (b) bendinin 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yabancı devletlerin Türkiye'deki konsolosluklarında görevli idarî ve teknik personelin, görevlerine ilk gelişlerinde beraberlerinde getirecekleri veya gelişlerinden iki ay önce veya gelişlerinden itibaren altı ay sonraki süreler içerisinde getirecekleri kendilerine ve ailelerine ait zatî eşya ve ev eşyası.»

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 8. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi ile 6 ncı ve 7 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Yolcuların beraberlerinde getirdikleri kendilerine ait zatî eşya ile gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde gelen zatî eşya ve nakil vasıtaları hizmetlilerin beraberlerinde getirecekleri kendilerine ait giyim eşyası (yolcuların getirebileceği zatî eşyanın cins, miktar ve mahiyeti ile seyahatin süre ve mahiyetine, nakil vasıtasının cinsine göre nakil vasıtaları hizmetlilerinin getirebileceği eşya Bakanlıkça tespit edilir.)

6. Yabancı memleketlerdeki kişilerin ölümü ile Türkiye'de ikamet eden veya Türkiye'ye dönen Türk uyruklu mirasçılara intikal eden zatî eşya ve ev eşyası (Bakanlıkça kabul edilecek mücbir sebepler saklı kalmak kaydıyla bunların ölüm olayının resmî makamlar tarafından tespit tarihinden itibaren bir yıl içerisinde getirilmesi, ölene aidiyetinin ve namlarına

gelenlere intikalinin kanaat verici resmî belgelerle ispatı şartıyla.)

7. Yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen Devlet memurları ile diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametten sonra dönen Türk uyruklu kişilerin bir defaya mahsus olmak üzere; beraberlerinde getirecekleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde getirecekleri ev eşyası, (Bu fıkroda belirtilen şartlara göre dönüşlerde, ikinci ve müteakip ev eşyası ithalatı gümrük vergileri ödenerek yapılabilir.)»

BAŞKAN — Şimdi, parantez içerisinde, en son okunan, «Bu fıkroda belirtilen şartlara göre dönüşlerde, ikinci ve müteakip ev eşyası ithalatı gümrük vergileri ödenerek yapılabilir» kaydı, yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen devlet memurlarına da şamil mi, değil mi?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Şamil.

BAŞKAN — Bugüne kadar değil idi, değil mi?
GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Buyurun.
GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Bu fıkradaki farklılık, eskisine nispetle farklılık, «bir defaya mahsus olmak üzere» diye 3 üncü satırda - bu ibarelerle başlıyor.

BAŞKAN — Ama, o, «Devlet memurları ile diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikamet ettikten sonra dönen Türk uyruklu kişilerin bir defaya mahsus» diye, her ikisine de şamil.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet, Sayın Cumhurbaşkanım. Müsaade ederseniz şöyle arz edeyim; somut örnek vereyim ki daha kolay açıklamak imkânım olsun;

İşçi vatandaşımızı düşünelim; işçi vatandaşımız Türkiye'ye döndüğü zaman, iki sene kalmış ise, kullanılmış eşya ise - ki, «kullanılmış» çıkardık - bunu vergisiz olarak yurda ithal edebiliyordu. Bir de Dışişleri Bakanlığı memurunu ele alalım; bu da yurt dışında dört sene vazife gördükten sonra döndüğü zaman ev eşyasını yine aynı şartlarla vergisiz olarak ithal edebiliyordu. İkinci kez çıkışında, yine belli bir süre kaldıktan sonra vergisiz olmak kaydıyla zatî eşyasını, ev eşyasını yurda vergisiz olarak ithal edebiliyor idi.

Şimdi, aslında işçi vatandaşlarımız yönünden farklı bir işlem oluyordu.

BAŞKAN — Onlara bir defa; iki, üç, dört defa bu hakkı tanıyor idik.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet.

Şimdi bu yeni getirilen değişiklik ile ister yurt dışındaki millî ve milletlerarası kadrolara atanmış bulunanlar olsun, ister başka amaçlarla, işçiler gibi yurt dışında belli bir süre kalmış olanlar olsun; ancak bir defa gümrüksüz olarak zafî eşyalarını veya ev eşyalarını yurda getirebilecekler. İkinci defa aynı şartlar tahakkuk eder, bu eşyaları yurda getirmek isterler ise, vergi ödemek mükellefiyetinde kalacaklardır. Bunun tabii, müspet yönü de var, menfi yönü de var; tartışılabilir bir hüküm.

BAŞKAN — Beraberlik sağlanmış oldu böylece?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Eşitliği sağlıyoruz.

BAŞKAN — Beraberlik sağlanmış oldu.

Yalnız bu takdirde, ikinci veya üçüncü defa yurt dışı daimî görevlere gidenler eşyaları da götürüleceği derse, eşya harcırahını da verecek mi?

Maliye Bakanlığı Temsilcisi burada değil mi?

DOĞAN ERSOY (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Verecek efendim.

BAŞKAN — Vermesi lazım. Çünkü o zaman memur; «Beni ikinci defa gönderiyorsunuz, eşyaları götürüleceğim. Eğer eşyaları götürmezsem oradan eşya almak zorunda kalacağım ve onun da gümrüğünü ödeyeceğim» der.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Efendim, bunun bazı ekonomik olmayan yönleri var. İzin verirseniz onu da arz edeyim.

Bir kere yurt dışına dört sene görev görmek üzere giden bir Dışişleri Bakanlığı memuru mutlaka ya mobilyalı ev tutmak mecburiyetinde kalacak, yahut da mobilyasız ev tutacak, kendisi mobilya temin edecek. Mobilyalı ev tuttuğu takdirde vereceği ücret bir hayli yüksek olacaktır. Mobilyasız ev tutarsa mobilya temin edecek. Kullanılmış mobilya temin etmek suretiyle ihtiyacını karşılaması güç; çünkü temsil fonksiyonu da var. Binaenaleyh, yeni mobilya almak mecburiyetinde. Döneceği zaman da bunu hemen hemen yok pahasına satmak mecburiyetinde kalacaktır.

Binaenaleyh, bu mülahazalardan hareket etmek suretiyle, eski metinde böyle bir sınırlama getirilmemiş. Bu bir tercih meselesi, takdirlerinize tevdi edilmiş bulunan bir husus. Denebilir ki, «Efendim, hep-

si, herkes aynı potada mütalaa edilsin; bunlar da bir defadan fazla gümrüksüz ev eşyası getirmesinler.»

Bu kadar seneden beri alışılmış bir hakkın tekrar geri alınmasının güçlüğünü de takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN — Efendim, bunun bu şekilde çıkmasının bazı faydaları var. Çünkü orada lojmanı olan, kendilerine ev tahsis edilen makam sahipleri de her gelişlerinde eşya getiriyorlar.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet efendim, ticaret maksadıyla.

BAŞKAN — Ticaret mevzuu oluyor o.

Yalnız şunu öğrenmek isterim : Acaba bir işçi yurt dışında muayyen bir süre kaldı, iki seneden fazla, döndü, eşya getirdi. Aradan altı yedi sene geçti, gitti ve bir daha getirdi; bunu takip edebilir mi devlet? Memuru takip edebilir; fakat böyle serbest bir vatandaşın ikinci veya üçüncü defa mı yurt dışına gidip eşya getirdiğini nasıl takip eder?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Aslında, maddenin bu şekliyle de, takibi bir hayli güç; onu da arz etmek isterim. Yani bir kere getirir. Halbuki sicil tutulması gerekiyor.

BAŞKAN — Başka bir gümrük kapısından girer...

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sicil tutmak da gayet zor. Onu arz etmek isterim. Çok zor, takibi zor. Biz geçen sene bir uygulama başlattık. Mesela işçiler kesin dönüşlerde pasaportlarına konsolosluklardan kesin dönüş şerhi alamıyorlardı. O takdirde burada gümrük idareleri versin dedik. Pasaportu kaybediyor Sayın Cumhurbaşkanım, ondan sonra kesin dönüş şerhi var mı, yok mu, takip etmek imkânı kalmıyor. Kasten kaybediyor. Onun için bir sicil, yahut bir kayıt tutalım dedik. İyi kötü başarılı oluyor. Fakat fevkalade güç. Bu vesile ile, bu gibi hükümlerin tatbikinde ortaya çıkan güçlükleri bizzat Bakanlık olarak da yaşadık. Onu da arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, bugün dış ülkelere atanacak meslek memuru bulmak çok zor. Malumu âlileri olduğu üzere özel sektörde çalışan bir kimse ile devlet memuruna ödenen para çok farklı. Bugün kaliteli bir üniversite mezunu özel sektöre gittiği zaman 100 bin lira gibi bir rakamla başlıyor, devlet dairesine 12 bin lira ile başlıyor. Bugün Dışişleri Bakanlığında bir memur 12 - 15 bin lira gibi bir maaşla atanıyor. Bu itibarla, dış ülkelere tayin edilecek meslek memuru bul-

mak güçleşecektir, bu yeni bir daraltma getirdiği takdirde. Malumunuz vergi kutsal bir görevdir; ama vergiyi alırken bunun yapacağı karşı etkileri de düşünmek lazım. Biz meslek memuru almak üzere üç defa imtihan açtık. Her ne kadar geçmiş günlerin üniversitelerde yaptığı tahribatın tesiri var ise de, bulamadık. Üniversite mezunları arasından 7 memuru zor aldık. Şimdi bir de Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarına bu tatbikat getirilirse - senelerden beri getirilmemiş - dış ülkelere atanacak memur bulma imkânı zor olacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Danışma Meclisinin kabul ettiği metinde bu yoktu değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Danışma Meclisinin metni böyle değildir Sayın Cumhurbaşkanım.

«Yurt dışındaki resmî kadrolarımıza atanıp da bu görevlerinden kesin dönen Türk uyruklu memurların, diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametten sonra dönen Türk uyruklu kişilerin en son ikamet ettikleri yerden; beraberinde getirdikleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonra gelen kullanılmış ev eşyası...» şeklindeydi.

BAŞKAN — O halde biz, sonuna, parantez içinde olan kısmı ilave ettik.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Ve bir defaya mahsus olma hususunu ilave ettik Sayın Cumhurbaşkanım.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Bir de kadroların kullanılış şeklini...

BAŞKAN — Kadroları değiştirdik; çünkü o başka manaya gelirdi. Onun için, «Yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da...» dedik. Onu öyle yazmakta isabet var. Danışma Meclisinin kabul ettiği şekilde kabul edersek bizim kendi kadrolarımıza atanmalar şeklinde anlaşılır. «Resmî kadrolarımıza» diyoruz çünkü. Halbuki beynelmil kuruluşlarda olan kadrolar var ki, onlar bizim kadrolarımızın içine girmez.

O zaman şöyle olması lazım : «Yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen devlet memurları ile diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametten sonra dönen Türk uyruklu kişilerin beraberlerinde getirecekleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde getirecekleri ev eşyası» deyip bırakırsak, bugüne kadar uygu-

lanmakta olan eski sistemi kabul etmiş oluruz ve Danışma Meclisinin kabul ettiği metne de uygun olur.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Müsaade eder misiniz Sayın Cumhurbaşkanım, sizi biraz daha huzura kavuşturmak için arz edeyim.

Bizim tasarımızın 12 nci maddesi, kanunun da 19 uncu maddesi var, sayfa 35'de efendim. Orada biz 2 nci fıkrayı sevk etmiş bulunuyoruz : «Bu kanunun 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrasında belirtilen eşya ile ilgili muafiyetin kısmen veya tamamen kaldırılmasına veya bu eşyanın bir kısmına veya tamamına bu kanunun 6 ncı maddesi uyarınca tek ve maktu tarife uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir» denilmektedir. Eğer Bakanlar Kurulu bu konuda iyi bir liste düzenler ise, bu işin ticaretinin yapılması da önemli ölçüde önlenmiş olur.

BAŞKAN — Orada zaten yetki var diyorsunuz?..

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet efendim. Biz de Hükümet tasarısına zaten bu maksatla bunu ilave etmiştik.

BAŞKAN — Efendim, bunun ticaretini yapıyorlar diye geçen sefer konuşmuşuk.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Öyle efendim, maalesef öyle.

BAŞKAN — Memleketimizde mobilya mı yok, veya Avrupa'daki ülkelere daha mı pahalı? Değil. Bizim mobilyalarımız artık Avrupa ve diğer ülkelere ihraç ediliyor. Ona rağmen, bir özenti sonucu Avrupa mobilyası kullanıyor, Avrupa perdesi kullanıyor, «Avrupa'dan bilmem ne getirtmiş» desinler diye tercih ediyorlar. Yavaş yavaş gerçi bu kayboluyor. Getirenlerin birçoğlarıyla biz konuşuyoruz, «pişman olduk, burada ne güzel mobilya varmış, boşuna getirmişiz» diyenler var. Zaman geçtikçe öteki eşyaları da getirmekten vazgeçeceklerdir. Çünkü külfet. Maliye Bakanlığı zaten dönüş harcırahlarını da kısıtladı. Eskiden metreküpü az gösterip veya buna benzer anlaşmalarla bir şeyler yapıyorlardı; onu da kaldırdı. Öyle olunca şimdi fazla eşya da getiremiyor. Getirirse parasını kendisi vermesi lazım. Bir de aldığı eşyaya nakliye biniyor, çok pahalıya maloluyor.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Önemli olan sırf ticaret maksadıyla getirenlerin önüne geçmek, öbürü zaten getirmez. Şimdiki durumda, memlekette çok iyi mobilya yapılıyor. Öbürünü de eğer Bakanlar Kurulu sıkı bir denetime alabilirse, onu önlemiş oluruz. Bütün mesele orada.

BAŞKAN — Bu şekliyle bir daha okutuyorum :
«7. Yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen Devlet memurları ile diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametden sonra dönen Türk uyruklu kişilerin beraberlerinde getirecekleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde getirecekleri ev eşyası.»

BAŞKAN — Şimdi bu son okunan metin üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

ORGANİZATÖR NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaade ederseniz bir ibarenin ilavesiyle bunlar açıklık kazanabilir, şöyle ki : «Yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen Devlet memurları ile diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametden sonra dönen Türk uyruklu kişilerin kesin dönüşlerinde...»

Eğer buraya «kesin dönüşlerinde» ibaresini koyalırsak, işçilerden iki yılını tamamlayanlar her iki yılda bir eşya getirebilir. O bakımdan, eğer uygun görülür, tensip buyurulursa buraya «kesin dönüşlerinde» ibaresinin konulması faydalı olur kanısındayım.

BAŞKAN — Doğrudur, yani «kesin dönüş» demezsek, 2,5 sene sonra getirir. O mana da çıkar buradan.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet efendim.

Aslında bizdeki tüzükle de bugün kesin dönüş şartı aranıyor. Binaenaleyh, Sayın Paşamın ileri sürdükleri ibareyi ilave edersek, aslında uygulamadan farklı bir durum ortaya çıkmayacaktır.

Bir de efendim, bu ibareyi «... en az iki yıl ikametden sonra kesin olarak dönen Türk uyruklu kişilerin...» olarak belirtirsek Türkçe yönünden daha uygun ifade edilmiş olur.

BAŞKAN — Evet, bunu öyle okutacağım.

Bu fıkra üzerinde başka söz almak isteyen var mı?
Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, ben bu fıkra için değil, (a) fıkrası için açıklayıcı bir hususu yüksek tensiplerinize arz edeceğim : (a) fıkrasının sonunda parantez içindeki bölüm daha önce kanunda «Bakanlıkça tespit edilecek esaslar dairesinde» diye çok kapalı idi. Bu biraz daha açılarak gerek yolcu-

ların, gerekse nakil vasıtaları hizmetlilerinin üç ay, beş ay veya daha uzun süreler yurt dışında kalmalarına veya kalmamalarına göre durumları ayrı ayrı tespit edilsin, diye açıklık getirilerek yüksek onaya sunulmuştur.

Arz ederim.

BAŞKAN — 7 nci fıkrayı bir daha okutuyorum :

«7. Yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen Devlet memurları ile diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametden sonra kesin olarak dönen Türk uyruklu kişilerin beraberlerinde getirecekleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde getirecekleri ev eşyası.»

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

7 nci fıkrasında yapılan bu son değişiklikle birlikte 8 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 9. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 11 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 2 nci fıkrasının 2 nci paragrafı madde metninden çıkartılmıştır.

«b) Bu Kanunun 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında muafiyet tanınan kuruluşlara bedelsiz olarak devredilenler,»

BAŞKAN — 9 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 10. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Asıl ikametgâhı yabancı memleketlerde olan Türk ve yabancı turistlerin birlikte veya kendilerinden iki ay önce veya sonraki süreler içerisinde getirdikleri 132 nci maddenin (1-e) fıkrasında yazılı seyahat vasıtaları, av, spor ve diğer eşyaları için vergi teminatı olarak kara seyahatlerinde Uluslararası Turizm ve Otomobil Birliğine mensup Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun veya bunun kefalet ettiği yabancı kurumların verecekleri triptik, gümrük giriş karnesi veya Bakanlıkça tespit edilecek diğer benzeri belgeleri (bir yıl içinde ihraç şartıyla) kabul olunur.»

BAŞKAN — Bunun sonuna Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu ile ilgili maddeyi eklediniz, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Cumhurbaşkanım. Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu ile ilgili bu maddede «en çok» tabiri kaldırılarak, eski haliyle olduğu gibi düzenlenmiş, ancak Turizm Teşvik Kanunu ile kanunun bu halini düzenleyecek gerekli düzenleme de ayrıca yapılmıştır. İleride arz edilecektir.

BAŞKAN — 10 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum.

MADDE 11. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Gümrük kapıları ve yolları

Madde 16. — Kara, su ve havada gümrük hattından giriş ve çıkış gümrük kapılarından yapılır. Gümrük hattından içeride bulunan gümrük kapıları ile gümrük hattının geçiş noktaları arasında muayyen yolların takibedilmesi şarttır. Giriş ve çıkış kapıları ile bunları birbirine bağlayan yollar ve hava nakil vasıtalarının Türkiye dahilinde inebilecekleri gümrük işlemi yapılan hava meydanları ile bakanlıkların ve gerekirse ilgili kamu kuruluşlarının da mütalaası alınarak Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.

Umumî hizmete açılmış demiryolları, gümrük yolu sayılır.

BAŞKAN — Bir konu var, Gümrük ve Tekel Bakanlığından bunu öğrenmek istiyorum : Mesela bir turist kafilesi Trabzon limanına geliyor, gemiden iniyor, geziyor. Sonra diyorlar ki, «gemi İzmir'e gitsin, biz karayolundan Göreme'yi, şurayı burayı göreceğiz falan, İzmir'e gideceğiz, oradan binip ayrılacağız.» Buna vaktiyle cevaz vermezlerdi, acaba şimdi yine aynı mı?

GÜBRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, bir sakınca yok; yani gezi sırasında Göreme'yi vesaireyi görüp ondan sonra gemiye mülaki olmasında hiçbir sakınca yok.

BAŞKAN — Ama, bu yine zannediyorum Bakanlığın iznine tabi. Benim 1971 senesinde böyle bir hadise başımdan geçti, onun için biliyorum.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, bir turistin Trabzon ilimize geldiğini düşünelim. Bu turist Trabzon'a gelmekle Türkiye'ye giriş yapmış oluyor. Diyelim ki bu turist Trabzon'dan Türkiye'ye girdikten sonra Yeşilköy'den uçakla geri gidecektir. Bu turistin Trabzon'

dan giriş - Yeşilköy'den çıkış yapmasında bir sakınca yok ise, bunlar için de aynı esaslar uygulanır.

BAŞKAN — Mesele yok o zaman.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bugünkü gazetelerde bu mevzu göre bir havadis var : Dün İskenderun limanımıza bir Fransız gemisi ile yolcular gelmiş. Yolculardan bir kısmı Göreme'yi gördükten sonra Antalya'da tekrar gemiye binecekler.

Arz ediyorum.

BAŞKAN — Vaktiyle böyle bir müsaade yoktu, demek ki sonradan düzeltilmiş.

11 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 12. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kısıntılar, yasaklamalar ve diğer önlemler

Madde 19. — 1. İç ve dış emniyetin sağlanması, halkın, hayvanların, bitkilerin ve ürünlerin hastalıklardan korunması, tarih ve sanat eserlerinin memleketten çıkarılmasının önlenmesi maksadıyla veya malî ve iktisadî zaruretler halinde ve ülke çıkarları göz önünde bulundurularak; eşyanın giriş, çıkış, transit ve aktarma serbestliğini kısıtlamaya veya kaldırmaya, ithal edilecek gemilerin gümrük işlemleri ile ilgili özel hükümler koymaya,

2. Bu Kanunun 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrasında belirtilen eşya ile ilgili muafiyetin kısmen veya tamamen kaldırılmasına veya bu eşyanın bir kısmına veya tamamına bu Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca tek ve maktu tarife uygulamaya,

Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir hata var, yüksek onayınıza arz edeyim.

Bu maddenin hem madde matlabı değişiyor, hem de maddenin kendisi değişiyor. Diğer yerlerde hep bu böyleydi. İzin verirsiniz 12 nci maddenin ilk cümlesini «1615 sayılı Gümrük Kanununun 19 uncu maddesi, madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir» şeklinde düzenleyelim.

BAŞKAN — Madde başlığı da değişti mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, Sayın Cumhurbaşkanım, madde başlığı da değişti. Eskisi «Kısıntılar ve yasaklık» idi, yenisi «Kısıntılar, yasaklamalar ve diğer önlemler» olarak düzenlenmiştir.

19 uncu maddenin 1 inci fıkrasına son cümle olarak ilave edilen hüküm ile ithal edilecek gemiler için, yurda gelmeden büyük masraflara girmelerini önleyici bir kolaylık sağlanmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN — 12 nci maddenin ilk satırını yeniden okutuyorum :

«**MADDE 12.** — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 19 uncu maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.»

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

12 nci maddeyi bu değişiklikle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 13. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sahte menşeli eşya ve zarflar

Madde 23. — Sahte menşeli eşya ve zarflar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır :

1. Gerek üzerlerinde, gerek iç veya dış ambalajlarında istihsal veya imal edildiği menşe memleketten başka yabancı memleketler mahsulü ve mamulü olduğunu gösteren veya sandıran isim ve alâmetler taşıyan eşyanın Türkiye'ye ithali yasaktır. Bu kabil eşyanın Türkiye'den transit geçirilmesine veya aktarma edilmesine ya da sundurma, antrepo ve benzeri yerlere konulmasına ve yeniden ihracına Bakanlıkça izin verilebilir.

2. Yerli mamul ve mahsullerimizde kullanılmak üzere ve bunların yabancı menşeli olduğunu gösterecek veya sandıracak, üzerleri yabancı dille basılı veya yazılı her türlü boş zarf, şerit, etiket, damga ve benzeri eşya (İhracatta kullanılacak olanlar hariç) ile Türkiye'de tanzim edilebilecek belgeleri yabancı memleketlerde tanzim edilmiş gibi gösterebilecek, yabancı firmalara ait - üzerleri imzalı veya imzasız olsun - boş faturaların (proforma faturalar hariç) Türkiye'ye ithali yasaktır.

BAŞKAN — 13 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 14. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki 2 nci fıkra eklenmiştir.

«Gümrükçe zorunlu görüldüğü takdirde, gerekli önlemler alındıktan sonra, denetlemeden önce de bu işlerin yapılmasına izin verilebilir.»

BAŞKAN — 14 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 15. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sundurma

Madde 51. — Yabancı memleketlerden kara (demiryolları dahil), deniz ve hava taşıtlarıyla Türkiye'ye getirilen eşya ile talep halinde çıkış eşyası, eğer orada sundurma ve antrepoculuk hizmetleri kanunla tekeline verilmiş bir işletme varsa, bu işletmelerin sorumluluğu altındaki sundurmalara, gümrüğün denetimi altında konulur.

Özel kanunlarında sundurma açıp işletme yetkisi verilen kuruluşların sundurmalarının bulunmadığı mahallerde veya bu kuruluşların sundurmalarının yeterli olmaması hallerinde, Bakanlıkça gümrük sundurmaları açılıp işletilebilir, diğer kamu kuruluşlarına veya belediyelere ve bunların yapamaması halinde de özel kuruluşlara sundurma açma ve işletme izni verilebilir.

İşletme idaresi bulunmayan yerlere gelen eşya, ancak gümrük sundurmalarına veya durumu uygun gerekli önlemler alınmak şartıyla gümrükçe müsaade edilen yerlere konulabilir.

Kırık veya tamire muhtaç kaplar ile dağınık eşya, sundurmalarda gümrük ve işletme idarelerinin müşterek kilidi altında ayrı bir yerde muhafaza altına alınır ve durum tutanakla tespit olunur.

İşletme idareleri, en çok üç gün içinde, sundurmalarına alınan eşyanın manifestolarındaki bilgilere uygun olarak düzenleyecekleri sundurma giriş listesinin iki nüshasını ilgili gümrüğe vermeye mecburdurlar.

Sundurmaların şekil ve nitelikleri Bakanlıkça tayin ve tespit edilir.

Yukarıdaki fıkralar gereğince gümrüğün denetimi altına konmuş eşyanın aşağıdaki maddelerde yazılı rejimlerden birisine göre işleme tabi tutulmasının, bunların sahipleri veya temsilcileri veya taşıyıcıları usulüne uygun bir beyanname ile gümrükten isteyebilirler.

BAŞKAN — 3 üncü fıkradaki «...gümrük sundurmalarına veya durumu uygun» bölümündeki «durumu» kelimesinin «duruma» olması gerekiyor, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bir baskı hatası olmuştur, «duruma» olması gerekir.

BAŞKAN — «Duruma» olarak bu yanlışlığı düzeltiyoruz.

15 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi bu düzeltme ile birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 16. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 52 nci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bekleme süresi

Madde 52. — Yukarıdaki maddede gösterilen yerlere konulan eşya, bir gümrük rejimi beyanında bulunulmak üzere buralarda dört ay ve rejim beyanından itibaren de iki ay kalabilir. Bu süreler içinde çekilmeyen eşya tasfiye olunur.

Ancak, bir defada getirilemeyen komple tesislerin sahipleri veya bunlar adına işi yürütecek temsilcileri veya taşıyıcıları ile bunların temsilcileri tarafından gümrüğe müracaatla, getirilen eşyanın komple tesise ait olduğu tevsik edilmek şartıyla, sundurmada bekleme süresi son partinin getirilişinden itibaren işleme başlar. İlk partinin gelişi tarihinden itibaren eşyanın sundurmada bekleme süresi bir yılı aşamaz.

BAŞKAN — Bu madde üzerinde konuşurken «tasfiye olunur» ifadesi üzerinde düzeltme yapmamış mıydık?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bunun gerektirdiği diğer bir madde ayrıca, ilave edildi, ilerde o maddeye geleceğiz efendim; 141 inci madde olarak düzenlendi.

BAŞKAN — Peki.

16 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 17. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde aynı tarife pozisyonu veya tali pozisyon altında toplanan ve aynı kanunî veya ahdi vergi haddine tabi olan eşya bir kalem sayılır.»

BAŞKAN — 17 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 18. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 60 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Eşyaya ait vergilerin tahakkukunun ve diğer gümrük işlemlerinin, muayene edilmeden beyana göre yapılması hususunda usuller koymaya Bakanlık yetkilidir.»

BAŞKAN — 18 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 19. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 65 inci maddesinin 5, 6 ve 11 inci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye 12 nci fıkra eklenmiştir.

«5. Vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihteki fiyat esas olmakla beraber, mükellefin akde uygun olarak ödediği ya da ödeyeceği fiyatın tahakkuka esas alınacağı haller, taraf olduğumuz anlaşmalar ve millî ve milletlerarası ticarî teamüller de nazarı itibara alınmak suretiyle Bakanlıkça tespit olunur.

6. Eşyanın gümrük vergisine esas olacak kıymetinin Türk Parası olarak beyanı mecburidir. Fatura ve diğer belgelerde yazılı yabancı paralar vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte yürürlükte olan kurlara göre Türk Parasına çevrilir.»

«11. Mükellef, mümessil ve komisyoncu gibi ilgililerin 179 uncu maddeye göre gerekli defterleri ve belgeleri vermemeleri veya verememeleri halinde eşyanın gümrük vergisine esas olan kıymeti, varsa aynı, bulunmadığında benzeri eşya fiyatları göz önünde tutularak gümrük idaresince resen tayin ve tespit olunur ve tahakkuk buna göre yapılır.

12. Eşyanın miktarı ve fiilen ödenen veya ödenecek kıymeti değişmediği hallerde, gümrük vergisine esas olan ve yukarıdaki fıkralara göre bulunan kıymet nedeniyle beyan edilen kıymete nazaran ortaya çıkan farklılıklar için ayrıca kambiyo ve ithal rejimi tahdit ve takyidleri aranmaz.»

BAŞKAN — Bu 5 inci fıkrada da, «nazarı itibara» denmiş, «dikkate» demek daha iyi; «...teamüller de dikkate alınmak suretiyle...» demek daha iyi olur. Yeni nesil anlayamıyor bunları.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu bir kanun düzenlemesi olduğu için metindeki ifadelerle sadık kalınmıştır. Eski terimler bu kanunda sık sık geçiyor efendim.

BAŞKAN — 19 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 20. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 67 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Eşya menşeinin tayin ve tespiti

Madde 67. — Anlaşmalardan faydalanacak eşyanın âkit memleket menşeli olduğunu veya o memlekette gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla öyle sayılmak lazım geldiğini bildirir yetkili makamlardan verilmiş menşe şahadetnamesinin gümrüğe verilmesi şarttır. Bu şahadetnamelerin tayin olunacak mercilerce tasdik edilmesini istemeye Bakanlık yetkilidir.

Bir ülke topraklarından çıkarılan madenler, üretilen tarım ürünleri; o ülkede doğan ve yetişen canlı hayvanlar ile bunlardan elde edilen ürünleri; o ülkede tutulan veya avlanan av hayvanları ve balıkları; o ülke bandırasını taşıyan ve oraya kayıtlı veya tescilli gemilerle çıkarılan balık ve diğer ürünler ile bu ürünlerden bu fabrika - gemilerde elde edilen eşya; kara suları dışındaki denizlerin dibinden ya da toprak altından, münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkarılan maddeler; imal işleminden veya kullanılan kalıntılarından elde edilen artıklar; yukarıda sayılan eşyadan ya da hangi aşamada olursa olsun bunların türevlerinden elde edilen tüm eşya; anılan memleket menşelidir.

Eşyanın başka memlekette gördüğü değişiklik ve işlem dolayısıyla o memleket menşeli sayılabilmesi için; bu değişiklik ve işlemler sonucunda kıymetinin yüzdeyüz oranında artmış bulunması veya bu deği-

şiklik ve işlemler sonunda tarife pozisyonlarının değişmiş olması veya o ülkede, esaslı değişiklik sayılabilecek önemli bir işçiliğe ve işlemlere tabi tutulması gereklidir.

Ancak;

1. Değeri Bakanlıkça tespit edilecek CIF kıymeti geçmeyen ve taşıdıkları marka ve alametler itibariyle menşei gümrüklerce tespit edilen eşyadan,

2. Üzerlerinde imal edildikleri fabrika marka ve alametleri bulunan ve ticarî mahiyette olmayan eşyadan,

Menşe şahadetnamesi aranmaz.

BAŞKAN — Maddenin 2 nci fıkrasında okurken de güçlük çektiler, bu «fabrika - gemilerde» mi dir, «fabrika, gemilerde» mi dir?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — «Fabrika - gemilerde» dir efendim. Yani aralarında tire vardır.

BAŞKAN — Yani, fabrika haline getirilmiş gemiler; o manayı taşıyor değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet efendim.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim; eğer bir tereddüt varsa, o zaman «fabrika haline getirilmiş gemilerde» tabirini kullanabiliriz.

BAŞKAN — Tabir başka yerlerde de «fabrika - gemi» olarak geçiyor, değil mi?

ORHAN YÜZBAŞIOĞLU (Gümrük ve Tekel Bakanlığı Temsilcisi) — Evet efendim.

BAŞKAN — 20 nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 21. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 73 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Gümrükçe alınan vergiler :

a) Gümrük veznesine «alındı» karşılığında Türk parası ile peşin olarak ödenir.

b) Bakanlığın tespit edeceği esaslar dairesinde banka çekleri de bu ödemede kabul olunur. (Bu takdirde mükellefler ancak çek muhteviyatının gümrükçe tahsiliyle vergiler borcundan kurtulmuş olurlar.)

c) Cinsleri, özellikleri Maliye ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca tayin ve tespit olunan teminatlı borç senetlerini ve banka mektuplarını da üç ay vade ile ve bu ödemelerin (20 000) liradan yukarı olanlarını da kabul etmeye Bakanlık yetkilidir.

d) Mükelleflerin veya gümrük komisyoncularının gümrük nezdinde açtıracakları cari hesaplardan mahsuben ödemeler yapılmasını kabule ve işlemlerde uyulacak usulleri bir yönetmelikle tayin ve tespiti Bakanlık yetkilidir.

BAŞKAN — 21 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 1 inci fıkra evvelce «Gümrükten alınan vergiler» şeklinde idi, bunu, «Gümrükçe alınan vergiler» şeklinde değiştirdik; değişiklik sadece bundan ibarettir. Ancak, fıkra tümü ile yazılarak bir yanlışlığa, bir ters anlama meydan verilmemesi sağlanmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 22. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Muayene ve tahakkuktan sorumluluk

Madde 75. — Muayene ile görevli memurlar, yaptıkları muayene, tahakkuk ve muaflik işlemlerinden, duruma göre tek başlarına veya müteselsilen sorumludurlar.

Muayene şefleri imza ettikleri beyannamelerin muayene hariç, her türlü işlemlerinden sorumludurlar. Denetleme veya her ne suretle olursa olsun muayeneye iştirak ettikleri takdirde şeflerin bu sorumluluğu muayeneyi de kapsar.

İkinci muayeneyi yapanlarla beyannameyi kontrol edenler de aynı şekilde sorumludurlar.

BAŞKAN — 22 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 23. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 77 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kıymet araştırması yapılmasının gerekli olması halinde, beyana göre tahakkuk ettirilen gümrük vergileri tahsil olunarak eşya mal sahibine teslim edilir. Kıymet araştırması sonunda ek tahakkuku gerektirecek bir durum tespit edildiği takdirde 86 ncı maddeye göre işlem yapılır. Ancak, idarenin elinde ek ta-

hakkuka esas olacak bilgi bulunması halinde eşya 3 üncü ve 4 üncü fıkralarda belirtilen şartlarla sahiplerine teslim edilir.»

BAŞKAN — 23 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu madde Danışma Meclisinin kabul ettiği metinde yok idi. Ancak, mevcut bir kararname ile yapılan uygulamayı kanun metnine alabilmek için, 60 sayılı genelge bu ilgili maddeye bir son fıkra olarak ilave edilmiştir.

Arz ederim.

BAŞKAN — Yapılmakta olan bir uygulamaya kanuniyet kazandırıldı.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet efendim.

Efendim müsaade ederseniz bunu şu şekilde arz edeyim : Bulunmasında hiçbir sakınca yok. Yalnız bu fıkra olmasa dahi, mevcut Gümrük Kanunundaki maddelerin yorumu suretiyle aynı sonuca varmak mümkündür.

Arz ederim.

BAŞKAN — Ama bu fıkra açıklık getiriyor.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet, sarahat getiriyor.

BAŞKAN — 23 üncü madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 24. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 78 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İtiraz sebepleri

Madde 78. — Mükellefler gümrük vergisi tahakkuklarına karşı aşağıda yazılı sebeplere itiraz edebilirler :

1. Eşyanın vergi tahakkukuna esas tutulan teknik mahiyet ve niteliklerinin tayin ve tespitinde, isabetsizlik bulunması (Kanunun 83 üncü maddesi gereğince ikinci tahlili yapılmışsa bu fıkra hükmü uygulanmaz.)

2. Eşyanın tarifeye tatbikinde hata edilmesi,

3. Kıymet esasına göre vergiye tabi eşyanın kıymetinin yanlış tayin ve tespit olunması,

4. Milletlerarası anlaşmaların yanlış tatbik edilmiş veya hiç itibara alınmamış bulunması,

5. Muaflık hükümlerinin yerine getirilmemiş veya yanlış tatbik edilmiş olması,

6. Ağırlık esaslarının uygulanmasında hata edilmesi,

7. Eşyanın menşeinin yanlış tespit olunması,

Şu kadar ki :

Muayene sonucuna göre vergi tahakkukunda, eşyanın kıymeti ve menşei, belgelerindeki gibi kabul olunduğu hallerde mükellefin bu maddenin 3 ve 7 nci fıkralarında gösterilen sebeplerle itiraz hakları yoktur.

Keza, verginin tahakkukuna beyan esas tutulduğu ve eşyanın menşei, belgelerindeki gibi kabul edildiği ve ancak, 60 ncı maddenin son fıkrasına göre muayene edilmeden gümrük işlemlerinin yapılmış olduğu hallerde, mükelleflerin bu maddenin 1, 3, 6 ve 7 nci fıkralarında gösterilen sebeplerle de itiraz hakları yoktur.

Bu gibi hallerde beyannamenin, bu Kanununun 54 üncü maddesinin 1 inci ve 3 üncü fıkrasına göre tanzim edilmiş olmasındaki fark dikkate alınmaz ve mükelleflerin sayılan bu sebeplerle yapacakları itirazlar mercilerince kabul olunmaz.

BAŞKAN — 24 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 25. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 79 uncu maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tahakkuku yapan memurlar, yaptıkları tahakkukları mükellefe veya temsilcisine veya gümrük komisyoncusuna bildirerek beyanname vesair tahakkuk kâğıtları üzerinde imza alırlar. Bu suretle tahakkuk bilgi edinmekten, beyanname ve tahakkuk kâğıdını imzaladıktan çekinenlere yazılı tebligat yapılır. İtiraz, ancak bu fıkra yazılı imza veya yazılı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yapılabilir.»

BAŞKAN — 25 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir :

26 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 26. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İtiraz mercileri

Madde 80. — 78 inci maddenin 1, 2, 3 ve 6 ncı fıkralarında yazılı sebeplerle yapılacak itirazlar, 81 inci

maddeye göre sırasıyla gümrük müdürlükleri, gümrükler başmüdürlükleri, Gümrükler Genel Müdürlüğüne karara bağlanır.

Gümrükler Genel Müdürlüğü kararlarına karşı idarî yargı yolu açıktır.

BAŞKAN — 26 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 27. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 84 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bakanlık Kontrol Genel Müdürlüğüne yapılan denetleme veya bu Genel Müdürlüğün görevi gereği takip ettiği işlemler sonucu çıkan ihtilaflarda bu maddede belirtilen itiraz mercii Kontrol Genel Müdürlüğüdür. Kontrol Genel Müdürlüğünün kararlarına karşı idarî yargı yolu açıktır.»

BAŞKAN — 27 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 28. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 85 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinin 2 nci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bu isteklerin, eşyanın gümrükten çekilmesinden itibaren iki ay içinde yapılması ve bu süre içinde eşyanın gümrüğe teslim edilmesi ve varsa para cezasının ödenmiş olması lazımdır. Şu kadar ki, satış akdi hükümlerine aykırı olduğu montajı sırasında veya sonunda anlaşılabilen eşyada bu süre altı aydır.»

BAŞKAN — 28 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 29. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 86 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci bendi ile 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Kanuna göre alınması gereken gümrük vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek yurda sokulan eşyadan, bu suretle hiç alınmamış veya noksan alınmış olan vergiler eşyanın fiilî ithal tarihinden itibaren üç yıl içinde ilgili gümrüğüne yazı ile bildirilerek mükelleflerinden istenir.»

«3. Bir beyannameye veya bir tahakkuk varakasına ait olup da (500) lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları ile sahibinin şahsî istihlakine mahsus oldu-

ğu anlaşılan eşyaya ait (5 000) lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları istenmez.

Ancak, tahakkuk memurlarına bu hususta teretüp edebilecek ceza ve tazmin takipleri, (500) lirayı geçmeyen haller hariç olmak üzere bu hükmün dışındadır.»

BAŞKAN — 29 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 30. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 93 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

«Gerektiğinde transit eşyanın cins ve mahiyetine veya nakliyatın özeliğine göre Bakanlık bu bölümdeki maddeler hükümlerine bağlı kalmaksızın transiti kolaylaştırıcı hükümler koyar.»

BAŞKAN — 30 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 31. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 100 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tarif

Madde 100. — Antrepolar;

1. Türkiye'ye girmesi veya Türkiye'den transit geçirilmesi yasak olmayan yabancı memleket eşyasının,

2. Çıkış hükmünde olmak üzere ihraç edilecek millî mahsul ve mamullerin,

3. Transit veya yeniden ihraç edilmek üzere gelen eşyanın, konulduğu yerlerdir.

BAŞKAN — 31 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 32. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 101 inci maddesinin 2 nci ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Özel kanunlarında antrepo açıp işletme yetkisi verilen kuruluşların antrepolarının bulunmadığı mahallerde veya bu kuruluşların antrepolarının yeterli olmaması hallerinde, Bakanlıkça, genel ve özel antrepolar açıp işletilebilir, diğer kamu kuruluşlarına veya belediyelere ve bunların yapamaması halinde de

özel kuruluşlara genel ve özel antrepo açma ve işletme izni verilebilir.

Genel antrepolar içinde, özel kabinler açılmasına yıkama, temizleme ve teşhir yerleriyle uygun görülecek sair işlemlerin yapılmasına mahsus yerler tesisine izin vermeye Bakanlık yetkilidir.»

BAŞKAN — 32 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 33. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Fiktif antrepo

Madde 103. — Gümrüğün denetlemesi altında bulunmak şartıyla, mal sahipleri veya temsilcileri tarafından temin ve tesis edilmiş olan mahal ve depolarda, belirlenecek esaslar dairesinde, uygun görülecek maddelerin konulmasına izin vermeye Bakanlık yetkili olup, bu yerler fiktif antrepo telakki edilir.

Yabancı eşyanın teşhir olunduğu fuar ve sergiler de fiktif antrepo sayılır.

BAŞKAN — 33 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 34. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 104 üncü maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye 3 üncü fıkra eklenmiştir :

«Ancak, fuar ve sergiler ile gümrük ve vergilerinden muaf olan veya çıkışa konu teşkil edecek olan millî ya da millîleşmiş eşya hariç; fiktif antrepo açılması mecburidir. Şu kadar ki, eşyaya ait teminat alınmış olsa bile, gümrük giriş işlemlerine başlanmadan ve bu işlemler bitirilmeden ve vergileri kesin olarak ödenmeden ve gümrüğün yazılı izni olmadan, eşya buralardan kısmen veya tamamen çıkarılamaz. Aksi-ne hareket halinde idarî takipler ve kaçakçılık mevzuatına göre kovuşturma yapılır.»

«Ekonomik zaruretler halinde antrepolarında mevcut eşyanın gümrük işlemleri bilahara yapılmak üzere sahipleri tarafından kullanılmasına Bakanlıkça izin verilebilir.»

BAŞKAN — 34 üncü madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 35. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 112 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Süre

Madde 112. —

1. Genel ve özel antrepolarında eşya en çok beş yıl kalabilir. Bakanlık, makbul sebepler dolayısıyla, eşyanın iyi bir halde bulunması şartıyla bu süreyi bir yıl daha uzatabileceği gibi, bu sürelerle antrepoda kalması mahzurlu olan eşya için bu süreyi kısaltabilir.

Genel antrepo sayılan Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin sorumluluğu altındaki mahallerde, eşyanın bekleme süresi bağlı bulunduğumuz millleterarası anlaşmalar hükümlerine tabidir.

2. Fiktif antrepolarında eşyanın kalabileceği süre, iki yılı geçmemek üzere Bakanlıkça tespit olunur.

3. Yolcu beraberinde gelen eşyanın gümrük salonları ile sundurma ve antrepolarında ve gümrük denetimi altındaki diğer yerlerde kalabileceği süre üç aydır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen süreler içerisinde ithal veya yurt dışı edilmeyen eşya hakkında 140 ıncı madde hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — 35 inci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

35 inci maddeyi oyların,za sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 36. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 114 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Eşyanın devri

Madde 114. — Antrepolarla sundurmalarda sahipleri adına kaydı yürütülen eşyanın başkasına devrine ilgili gümrük idaresince müsaade edilebilir.

Malî ve hukukî sorumluluklar devralana aynen intikal eder.

Eşyanın devriyle ilgili usul ve şartlar Bakanlıkça tespit edilir.

BAŞKAN — 36 ncı madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 37. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Antrepolarında özellik gösteren faaliyet

Madde 117. — Serbest Liman ve Bölge Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere sınaî faaliyetlerin cere-

yan ettiği antrepolar ve benzeri yerlerde yapılacak işler ve gümrükçe uygulanacak usuller Bakanlıkça tayin ve tespit olunur.

BAŞKAN — 37 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 38. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 118 inci maddesinin 1 inci ve 2 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ham, yarı mamul veya mamul maddeleri dışarıdan getirterek memleket içinde başkaca maddeler katılmış olsun olmasın tamamlayıcı veya değerlendirici ya da değiştirici az veya çok bir işçilik gördükten sonra yarı mamul veya mamul hale getirilen eşya ile bunların ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak veya üzerlerine takılmak amacıyla ithal edilecek eşya geçici kabul rejiminden yararlanır. Bu eşyanın, iki yıl içinde ihraç ve vergilerinin Bakanlıkça kabul ve tespit edilecek esas ve şartlar dairesinde teminata bağlanması gerekir.

Bu hükümlerden faydalanabilecek eşya ile bunların görebilecekleri işçilik derecesi, ücreti, fire nispeti, artıklarda vesair hususlarda uygulanacak işlemler, ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.»

BAŞKAN — 38 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun Sayın Kulhan.

ETHEM KULHAN (Devlet Planlama Teşkilatı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, 38 nci maddenin üçüncü fıkrasındaki «...ilgili bakanlıkların...» ibaresi yerine, «Devlet Planlama Teşkilatının» ibaresi yazılması lazımdır. Çünkü uygulama bizde, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yapılmaktadır.

BAŞKAN — Biz fıkranın o kısmına «ilgili bakanlıkların veya kuruluşların» ibaresini yazacaktık, niçin yazılmadı?

TUĞGENERAL CUMHUR EVOİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Devlet Planlama Teşkilatı bir Devlet Bakanlığına ve dolayısıyla da Başbakanlığa bağlı bir kuruluştur. O nedenle, «...Kuruluşların...» ibaresini yazarsak - ilerde de gelecek, çeşitli kuruluşlar var, özel kuruluşlar var - herkes bu ibareden kendine bir başka mana çıkarabilir. Bu düşünce ile fıkra «...bakanlıkların...» diye düzeltildi.

Arz ederim.

BAŞKAN — 38 inci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 39. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 119 uncu maddesinin 1, 4, 6, 7, 8, 11 ve 13 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. a) Tamir edilmek, boyanmak, temizlenmek veya benzeri bir işçilik görmek üzere gelen ve altı ay içerisinde çıkarılacak olan eşya,

b) Türkiye'de imal edilip ihracı yapılacak eşyanın tamamlayıcısı olan veya monte edilmek üzere Bakanlığın izni ile gelen ve üç ay içerisinde çıkarılacak olan eşya.»

«4. a) Memleket eşyasının ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak veya üzerine takılmak amacıyla gelen eşya (bu hükümden faydalanacak maddelerin çeşitleri ve hangi eşyanın çıkışında kullanılacağı ve ne kadar süre içerisinde çıkarılacağı, görebileceği işçilik ve fireleri ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)»

b) Ticari olan veya olmayan eşya naklinde kullanılmak üzere dolu veya boş olarak gelen lifler, tüpler, masura, bobin vesair zarflar, makaralar ile askılar (Bunların yurt içinde kalabilecekleri süre Bakanlıkça tespit olunur.)

c) Sanayide kullanılacak olup memleket dahilinde yapılmamasından dolayı imalatçıya bir külfet tahmil edeceği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kabul ve tespit edilecek kalıplar, altı ay içinde yurt dışına çıkarılmak kaydıyla.»

«6. Ülke sanayii, ekonomisi veya sair alanlarında acil ve önemli ihtiyacında veya ihracatın geliştirilmesi maksadıyla kullanılacak ve bir yıl içinde yurt dışına çıkarılacak, kiralama veya sair surette getirilen eşya (Bu fıkranın uygulama ilkeleri, ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)

7. a) Büyük inşaat, tesisat ve fennî araştırmalarla batık gemilerin çıkarılması işlerinde kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılacak olan ve memlekette bulunmayan veya temini büyük külfeti gerektiren fennî vasıta ve taşıtlar ile bunların takımları, (Bu eşyanın çeşitleri ve yurt içinde kalabilecekleri süreler ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

b) Balık avcılığında kullanılmak üzere hariçten getirilecek balıkçı gemileri ile bunların içinde bulunan balık avına mahsus lüzumlu teçhizat ve malzeme,

(Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabileceği süreler ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)

c) Tankerlerin ve sair gemilerin yıkanması, temizlenmesi ve tamiri için milletlerarası usullere göre getirilen ve patent icabı satılmayan tulum balar ve sair fennî vasıtalar, (Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabileceği süreler ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)

d) Yurdumuzda meydana gelen doğal afetlerden dolayı dış ülkelere gönderilen yardım malzemeleri (Bunların cins ve yurtda kalacağı süre ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

8. Hükümetin izni ile memleketimizde tarihî ve arkeolojik kazılar ve araştırmalar yapan şahıs veya heyetlerin bu maksatlar için getirecekleri eşya (Bunların çeşitleri ve tekrar çıkış süreleri ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)»

«11. Yabancı memleketlerde oturan, fen ve sanat sahipleri ile işçilerin sanatlarını icra için Türkiye'ye gelişlerinde beraberlerinde getirdikleri veya kendilerinden bir ay önce veya bir ay sonraki süreler içerisinde kendi adlarına veya Türkiye'de ilgili olduğu müessesese adına gönderilen ve bir yıl içerisinde çıkarılan, kendilerine mahsus cihaz ve aletleriyle takımları,»

«13. Türkiye'ye geçici ve belirli bir süre çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak için gelen yabancıların beraberlerinde veya kendilerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde getirdikleri veya getirecekleri;

a) Kullanılmış ev eşyası iki yıl süre ile kalabilir. (İlgilinin çalışma, tetkik ve tahsil süresinin ve ikametinin beş yılı aşması halinde eşya hakkında bu Kanunun 10 uncu maddesinin 4 üncü fıkrası hükümleri uygulanır.

b) Otomobil, minibus karavan ve motosikletler Türkiye'de iki yıl kalabilir. (Kanunun 12 nci maddesi hükmünden faydalanmayacak olan bu taşıtların özel bir trafik plakası taşımak ve memlekette kaldığı süre içerisinde, işçileri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilecek esaslar dairesinde kullanılmak şartıyla.)»

BAŞKAN — 39 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Sayın Cumhurbaşkanım, terminolojik üretme ile ilgili bir açıklamada bulunacağım, müsaadenizle.

8 inci fıkrada, «Hükümetin izniyle memleketimizde tarihî ve arkeolojik kazılar» deyimi var. Yüksek malumları, arkeoloji, hem tarihî hem de kazıyı ihtiva ettiğinden, bu üç kelime yerine eğer tensip buyurulursa; «Hükümetin izniyle memleketimizde arkeolojik araştırmalar yapan» denmesi kâfi gelecektir.

Tensiplerine arz ederim.

BAŞKAN — Bunu konuşacaksınız da öyle yazılacaktı.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Bilimsel dendi Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Bunu bir sorun dedik; Kültür Bakanlığı ile, Üniversite ile falan «ne koyalım» diye irtibata geçin demiştik. Sonradan düzeltilmişsiniz bunu; «tarihî ve arkeolojik» demişsiniz.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, bilimsel olarak düşünülmüştü, ancak daha önce temas edildi; tarihî ve arkeolojik birbirini tamamlayıcı bir şey, anlamı da bu, bunun hakkında çıkmış daha önceki kararnamele de vardı, orada da bu ifadeler kullanılmış.

BAŞKAN — Eskisinde yalnız «kazılar» deyimi vardı. Kazılar!.. Ne kazısı? Kuyu mu kazıyor, petrol mu arıyor?

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Hazine de arayabilir.

BAŞKAN — Evet, hep kazıdır bunun ismi.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Komutanımın buyurduğu gibi, arkeolojik olunca hem de tarihî oluyor; «tarihî» kelimesi fazla olabilir.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Uluslararası bir faaliyet olduğu için Sayın Cumhurbaşkanım, bütün milletlerin kabul ettiği terminolojiyi kabul etmemizde yarar vardır düşüncesiyle bunu arz ettim. Webster bugün bütün ülkelerin kabul ettiği bir lügattir yüksek malumları Orada da böyle ifade edilmektedir.

BAŞKAN — Var ama, «arkeoloji» yi de kullanıyoruz.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Evet; «arkeoloji» kelimesinin tanımı de Sayın Cumhurbaşkanım; «Tarihî eserlerin, sanat eserlerinin, antik-

lerin kazılarak incelenmesi» şeklinde olduğu için, «arkeoloji» kelimesini kullanmak suretiyle hem tarihî hem de kazıyı ifade ederiz, diye düşündük.

BAŞKAN — Siz bunu konuştunuz mu daha evvel?

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Ben lügata baktım Sayın Cumhurbaşkanım. Konuşulan şekle göre, «tarihî ve arkeolojik kazılar» diyorlar. Halbuki bu tekrar oluyor benim şahsî kanaatime göre, o bakımdan.

Tensiplerine arz ederim.

BAŞKAN — O zaman «Tarihî» kelimesini seçeceğiz; «arkeolojik kazılar ve araştırmalar» diyeceğiz.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Sadece «arkeolojik araştırmalar» diyeceğiz efendim.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — «Arkeolojik araştırmalar» olacak.

BAŞKAN — «Kazı»yı da koyun; herkes lügata bakmaz, hâkim bakmaz. onun için «Kazı» yı da koyun. Araştırma nedir? «Yalnız böyle gelip arazi üzerinde bakacaktır. Kazı için kanunda böyle bir şey geçmiyor, böyle bir kelime yok» der.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Arkeolojinin bir gereği olduğu için kazı, o bakımdan onu çıkardık.

BAŞKAN — Efendim dediğim gibi, oradaki hâkim öyle karar verir, müsadereesine karar verir. Gümrük memuru bakar mı arkeolojinin manası nedir, diye. Onun için «Kazı» tabiri dursun.

«Hükümetin izniyle memleketimizde arkeolojik kazılar ve araştırmalar yapan.» Kazı yapmadan da araştırma yapabilir. Yani meydana çıkarılmış bir şeyi de gelip araştırabilirler, kazarak da araştırabilirler. O bakımdan kazının arkeolojinin içinde muhakkak olması şart değil. Daha evvel yapılmış bir arkeolojik kazı vardır, gelir oradaki eserler üzerinde arkeolojik incelemeler yapar.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Yani yalnız arkeolojik şeyler kastediliyorsa, tamam. Ama arkeolojinin dışında ilmi, tarihî birtakım araştırmalar da yapılabilir.

HÂKİM ALBAY FERİDUN BALATLIOĞLU (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Antropolojik gibi Sayın Komutanım

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Evet, antropolojik. O zaman tarihî araştırmaya o da girer.

HAKİM ALBAY FERİDUN BALATLIOĞLU (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Yani bir insan değişiminin araştırmasını da yapabilir.

BAŞKAN — Evet, insan iskeletlerini, vesaireyi inceler.

HAKİM ALBAY FERİDUN BALATLIOĞLU (İhtisas Komisyonu Üyesi) — O zaman arkeolojik değil efendim, antropolojik bir araştırma oluyor. Yani «bilimsel» sözcüğü aslında en uygun olan kelime.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Bunun için getirilen aletler de var burada Sayın Cumhurbaşkanı; alet getirecek bunun için

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — O zaman arkeolojinin dışında da gelen aletler olabilir.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — O zaman bilimsel araştırma olur. «bilimsel» deyince, için içerisine belki petrol araması da girebilir.

BAŞKAN — «Bilimsel» deyince maden araması da girer.

ORGENERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Maden araması da girebilir. O bakımdan murat, tarihî eserlerin araştırılması için getirilen aletler; kazma aletleri, kimyevî aletler gibi aletlerin ithali ise, o zaman «arkeolojik» demek yeterli olmaz.

BAŞKAN — «Arkeolojik ve antropolojik» diyelim. Evet, akla gelen başka bir şey var mı? «Arkeolojik ve antropolojik kazılar ve araştırmalar» diyelim.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, Gümrük Bakanlığı neyi kastediyor acaba; onu öğrenelim.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Müsaade ederseniz efendim şunu arz etmek isterim:

«Kazı» kelimesi bizzatı antropolojik araştırma ve kazıyı ifade eder. «Kazı» dediğimiz zaman Türkçede, lalettayin sokaktaki bir yeri kazmayı ifade etmez, «kazı» bunu ifade eder.

Nitekim, halen yürürlükte olan kanunda da bu kelimeye yer verilmiştir; «Kazılar» diyor eskisinde de.

BAŞKAN — Eskisini bir okur musunuz?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — 8 inci madde eskiden şöyleydi efendim: Hükümetin izniyle memleketimizde kazılar ve araştırmalar yapan şahıs veya heyetlerin bu maksatlar için getirecekleri eşya.

BAŞKAN — Tamam, aynı.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet.

BAŞKAN — Bugüne kadar bu ifadeden dolayı bir zorluk çıktı mı?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Hayır efendim, bir sorun çıkmadı.

Onun için esas itibariyle Hükümet olarak sevk ettiğimiz tasarıda da «Kazı» dedik, yanlış kalmadıysa aklımda.

BAŞKAN — Şimdi bunu değiştirirsek biz, yarın öbür gün bunu tefsir edecek olanlar, «Yalnız bu maksatlamış, başka vermem» filan da diyebilirler.

Madem eskiden öyleymiş, bir zorluk da çıkmamış, yine öyle kalsın. «Hükümetin izniyle memleketimizde kazılar ve araştırmalar yapan» diye devam ediyor. Buradan «tarihî» ve «arkeolojik» kelimeleri çıkacak.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Evet efendim.

BAŞKAN — 39 uncu madde üzerinde başka söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 40. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 132 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci paragrafı ile 2 nci fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 1 inci fıkraya (1) bendi eklenmiştir.

«Yabancı memleketlere çıkarıldıktan veya çıkış hükmünde sundurma ve antrepolara konulduktan sonra aslı nitelikleri değişmeksizin geri getirilen, aşağıda yazılı memleket eşyası ve millileşmiş eşya ayıniyetleri gümrüğe ispat ve tevsik edilmek şartıyla vergiye tabi değildir. Ancak, varsa ihracata ilişkin yararlanılmış para veya para hükmündeki sair menfaatlerin iadesi gerekir»

«1) Bu Kanunun 1 inci maddesinin 6 ncı bendinde belirtildiği şekilde çıkış hükmünde sundurma ve antrepolara konulduktan sonra üç ay içerisinde tekrar ithal edilecek eşya.»

«a) Yukarıda yazılı ameliyeler dolayısıyla eşyanın bünyesinde, niteliğinde ve tarife pozisyonunda bir değişiklik yapılmadan geri gelen eşyadan, işçiliğin yapıldığı memlekette ihtiyar edilen masraf ve ücretler ile dönüş için ödenen navlun ve sigorta bedelleri tutarı esas alınarak geri getirilen eşyanın intibak ettiği giriş tarife cetvelindeki pozisyondaki nispet üzerinden vergi alınır.

b) Gördüğü ameliye dolayısıyla eşyanın bünyesi ve niteliği değiştiği takdirde giriş tarife cetvelinde intibak ettiği tarife pozisyonu üzerinden vergiye tabidir. Bu eşyanın kıymeti kanunun 65 inci maddesine göre tayin ve tespit edilir. Ancak, çıkan eşyanın aynı esaslara göre bulunacak kıymeti, bu kıymetten düşülür..»

BAŞKAN — Şimdi benim burada anlamadığım bir husus var: «1615 sayılı Gümrük Kanununun 132 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci paragrafı ile 2 nci fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 1 inci fıkraya (i) bendi eklenmiştir.» Burada (i) bendinin en son gelmesi lazım, eklenmiş ise. Şimdi biz evvela (i)'yi okuduk, halbuki (a) ve (b)'nin evvela okunması lazım. 1 inci fıkranın 1 inci paragrafı ve 2 nci fıkranın (a) ve (b) bentleri gelecek, ondan sonra 1 inci fıkranın (i) bendi gelecek, bunda bir yanlışlık var.

ORGNERAL NECİP TORUMTAY (Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı) — Hakkı âliniz var, evet (i) bendini aşağıya almamız lazım.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Değiştirilen iki fıkrayı aynı cümlede ve kısaltarak söylemek için çerçeve maddede öyle yapıldı. Ancak sırası, 1 inci fıkranın 1 inci paragrafının değişmesi, sonra (i) fıkrası ilavesi, sonra (a) ve (b) bendinin değişmesi.

BAŞKAN — İyi ama, burada yine noksanlık var. Bir kere, 1 inci fıkranın 1 inci paragrafı hangisi? «Yabancı memleketlere çıkartıldıktan...» diye başlıyor. 1 inci paragraf o mudur?

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Evet Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Tamam, o geçti.

2 nci fıkranın (a) ve (b) sini de (a) ve (b) diye okuduk, o da tamam. 1 inci fıkraya (i) bendi eklenmiştir. O zaman bunu başa koymak lazım. «1 inci fıkranın 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (i) bendi eklenmiştir»

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — «Ayrıca, 2 nci fıkranın (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.»

BAŞKAN — Yanlış yazılmış, onu böyle okuyalım şimdi, o zaman olur.

ORGNERAL NURETTİN ERSİN — Efendim, bu 1 inci fıkranın 1 inci paragrafı rakamla 1 inci midir, yoksa yazı ile 1 inci fıkradır? Bazı fıkraların başına rakam koymuyoruz ve sayarak birinci ikinci fıkraya diyoruz.

BAŞKAN — Rakamla, o rakamla da, «1 inci fıkrasının 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (i) bendi eklenmiştir» diyeceğiz, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, o «Değiştirilmiş» ifadesini iki defa tekrar etmeyelim diye böyle yapıldı ama, bir karışıklık olmuş.

BAŞKAN — Tabii olmuyor.

İmadde başlığını o şekliyle okutuyorum:

«Madde 40. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 132 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (i) bendi eklenmiş ve 2 nci fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.»

BAŞKAN — Şimdi oldu.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANİ ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, izin verirseniz, «bentleri de» der isek daha iyi olacak «2 nci fıkranın (a) ve (b) bentleri de»

BAŞKAN — Zapta geçmesi için bu kısmı bir daha okutuyorum:

«1615 sayılı Gümrük Kanununun 132 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (i) bendi eklenmiş ve 2 nci fıkrasının (a) ve (b) bentleri de aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.»

BAŞKAN — Oldu.

40 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

40 nci maddeyi, madde başlığı değiştirilmiş şekliyle oyluyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 41. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 2419 sayılı Kanunla değişik 140 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Antrepo ve sundurmalarda ve gümrük denetlemesi altında bulunan diğer yerlerde bu Kanunda yazılı sürelerden fazla kalmış eşya.»

BAŞKAN — 41 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Maddeyi oyluyorum: Kabul edenler.... Etmeyenler.... Kabul edilmiştir.

42 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 42. — 1616 sayılı Gümrük Kanununun 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 141. — 140 ıncı madde kapsamına giren ve yolcu eşyası dışında kalan eşya ile çabuk bozulma ve telef olma tehlikesine maruz bulunan saklanması masraf ve külfetli veya tehlikeli olduğu için kanunî bekleme süreleri beklenemeyecek eşya satış suretiyle tasfiye edilir

Satış şekil, usul ve esasları satılamayan eşyaya uygulanacak işlemler ile yolcu eşyasına uygulanacak tasfiye şekli ve tasfiyeyi yapmakla görevli kamu kuruluşları bir tüzükle belirlenir.

1. Yolcu eşyası dışında kalan eşyanın satılması halinde, satış bedelinden :

- Hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar,
- Gümrük vergi ve resimleri,
- Satış için yapılmış masraflar,
- Para cezaları,

Ayrılarak bu sıraya göre ilgililere dağıtılır. Satış bedeli aynı sıra içinde alacakların tamamını karşılamazsa garame suretiyle dağıtılır. Artan para (5 000) lira ve daha aşağı ise irat kaydedilir, fazla ise sahipleri adına emanet hesabına alınır. Emanet hesabına alınan bu para; kaçak zannı ile yakalanan eşyaya ait ise dava sonucuna göre irat kaydedilir veya sahibine iade olunur, diğer eşyaya ait ise sahibine ödenir. Sahip veya taşıyıcılarının serbest iradeleriyle gümrüğe terk edilen eşyanın satış bedelinden sahibine herhangi bir ödeme yapılmaz.

2. Gümrük idarelerine ait ya da gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyadan, çürüme, bozulma gibi sebepler sonucu ekonomik değerini tamamen yitirmiş ya da sağlığa zararlı hale gelmiş, eşya, tüzükte belirlenecek usul ve esaslar dairesinde gümrük idarelerince imha edilir.

3. Tasfiye işlemlerinde kambiyo ve dış ticaret rejimi ile konulan tahdidi ve takyidi hükümler nazara alınmaz.»

BAŞKAN — Eski kanunda galiba yalnız parayı değiştirdik, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, malumları; Devlet el koyuyordu bunlara ve kendisi başka şekilde yapıyordu. Bunların satışı ile hak sahiplerine paralarının ödenmesi esas 141 inci maddenin esprisi tüm değiştirilerek getirildi.

BAŞKAN — Demin ben de bunu sordum
TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Biraz önce de, sundurmada, bunu sormuştunuz Sayın Cumhurbaşkanım. Yalnız

hemen toplantıya gelirken Sayın Bakanım ile bir konuyu görüştük: Sayın Bakanımın bir teklifi olacak şimdi, müsaade buyurursanız. Biz de Komisyon olarak o teklife katılıyoruz.

BAŞKAN — Buyurun.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, evvela kısaca esas arz edeyim, sonra da yazılı şeklini takdim edeyim.

Efendim, müsadere edilmiş eşya var; kaçak olarak getirilmiştir bu eşya. Bilahare iş mahkemeye intikal etmiş, mahkeme de bu eşyanın müsadere edilmesine karar vermiştir. Bizim getireceğimiz teklif sadece bu tür eşyayı kapsıyor. Müsaadere edilmesine karar verilmiş bulunan eşyayı da satalım, satıştan hâsıl olan parayı Hazineye irat kaydedelim.. Bu yolu mu tercih edelim, yoksa bu eşyanın Bakanlıklar tarafından kullanılması yoluna da gidelim mi? Çünkü bu eşya nasıl olsa bir anlamda devlet malı olmuş. Bu eşyayı sattığımız zaman çoğu kez değerini bulamayacak. Tabii ki bizim bakanlıklarımızın birisi için bu eşya fevkalade yararlı olabilir. O itibarla, sadece müsadere kararı verilmiş eşyanın satışından önce bakanlıklara tahsisi işleminin yapılması daha uygun olur diye düşündük. Bunu takdirlerinize arz etmek istiyoruz. Bu kabule şayan görüldüğü takdirde 141 inci maddenin de buna göre kaleme alınması gerekecek.

BAŞKAN — Bir de şu vardı: Süresi içinde çekilmeyen eşyaları tasfiye ediyorduk, satıyorduk. Bu adilane bir şey değildi. Dedik ki, masrafları ne ise, bunu satışa çıkartsın, tasfiye etsin. Ama diğer ülkelerde yapılan uygulama da şimdi anlatacağım şekilde imiş. Süresi içinde çekilmeyen eşyayı satışa çıkarıyor; satış hasılatından devlet cezasını alıyor, masrafını alıyor, zararını ziyasını alıyor, gerisini de bir bankada adamın hesabına yatırıyor. Bu düzenleme bunu karılıyor mu?

HÂKİM ALBAY FERİDUN BALATLIOĞLU (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, aynen karşılıyor.

Efendim bunlarda zaten Bakanlıkta herhangi bir ihtilaf sözkonusu değil. Sadece kaçak olarak ele geçen bir malın istirdadı, devlet tarafından el konulması ve bunun kaçaklığının da hükmen sabit olması halinde; «Bu malı satıp Hazineye irat mı kaydedelim, yoksa bunu ihtiyacı olan kamu kurum ve kuruluşlarına dağıtalım mı?» şeklinde bir tereddüt hasıl oldu Bakanlıkta, ki bizim silahlarda da vardır bu; ele geçen silahların ihtiyacı olan kamu kurum ve kuruluşlarına öncelikle tahsisine ilişkin 6136 sayılı Ka-

nunda da bir açıklamamız var. Buna benzer olarak da istirdat edilen bir malın satışından önce kamu kurum ve kuruluşlarının teklifiyle yararlarına sunulması, şayet yararlanamayacaklarsa o ahvalde ancak satışına imkân sağlanması şeklinde bir öneri idi. Komisyonumuz da buna katılmaktadır.

BAŞKAN — O zaman 1 inci fıkra değişecek?..

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Küçük bir değişiklik. Yapmamız gerekir.

HAKİM ALBAY FERİDUN BALATLIOĞLU (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Diğer konularda tamamen mutabıkız.

BAŞKAN — «Satış suretiyle tasfiye edilir» değil, «satış suretiyle veya kamu kuruluşlarına tahsisi suretiyle tasfiye edilir» demek lazım.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Müsaade ederseniz arz ediyorum efendim:

«140 ıncı madde kapsamına giren...» Esasen Türkçe itibarıyla de yanlışlık var, o itibarla değiştiriyoruz onu efendim: «...kapsamına giren eşya ile, çabuk bozulma ve telef olma tehlikesine maruz bulunan, saklanması masraf ve külfetli veya tehlikeli olduğu için kanunî bekleme süreleri beklenmeyecek

olan eşya satış suretiyle tasfiye edilir. Ancak yolcu eşyası..» Bu da burada tekrardır «..ile müsadere ke-sinleşen kaçak eşya için önce tahsis yoluna gidilir.»

BAŞKAN — Kamu kuruluşlarına?..

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Tabii. Tahsisten maksat, (onu açıklayalım efendim) kamu kuruluşlarına tahsis yoluna gidilmesidir.

BAŞKAN — Eğer tahsisi için talep yoksa, o zaman satışı yapılır.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — O zaman satışı yapılır.

BAŞKAN — Yalnız madde devam ediyor: «Satışın şekil, usul ve esasları, satılamayan» deniyor. Onun da değişmesi lazım.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Onu da değiştiriyoruz. Şöyle okuyoruz, müsaade ederseniz..

BAŞKAN — O halde sayın Bakan, biz 15 dakikalık bir ara verelim. Bu arada madde uygun bir şekle sokulsun ve konuyu ikinci oturumda görüşürüz.

Efendim, 15 dakika sonra toplanmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 16.30

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 16.50

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Cumhurbaşkanı, Genelkurmay ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Millî Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — İkinci Oturumu açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

4. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/7; M. G. Konseyi : 1/462) (D. Meclisi S. Sayısı : 242; M. G. Konseyi S. Sayısı : 564) (Devam)

BAŞKAN — Gündemimizin 4 üncü sırasında yer alan 1615 sayılı Gümrük Kanunu Tasarısının 42 nci maddesinde kalmıştık ve bu madde üzerinde görüşmeler devam ediyordu, müzakerelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Komisyon Sözcüsü buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Kanununun 141 inci maddesindeki değişiklik Sayın Bakanımın belirttiği şekilde yazılarak yüksek tensiplerine sunuldu.

BAŞKAN — Peki; onu okutuyorum :

«Madde 141. — 140 inci madde kapsamına giren eşya ile çabuk bozulma ve telef olma tehlikelerine maruz bulunan saklanması masraf ve külfetli veya tehlikeli olduğu için kanunî bekleme süreleri beklenemeyecek olan eşya satış suretiyle tasfiye edilir. Ancak yolcu eşyası ile, müsaderesi kesinleşen kaçak eşya için önce genel ve katma bütçeli daireler ile kamu iktisadî teşebbüslerine tahsis yoluna gidilir.

Satışın şekil, usul ve esasları, satılmayan veya satılmayan eşyaya uygulanacak işlemler ile yolcu eşyasına ve müsaderesi kesinleşmiş kaçak eşyaya uygulanacak tasfiye şekli ve tasfiyeyi yapmakla görevli kamu kuruluşları bir tüzükle belirlenir.

1. Yolcu eşyası ile müsaderesi kesinleşen kaçak eşya dışında kalan eşyanın satılması halinde, satış bedelinden :

- a) Hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar,
- b) Gümrük vergi ve resimleri,
- c) Satış için yapılmış masraflar,
- d) Para cezaları,

Ayrılarak bu sıraya göre ilgililere dağıtılır. Satış bedeli aynı sıra içinde alacakların tamamını karşılamazsa garame suretiyle dağıtılır. Artan para (5 000) lira ve daha aşağı ise irat kaydedilir, fazla ise sahipleri adına emanet hesabına alınır. Emnet hesabına alınan bu para; kaçak zannı ile yakalanan eşyaya ait ise dava sonucuna göre irat kaydedilir veya sahibine iade olunur, diğer eşyaya ait ise sahibine ödenir. Sahip veya taşıyıcılarının serbest iradeleriyle gümrüğe terk edilen eşyanın satış bedelinden sahibine herhangi bir ödeme yapılmaz.

2. Gümrük idarelerine ait ya da gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyadan, çürüme, bozulma gibi sebepler sonucu ekonomik değerini tamamen yitirmiş ya da sağlığa zararlı hale gelmiş eşya, tüzükte belirlenecek usul ve esaslar dairesinde gümrük idarelerince imha edilir.

3. Tasfiye işlemlerinde kambiyo ve dış ticaret rejimi ile konulan tahdidî ve takyidî hükümler nazara alınmaz.»

BAŞKAN — Bu okunan son şekliyle 42 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANİ ALİ BOZER — Efendim müsaade ederseniz, 42 nci maddenin 1 inci fıkrasının sonunda, «gidilir» değil de «gidilebilir» denmesi daha uygun olur. Orada zannediyorum bir daktilo hatası var.

BAŞKAN — Hatta «tahsis yoluna da gidilebilir» diyebiliriz. Oraya bir «da» eki konması daha

uygun olur. Yani, icabında ona da gidilebilir, satılabilir de, tasfiye de edilebilir.

141 inci maddenin 1 inci fıkrası; «Ancak yolcu eşyası ile, müsaderesi kesinleşen kaçak eşya için önce genel...» Şimdi, burada «önce» denilince, «da» eki olmaz. O zaman, «önce» kelimesini kaldırmak lazım; «... eşya için genel ve katma bütçeli daireler ile kamu iktisadî teşebbüslerine tahsis yoluna da gidilebilir.»

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Efendim, uygun görürseniz; «satıştan önce» diyebiliriz. Ancak yolcu eşyası ile, müsaderesi kesinleşen kaçak eşya için satıştan önce genel ve katma bütçeli daireler ile kamu iktisadî teşebbüslerine tahsis yoluna da gidilebilir» şeklinde olabilir efendim.

BAŞKAN — O zaman «da» ekini kaldırabiliriz, böylece bir elaksitikiyet de tanımış oluruz. İsterse, eğer bakanlıkların böyle bir ihtiyacı varsa, oraya da tahsis yapabilir. «Gidilir» dersek kati oluyor. Bazen gidilmesinde mahzur da olur ve olmuştur.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Çok doğru efendim, onu arz etmek istemiştım, oluyor efendim. Bunun için, o zaman tasfiyeyle ilgili muafiyet miktarı fevkalade yükseliyor, müşkül durumlara düşüyoruz. O bakımdan, bu elastikiyeti muhafaza etmekte fayda var.

BAŞKAN — 141 inci maddenin 1 inci fıkrasını bir daha okutuyorum.

Madde 141. — 140 ıncı madde kapsamına giren eşya ile çabuk bozulma ve telef olma tehlikelerine maruz bulunan, saklanması masraf ve külfetli veya tehlikeli olduğu için kanunî bekleme süreleri beklenemeyecek olan eşya satış suretiyle tasfiye edilir. Ancak, yolcu eşyası ile müsaderesi kesinleşen kaçak eşya için satıştan önce genel ve katma bütçeli dairelerle kamu iktisadî teşebbüslerine tahsis yoluna gidilebilir.

BAŞKAN — Tamam.

42 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?.. Yok.

42 nci maddeyi son okunan şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43 üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 43. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 146 ncı maddesinin ilk fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kesin olarak yurda sokulacak eşya için yapılan beyan ile muayene ve denetleme neticesinde»;

BAŞKAN — 43 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

44 üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 44. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 151 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muaf eşyanın işlemi yaptırılmaksızın yurda sokulması

Madde 151. — Gümrük vergisinden muaf eşyayı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince tayin olunan kapı ve yollardan başka yerlerden izinsiz ithal veya buna teşebbüs edenlerden CIF değerinin onda biri ve eşyanın cins ve miktarı tayin olunamayan hallerde (1 000) liradan (10 000) liraya kadar para cezası alınır.

Gümrük vergisinden muaf olarak ithali lazım gelen eşyayı gümrük işlemlerini yaptırılmaksızın yurda sokan veya buna teşebbüs edenler hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Bu maddede zannediyorum, yalnız para cezaları değiştirildi, değil mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — 44 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

45 inci maddeyi okutuyorum.

MADDE 45. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 152 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sahte menşeli eşyaya ait hükümlerin ihlali

Madde 152. — Kanunun 23 üncü maddesiyle konulmuş kısıntı ve yasaklara aykırı hareket edenlerden özel ceza hükümlerine göre takibat yapılma hakkı saklı kalmak üzere (5 000) liradan (50 000) liraya kadar para cezası alınır.

BAŞKAN — 45 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

46 ncı maddeyi okutuyorum.

MADDE 46. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 153 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Deniz nakliyatına ait hükümlerin ihlali

Madde 153. — Kanunun 32, 35, 38 ve 40 ıncı maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden (100) rüsum tonilatodan yukarı gemilerin kaptan veya acenta-

larından hareketleri kaçakçılık niteliğini taşımadığı hallerde, (5 000) liradan (50 000) liraya kadar para cezası alınır.

BAŞKAN — 46 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

47 nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 47. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 154 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Girişte manifesto hükümlerinin ihlali

«Madde 154. — Giriş manifestosunda yazılı miktardan eksik çıkan kapların mahrecinden yüklenmiş veya yanlışlıkla başka bir yere çıkarılmış veya kaza ve avarya neticesinde zayı olmuş veya çalınmış bulunduğu gümrükçe tayin edilecek süre içinde ispat olunmadığı takdirde, bu noksan kaplara ait eşyadan girdiği tarife numarasına veya bu tarife numarası tespit edilemiyorsa cins ve nevine göre tarifede dahil olduğu faslın en yüksek vergiye tabi pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergisi kadar para cezası alınır.

Yukarıki fıkraya göre ceza tespiti mümkün olmazsa her kap için (2 000) liradan (20 000) liraya kadar para cezası alınır.

Döküm halinde nakledilen eşyanın giriş manifestosuna yazılı miktarına göre % 2'yi aşan eksik ve fazlalıkların 1 inci fıkrada gösterilen sebeplerden ileri geldiği, gümrükçe tayin edilen sürede ispat olmazsa, bu eksik ve fazlalıklar için gümrükçe alınacak vergi kadar para cezası alınır.

Giriş manifestosunda eşyanın cinsi yanlış beyan edilmiş olur ve kapların neveleri ve dış işaretleri de manifestoya uygun bulunmazsa her kap başına (500) liradan (2 000) liraya kadar para cezası alınır.

Bu maddede yazılı cezalar işletme veya taşıt sahip veya acenta veya kaptanlardan alınır. Bunlar, hükümlenen cezadan müteselsilen sorumludurlar.

Yolcuların beraberlerinde getirdikleri ticarî mahiyetteki eşya manifestoya kaydettirilmemiş bulunduğu takdirde, sahiplerinden (5 000) liradan (50 000) liraya kadar para cezası alınır.

BAŞKAN — 47 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, burada da cezaların miktarı artırılmıştır.

Ancak, 3 üncü fıkra, «Döküm halinde nakledilen eşyanın giriş manifestosuna...» şeklinde yazılmış, o kısımda bir yazım hatası var; «giriş manifestosunda» olacak, müsaade buyurulursa.

BAŞKAN — Evet, öyle olması lazım; «Giriş manifestosunda» diye yazalım.

47 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

48 inci maddeyi okutuyorum.

MADDE 48. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 155 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir

«Çıkış manifestosu vermeden Türkiye'den eşya çıkaran veya çıkarmaya teşebbüs edenler veya verdikleri manifestoda eşyanın açık bir surette belli olan cins veya kap adedini ve miktarını yanlış veya eksik veya fazla bildiren veya gümrük idaresinden müsaade almadan boş olarak ayrılan kara, deniz ve hava nakil vasıtaları kaptan veya sahip veya acentalarından (2 000) liradan (20 000) liraya kadar para cezası alınır.»

BAŞKAN — 48 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

49 uncu maddeyi okutuyorum.

MADDE 49. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 156 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanun ve emirlere aykırı hareket

«Madde 156. — 1. Türkiye karayollarında uluslararası veya ulusal nakliyatla gümrüklü eşya taşıyan taşımacılardan, bu Kanuna göre çıkarılmış tüzük ve yönetmelik hükümleri ile ilan edilen emir ve tebliğlere aykırı hareket etmeleri halinde, araçların sürücü ve sahiplerinden duruma göre tek başlarına veya müteselsilen (10 000) liradan (100 000) liraya kadar para cezası alınır.

2. Ayrıca, bu Kanunla konmuş hükümlere (Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere) ve bu Kanuna uygun olarak veya bu Kanunla tanınmış yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklere veya ilan edilen emirlere veya yapılan tebliğlere aykırı hareket edenlerden, fiilin mahiyetine göre (1 000) liradan (20 000) liraya kadar para cezası alınır.»

BAŞKAN — 49 uncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, buraya sadece para cezasının artırılmasından ibaret (eski kanuna ilave) bir değişiklik getirilmiştir. Karayolunda gümrüklü eşya taşıyan araçlar; tüzük, yönetmelik ve diğer emirlere uymamaları halinde cezalandırılmış bulunmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN — Yine para cezası ama?..

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, para cezası efendim.

BAŞKAN — 49 uncu madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

50 nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 50. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 2419 sayılı Kanunla değişik 175 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Süre değişikliği

Madde 175. — Bu Kanunla tayin edilmiş sürelerle ilişkin hükümlerin uygulanmasında zorlayıcı sebepler veya beklenmeyen haller nazara alınarak duruma göre Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere göre süre değişikliği yapılabilir.

Ancak, 140 ıncı madde kapsamına giren eşya için sürelerin bitiminden evvel zorlayıcı sebepleri gösteren bir yazıyla ilgili gümrüğe veya Bakanlığa bizzat taahhütlü mektup veya telgrafla başvurulması zorunludur. Zorlayıcı sebepler yerinde görüldüğü takdirde, eşyayla ilgili ithal müsaadesi varsa ithal müsaadesinin geçerli olduğu süre sonuna kadar, yabancı ülkeye sevk edilmek üzere Türkiye'ye getirilen aktarma ve transit eşyasında toplam bir yılı; diğer hallerde ise toplam üç ayı geçmemek üzere süre uzatımı yapılabilir. Şu kadar ki, gümrüğe ilişkin bir sebeple veya soruşturma veya adli mercilerce veya eşyanın ithaline ilişkin olarak resmî mercilerce yürütülen herhangi bir işlem nedeniyle geçecek süreler bekleme süresini durdurur.

Doğrudan doğruya kamu kuruluşlarınca veya müteakabiliyet esaslarına göre Türkiye'deki yabancı diplomatik temsilcilikler, konsolosluklar ile bu diplomatik temsilcilik ve konsolosluklarda görevli olan veya anlaşma ve andlaşmalarla Türkiye'de bulunan yaban-

cı personel tarafından ithal edilecek eşya için 1 inci fıkra hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — 50 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

51 inci maddeyi okutuyorum.

MADDE 51. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 176 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Başlamak üzere, geçen süreye ait faiz, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 48 inci maddesine göre Bakanlıkça tespit ve tahakkuk ettirilerek tahsil olunur.»

BAŞKAN — 51 inci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

52 nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 52. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 180 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bakanlığın görevleri

Madde 180. — Bakanlık, bu Kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulu kararı alınması lüzumlu olan durumları, tayin, tespit, takip etmek ve gereğini yerine getirmekle görevlidir.

Taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar uyarınca, uygulanması gereken karar, tavsiye kararı, sözleşme eki, görüş, izahname, yorum gibi hususlar Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulur.

Gümrük Giriş Tarife Cetveli izahnamesi ile eşya fihristi Bakanlıkça hazırlanır ve Resmî Gazete ile yayımlanır. Bu suretle yayımlanan metinler idarî ve kazaî uygulamada esas tutulur.

BAŞKAN — 52 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

53 üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 53. — 1615 sayılı Gümrük Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. — Bu Kanunda öngörülen para cezalarına ilişkin miktarlar Bakanlar Kurulu kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

BAŞKAN — 53 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

54 üncü maddeyi okutuyorum.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 54. — 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 12 nci maddesi ile geçici 2 nci maddesi hükümleri ve 38 inci maddesinin 1615 sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesine ait hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Şimdi, Turizmi Teşvik Kanununun 12 nci maddesindeki husus, bu Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu mu?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, 12 nci madde Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun verdiği triptik ve gümrük geçiş karnelerinin, Turizm Bankası tarafından verilmesine ilişkin idi. Turizmi Teşvik Kanunuyla bazı maddelerin hükümleri yürürlükten kaldırılmıştı; Gümrük Kanununun 12 nci maddesiyle Türkiye Turing ve Otomobil Kurumuna verilen bu göreve ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmıştı. Buna ilişkin hüküm tekrar kaldırılmış oluyor.

Bir de geçici 2 nci madde ile 1.1.1984 tarihinden itibaren Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun bu hizmetinin Turizm Bankasına devri öngörülmüştü. Şimdi bu kanunla, Turizmi Teşvik Kanunundaki bu maddeler hükümsüz addedilmek suretiyle Gümrük Kanununun 12 nci maddesi ile Türkiye Turing ve Otomobil Kurumuna bu görevlerin yeniden verilmesi ve bu işlerin aynen eskisi gibi yürütülmesi sağlanmış oluyor.

Arz ederim.

BAŞKAN — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesi ne idi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Triptik ve gümrük geçiş karnelerinin Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunca verilmesini öngörülmüştü.

BAŞKAN — Turizmi Teşvik Kanununun 38 inci maddesini bir kere okur musunuz?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Arz ediyorum :

«Kaldırılan hükümler :

Madde 38. — 6086 sayılı Turizm Endüstrisi Teşvik Kanunu ile 1615 sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesinin Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun triptik veya gümrük geçiş karnelerinin verilmesine ilişkin hükümleri yürürlükten kaldırılmış-

tır.» Şimdi bu madde ile o hükmü yürürlükten kaldırıyoruz.

BAŞKAN — Bu suretle, Turizmi Teşvik Kanununu değiştirmeye gerek kalmıyor.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Değişiklik yapmaya gerek kalmıyor. Sadece, bu triptik gelirlerinin kimlere verileceği, ayrıca çıkarılacak Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenecek.

BAŞKAN — 54 üncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici maddeyi okutuyorum.

GEÇİCİ MADDE — 141 inci maddede belirtilen Tüzük Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanıp bu kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konur.

Bu Tüzük yürürlüğe konuluncaya kadar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gümrüğe terk edilmiş sayılan eşyadan halen gümrük idarelerine ait ya da gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan ve bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsaderesi kesinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma, telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraf ve külfetli olan her türlü eşya hakkında 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 25.2.1981 günlü 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi hükümlerinin uygulanmasına devam olunur, diğer eşyanın tasfiye işlemleri ise durdurulur.

BAŞKAN — Tüzük çıkıncaya kadar tasfiye işlemleri durdurulacak, öyle mi?

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Evet, Sayın Cumhurbaşkanım, tüzük çıkıncaya kadar.

Hemen imha edilmesi lazım gelen kaçak ve tehlikeli maddeler, değiştirdiğimiz Kanunun 141 nci maddesi hükümlerine göre tasfiye olunacak. Diğerleri yeni tüzük çıkıp, bunların satışlarının nasıl yapılacağı belirleninceye kadar bekletilecek. Bu hüküm onu amirdir.

BAŞKAN — Bu geçici madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, izin verirseniz madde-nin yazılış şekli hakkında öneride bulunmak istiyorum. Okunduğu anda anlayabilmek için insan bir hayli zorlanıyor.

Teklifim şu :

«Bu Tüzük yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gümrüğe terk edilmiş sayılan eşyadan halen gümrük idarelerine ait veya gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyanın tasfiye işlemleri durdurulur. Ancak, bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsaderesi kesinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma, telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraf ve külfetli olan her türlü eşyanın tasfiyesine 1615 sayılı Gümrük Kanununun 25.2.1981 günlü 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi hükümlerine göre devam olunur.»

İki kısma bölünmesini teklif ediyorum.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, geçen konuşmalarda da arz edilmişti. Bu tasfiye işi yapılırken göz önüne alınacak iki husus var. Birincisi, millileşmiş mallar var, firmalarımıza ait; ikincisi de; halen gümrüklerde bekleyen yabancılara ait mallar var.

Gerek yurdumuzdaki diplomatların, gerekse yabancı firmalara ait malların (henüz bedelleri tahsil edilmediği için firmalar sahip çıkmamış), müsaade alınmadan gümrüğe gelen malların sahibi başka ülkedir. Onun için kısa zamanda bir tasfiye gerekmektedir. Bununla ilgili hüküm getirilmesini takdirlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN — Ne dersiniz?..

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, yerinde bir müdahale olur.

Uygun bulursanız biz şöyle düşünüyoruz : Tüzük çıkarma yetkisi Bakanlığa verilmiş. Biz bu konuyu tüzük ile çözüme kavuşturabileceğimiz görüşündeyiz.

BAŞKAN — Buraya, «yabancılar için» diye bir hüküm koyamaz mıyız?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Bir tefrik yapmıyoruz. Genel hüküm var: Bedelsiz ithalat değilse, müsaderesi kesinleşen kaçak eşya hükmünde değilse, çabuk bozulacak, saklanması külfetli eşya değilse, bu tür eşyanın dışında kalan eşyalar için biz tüzükte düzenleyici hükümler getirebiliriz. Yabancılara ait eşyalar için biraz daha kolaylaştırıcı hükümler koyabiliriz.

BAŞKAN — Tüzük çıkıncaya kadar ne olacak?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER

— Durur efendim tasfiye.

BAŞKAN — «Tasfiye edilir» deyince?..

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — «Tasfiye durdurulur» dedik. Bu durum çok açık belirlensin diye az önceki teklifimi yapmışım. Müsaade ederseniz o bölümü tekrar okumak istiyorum:

«Bu Tüzük yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gümrüğe terk edilmiş sayılan eşyadan halen gümrük idarelerine ait veya gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyanın tasfiye işlemleri durdurulur.»

BAŞKAN — O halde tüzük çıkıncaya kadar bekleyecek.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Bekleyecek efendim.

Tüzüğün de altı ay içinde çıkarılmasıyla ilgili hüküm var. Bu süre içinde tüzüğü hazırlayacağız. Tüzükle de bu konuda mülkiyet hukukuna, uluslararası teamüle uygun bir şekilde çözüme kavuşturacak hükümleri sevk edeceğiz.

Hangi işlemler devam edecek? Birtakım işlemler var; antrepolarda, sundurmalarda, depolarda mallar var, onlar devam edecek. Onlar hangileri? Bedelsiz ithal yoluyla gelenler, çabuk bozulacak olanlar, saklanması masraflı olanlar. Bunların tasfiyesine devam edeceğiz.

Ashında mesele doğrudur. Ama biz diyoruz ki, bunu tüzükle düzenleyelim.

BAŞKAN — Peki.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN — Buyurun.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, bu olsa olsa 20-30 kalemden ibarettir. Bu geçici maddeye «yabancılara ait malların tasfiyesine derhal başlanır» diye bir hüküm konsa, daha iyi olur kanaatindeyim.

Gümrük ve Tekel Bakanlığımızda, bizden ve Dışişleri Bakanlığımızdan giden notalar var, bunlar zaten bellidir. Altı ayda tüzük çıkarılacak, ondan sonra tasfiyesine başlanacak; derken dokuz ayı bulur. Beynelmilel hukuk kaidelerine uyumuş olmamızı göstermek için biz bu maddeye bir hüküm koyarak; «yabancılara ait malların tasfiye işlemlerine derhal başlanır» dersek daha iyi olur kanaatindeyim.

Takdirlerinize arz ederim.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Müsaade ederseniz arz edeyim.

Bu maddeye öyle bir hüküm koyabiliriz, ancak müsaade ederseniz çok çarpıcı örnekler var, bir ta-

nesini söyleyeyim: Devlet malı yaptığımız eşyalardan bir tanesi de diploma idi. Yurt dışında okuyan bir kişinin lipdoması gelmiş, iki ay içinde gümrükte aramamış ve bu diploma devlet malı olmuş. Bu kadar garip şeyler var.

Çocuğun babası «diplomayı verin» diyor. Biz de «Efendim, kanun var nasıl verelim?» diyoruz. Hülasa; buna bir çözüm yolu bulduk ama, cidden bu hem iş hukukumuz, hem de uluslararası ilişkiler yönünden (İngiltere, Fransa, Rusya dahil) bize çok büyük sorunlar çıkardı. Onun üzerine biz bir tüzük yürürlüğe koyduk. Bu tüzükte şöyle bir madde var:

Müsaade ederseniz ismiyle okuyayım :

«Gümrüğe Terkedilen, Terkedilmiş Sayılan, Müsadere Edilen Eşyanın Tasfiyesine İlişkin Tüzükte Değişiklik Yapılması ve Bu Tüzüğe Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Tüzük:»

O tüzükte dedik ki: «7 nci maddenin şu, şu şu maddeleri ile 119 uncu maddenin şu fıkrasında yer alan ve kapsamına giren emtianın CIF kıymetinin % 1'i karşılığında sahibine verilir»

Onlar da razı oldular, memnuniyetle % 1'ini sembolik bir şekilde verdiler ve bu malları kendilerine teslim ettik.

Bu tüzük halen yürürlüktedir. Biz buna göre şimdilik tasfiye işlemini yürütürüz. Bütün mesele; bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra artık bu tüzük bir derecede hükmünü kaybediyor, yeni bir tüzüğe ihtiyaç var. İşte bu yeni tüzükle Sayın Ticaret Bakanlığı Temsilcisi arkadaşımızın görüşlerine paralel bir hüküm de getirebiliriz.

BAŞKAN — Ne kadar zamanda çıkarabilirsiniz acaba bu tüzüğü? Biz, burada «altı ay içinde» dedik.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Efendim, biz bunu mümkün olan en kısa zamanda çıkarmak istiyoruz; fakat imkânlarımızı da düşünürsek iki, ikibuçuk ayı bulur sanıyorum.

BAŞKAN — Peki, şimdi biz oraya Ticaret Bakanlığı Temsilcisi arkadaşımızın söylediği gibi; «bunların tasfiyesi öncelikle yapılır» diye bir ibare koyarsak nasıl olacak? Bir taraftan da, «tasfiye durdurulur» diyoruz. Yeni tüzüğe göre bazı işlemler yapacağız, bazı haklar tanıyacağız, bu durumda ecnebilere ait o malları satacak mıyız?

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — İsterse alsın, mal kendisinin. Alınmayan mallar İstanbul Gümrüğünde bekliyor, adama nota veriyorsunuz, almıyor.

BAŞKAN — Peki, neden almamış şimdiye kadar?

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — İki ay içinde çekmemiş, devletleşmiş efendim.

BAŞKAN — Eski Kanuna göre devletleşmiş, almaz, ki, o zaman.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, devletleşmiş ama, satılmamış, gümrükte depoda veya antrepoda bekliyor. Oraya hüküm koyarak, «bunların tasfiye işlemine hemen başlanır» dersek, mesele halledilir. Gümrük ve Tekel Bakanlığı bunu tüzükle mi yapar, ne ile yapar onu bilemiyorum.

BAŞKAN — O zaman ayrı bir geçici madde yapmak lazım.

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Evet.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Sayın Cumhurbaşkanım, Ticaret Bakanlığı Temsilcisi arkadaşımızın söylediği husus, bu kanun çıkmadan önce devlet malı olmuş olanları kapsıyor, ki onu Sayın Bakanım belirttiler: Zaten Tüzükte hüküm de var; % 1'ini vermek suretiyle kendilerine iade ediyorlarmış, onları buraya almamız mümkün değil efendim. Yeniden, «devlet malı sayılmış yabancılara ait eşyayı şöyle bir tasfiye işlemine tabi tutalım, diğerlerini erteleyelim» dersek, orada bir terslik olur.

O nedenle, bundan sonra zaten Sayın Bakanımız kendi mevcut tüzükleri içerisinde sürelerini dolduracaklar olursa, onlara bir ayrıcalıklı işlemi Bakanlık içinde yapacaklarını belirtiyorlar ve tüzüğü de bize «üç ayda çıkar» diye söylediler; ancak biz ellerinde biraz daha süre olsun, üç ay denir de, çıkmazsa ortaklıkta kalmassın ve bir yanlışlık olmasın diye altı ay koyduk. Bakanlık bu tüzüğü çok daha süratli bir şekilde yürürlüğe koyacak ve altı ay veya daha fazla bekleme mevzubahis olmayacak.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Yüzbaşıoğlu.

ORHAN YÜZBAŞIOĞLU (Gümrük ve Tekel Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Cumhurbaşkanım, burada Ticaret Bakanlığı Temsilcisinin belirttiği; «yabancılara ait eşya»dan maksat; henüz bedeli ödenmeden duran ticarî eşyadır. Yoksa, şahıslara ait, diplomatlara ait, ecnebilere ait eşya değildir.

Sayın Bakanın belirttiği tüzük değişikliği ile biz o konuyu halledeceğiz efendim. Çünkü, bedelsiz verilemeyeceği için, % 1 gibi sembolik bir bedelle verme yoluna gitmiş olacağız.

Fakat bunu ticarî eşyaya uygulamamız mümkün değildir; tamamen ticarî mahiyette olan devlete kalmış bir eşyayı % 1 bedelle vermemiz mümkün değil. O yüzden, bu tip eşyayı kastediyorlar, yani tüccarın getirdiği büyük miktardaki malın bedeli ödenmediği için, karşı tarafa ait olduğu düşünülen eşya, ticarî mahiyette olduğu için onun tasfiyesini yeni yapacağımız tüzükte (emirleriniz uyarınca) satışa arz ederek yapacağız. Satışta, ister kendileri alsın, ister başkaları alsın, (vergiler düşüldükten sonra bedel kendilerine verileceği için), âdeta vergileri alınarak kendilerine verilmiş gibi olacaktır. Bunun en uygun çözüm yolu, emrederseniz, bu şekilde olmalıdır.

Ancak bu arada Sayın Bakanımın belirttiği tüzüğün de yürürlükte bulunduğunu burada belirtmekte isabet vardır. Küçük eşyalar yönünden de yanlış anlamayı ortadan kaldırarak, yine böyle % 1 veya herhangi bir şekilde uygulamaya imkân vermesi bakımından arz ettim efendim.

BAŞKAN — Peki, «Bu kanuna aykırı olmayan hükümleri yürürlükte» diye neden demediniz; şimdi o eski tüzük yürürlükten kalktı mı; yani altı ay içinde hiçbir işlem yapılmayacak mı?

ORHAN YÜZBAŞIOĞLU (Gümrük ve Tekel Bakanlığı Temsilcisi) Bekleyen eşya için uygulanmaz efendim; bu kanunda, «bekleyecek» dediği için uygulanmaz.

BAŞKAN — Ama, altı ay süre ile hiçbir işlem yapılamaz.

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Arz ettiğim gibi Sayın Cumhurbaşkanım, Bakanlık üç ay içinde bu yönetmeliği yürürlüğe koyacağını, bu süre içinde çeşitli uygulamaların yapılmasının değişik yorumlara da sebebiyet vereceğini, çünkü bir kısmı eski tüzükte...

BAŞKAN — Eski tüzüğün uygulanabilecek bazı yerleri de vardır,

TUĞGENERAL CUMHUR EVCİL (İhtisas Komisyonu Başkanı) — Birçok hususlara da uygulanmıyor. Bakanlık zorlayıcı yönleri itip, bazılarında değişik uygulamalar yapılır endişesiyle Bakanlıkta bu konuda mutabakat sağlamıştık efendim..

BAŞKAN — Şimdi bütün işlemler durur. Yeni tüzük çıkıncaya kadar hiçbir işlem yapılamaz. Onun için; «Yürürlükte bulunan tüzüğün, yenisi yürürlüğe girinceye kadar, bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanmaya devam olunur» demek lazım.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Müsaade ederseniz bunu ekleyelim efendim.

BAŞKAN — Evet, «... bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur» demek lazım.

Maddeyi yeniden yazıldığı şekilde okutuyorum:

«**GEÇİCİ MADDE** — 141 inci maddede belirtilen Tüzük Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanıp bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konur.

Yeni Tüzük yürürlüğe konuncaya kadar, halen yürürlükte bulunan, Gümrüğe Terkedilen, Terkedilmiş Sayılan, Müsadere Edilen Eşyanın Tasfiyesine İlişkin Tüzükte Değişiklik Yapılması ve Bu Tüzüğe Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkındaki Tüzüğün, bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Ancak yeni hazırlanacak Tüzük yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gümrüğe terk edilmiş sayılan eşyadan halen gümrük idarelerine ait veya gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyanın tasfiye işlemleri durdurulur. Ancak bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsadere keskinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma, telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraf ve külfetli olan her türlü eşyanın tasfiyesi 1615 sayılı Gümrük Kanununun 25.2.1981 günlü 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.»

BAŞKAN — Burada, halen yürürlükte bulunan eski tüzüğün isminin uzun uzun yazılmasına gerek var mı? Bence hiç gerek yok. «Halen yürürlükte bulunan tüzüğün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur» demek kâfidir sanırım.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaade eder misiniz?
BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — İzinizle şöyle bir teklifte bulunmak istiyorum efendim: Maddede, «1615 sayılı Gümrük Kanununun 25.2.1981 günlü ve 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi hükümlerinin ve buna istinaden çıkarılan tüzüğün uygulanmasına devam olunur» deniyor.

Bu 141 inci madde hükmüne göre elimizde çıkarılmış bir tüzük var ve halen de uyguluyoruz; fakat sarahat getirmek için biz buraya şu ibareyi ilave edebiliriz: «Bu 141 inci madde hükümlerinin ve buna istinaden çıkarılan tüzüğün uygulanmasına devam olunur...» dersek mesele kalmaz.

BAŞKAN — O hususu yukarıya koymayalım mı demek istiyorsunuz?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Lüzum yok efendim, oraya koyarsak tamam olur.

Zaten 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddeye göre biz tasfiyeye devam ediyoruz. Tüzük neye göre çıkmış efendim? 141 inci maddeye göre çıkmış. Buna devam ederken tüzüğü ihmal etmemize imkân yok. Bu itibarla izin verirseniz; «141 inci madde hükümlerinin ve buna istinaden çıkarılan tüzüğün uygulanmasına devam olunur» ibaresini oraya ilave edersek mesele kalmaz.

BAŞKAN — İyi ama, tüzüğün diğer hükümleri ne olacak, uygulanmayacak mı?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Tüzüğün bütün hükümleri uygulanır.

ORHAN YÜZBAŞIOĞLU (Gümrük ve Tekel Bakanlığı Temsilcisi) — Durdurulan eşya için uygulanmayacak efendim.

BAŞKAN — Bu Kanunda değiştirmedığımız başka maddeler de var.

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Umumiyetle tasfiye işlemi duruyor Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Ama Tüzükte tasfiyeden başka işlemler de var; tüzükte yalnız tasfiye konusu mu var?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Tüzükte yalnız tasfiye konusu var efendim.

BAŞKAN — O zaman mesele yok.
Yalnız 141 inci maddeye göre çıkarılmış bir tüzük öyle mi?

ORHAN YÜZBAŞIOĞLU (Gümrük ve Tekel Bakanlığı Temsilcisi) — Evet Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — O takdirde yukardaki birinci fıkrada hiçbir değişiklik yapılmayacak ve geçici madde şöyle olacak:

GEÇİCİ MADDE — 141 inci maddede belirtilen Tüzük Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanıp bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konur.

Bu tüzük yürürlüğe konuluncaya kadar...» deyip, demin okuduğumuz kısmı da ilave ederek, en sonuna da, «141 inci madde hükümlerinin ve bu maddeye göre çıkarılmış tüzüğün uygulanmasına devam olunur» şeklinde yazarsak daha iyi olur.

Maddeyi o şekliyle yeniden okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE. — 141 inci maddede belirtilen Tüzük Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanıp bu

Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konur.

Bu Tüzük yürürlüğe konuluncaya kadar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gümrüğe terk edilmiş sayılan eşyadan halen gümrük idarelerine ait veya gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyanın tasfiye işlemleri durdurulur.

Bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsadere si kesinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma, telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraf ve külfetli olan her türlü eşya hakkında 1615 sayılı Gümrük Kanununun 25.2.1981 günlü 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi hükümlerinin ve bu maddeye göre çıkarılmış Tüzüğün uygulanmasına devam olunur.»

BAŞKAN — Oldu mu efendim?
GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Oldu Sayın Cumhurbaşkanım.

HÂKİM ALBAY FERİDUN BALATLIOĞLU (İhtisas Komisyonu Üyesi) — Sayın Cumhurbaşkanım, «bunlardan» kelimesi oraya şu şekilde ilave edilirse belki biraz daha anlam kazandırır :

«... gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyanın tasfiye işlemleri durdurulur. Bunlardan bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsadere si kesinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma...»

BAŞKAN — Evet, «bunlardan» terimi daha uygun, onu ilav edelim.

O şekliyle tekrar okutuyorum :
«... Bunlardan, bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsadere si kesinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma, telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraf ve külfetli olan her türlü eşya hakkında 1615 sayılı Gümrük Kanununun 25.2.1981 günlü 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci madesi hükümlerinin ve o maddeye göre çıkarılmış Tüzüğün uygulanmasına devam olunur.»

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Fıkranın son kısmındaki «... Tüzüğün uygulanmasına devam olunur» ibaresi yerine, «... ve o maddeye göre çıkarılmış Tüzük hükümlerinin uygulanmasına devam olunur» dersek uygun olur mu efendim?

BAŞKAN — Evet, uygun.
Sayın Bakan sizin bir diyeceğiniz var mı efendim?
GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Bir saniyenizi rica edebilir miyim Sayın Cum-

hurbaşkanım, sizin ikazınız üzerine bizde de transit eşya hakkında bir tereddüt doğdu efendim. Transit eşyayı da bu istisnaya koyarsak, acaba tasfiyede biraz daha sürat sağlayabilir miyiz diye düşünüyorduk, onu tartışıyorduk efendim; bir saniyenizi rica edebilir miyim?

BAŞKAN — Tabii efendim.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) Sayın Cumhurbaşkanım, kanunun muhtevasına göre başlığın, «bazı maddelerin eklenmesi» şeklinde yazılmasında bir uygunsuzluk var gibi geldi.

BAŞKAN — «Bazı maddeler» değil de, «bir maddenin eklenmesi» olacak.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Evet efendim.

BAŞKAN — 53 üncü madde var, onunla ek madde ilave ettik.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Evet efendim, 53 üncü maddeyle eklenenin dışında ek madde yok. Onun için; «Bazı Değişiklikler Yapılması ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun» dememiz lazım efendim.

BAŞKAN — Bir madde, bir de geçici madde var. Geçici madde; bu Kanunun geçici maddesidir.

ORHAN DÜLGERLER (Kanunlar Müdürü) — Hayır, onu eklemiyoruz efendim.

BAŞKAN — Yeni tüzük çıkarılma maddesi konduktan sonra, «yeni Tüzük çıkıncaya kadar eski Tüzük hükümlerinin devam edeceğine» dair muhakkak bir hüküm koymak lazım. Aksi halde bütün işlemler durur ve bu Kanunu altı ay içinde kimse tatbik edemez; çünkü o tüzükte bu Kanuna uygun maddeler de vardır. Böylece o maddeler de uygulanmaya devam olunur.

Buyurun Sayın Bakan. -

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Sayın Cumhurbaşkanım, müsaade ederseniz; tasfiyesine devam edilecek eşya parasına tüzükte yer alan yabancı ülkeye sevk edilecek aktarma ve transit eşyaya, ayrıca yeni gelen millî eşyaya, (biz sevk etmişiz; diyor ki, «böyle bir alıcı burada yok» eşyayı bize tekrar iade ediyorlar) giriş ve çıkış eşyasını da ekleyelim, bu suretle tasfiye bu süre zarfında devam etmiş olur diyoruz; uygun görürseniz efendim.

BAŞKAN — O takdirde nasıl olacak; o kısım yazıldı mı?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALİ BOZER — Şöyle efendim «Masraf ve külfetli olan her türlü eşya ile yabancı ülkeye sevk edilecek aktarma ve transit eşyası, yeni gelen eşya ve çıkış eşyası.»

Bu kadar efendim.

BAŞKAN — Şimdi tekrar okuyunuz.

«GEÇİCİ MADDE. — 141 inci maddede belirtilen Tüzük Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanıp bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konur.

Bu Tüzük yürürlüğe konuluncaya kadar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gümrüğe terk edilmiş sayılan eşyadan halen gümrük idarelerine ait veya gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyanın tasfiye işlemleri durdurulur. Bunlardan, bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsaderesi kesinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma, telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraf ve külfetli olan her türlü eşya ile yabancı ülkeye sevk edilecek aktarma ve transit eşyası, geri gelen eşya ve çıkış eşyası hakkında 1615 sayılı Gümrük Kanununun 25.2.1981 günlü 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi hükümlerinin ve bu maddeye göre çıkarılmış Tüzük hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.»

BAŞKAN — Ticaret Bakanlığı Temsilcisi, siz de mutabık mısınız?

FEVZİ ŞEN (Ticaret Bakanlığı Temsilcisi) — Tamam efendim.

BAŞKAN — Bu suretle arada geçecek olan üç ay, altı ay gibi boşluğu da kaldırmış olduk şimdi.

Son okunan şekliyle bu geçici madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Geçici maddeyi bu son şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

55 inci maddeyi okutuyorum :

Yürürlük

MADDE 55. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 55 inci madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

56 ncı maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 56. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 56 ncı madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylamadan evvel, başlığını da değiştirmemiz icap ediyor.

Tasarının başlığı; «1615 sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması ve Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» şeklindeydi.

Başlığın o kısmına; «bazı» değil, «bir madde» dememiz gerekmektedir. Çünkü bir ek madde ilave edilmiştir.

Buna göre kanun başlığının şu şekilde olması gerekmektedir : «1615 sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı.»

Şimdi kanun başlığında yaptığımız bu değişikliği oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edilmiştir.

Hayırlı, uğurlu olsun.

GÜMRÜK VE TEKET BAKANI ALI BOZER — Çok teşekkür ederiz, sağ olun efendim.

BAŞKAN — Bu Kanun bir buçuk seneden beri mi bekliyordu, iki seneden beri mi?

GÜMRÜK VE TEKEL BAKANI ALI BOZER — Bir buçuk seneye yaklaştı Sayın Cumhurbaşkanım.

BAŞKAN — Efendim gündemimizde görüşülecek başka konu bulunmadığından bilahare tespit edilecek gün ve saatte toplanmak üzere birleşimi burada kapatıyorum.

Hepinize teşekkür ederim.

Kapanma Sati : 17.50

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

140 İNCİ FİRLEŞİM

18 Nisan 1933 Pazartesi

Saat : 14.00

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — Abdülaziz Kılıç Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/412; M. G. Konseyi : 3/296) (D. Meclisi S. Sayısı : 320; M. G. Konseyi S. Sayısı : 565)

2. — Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/468; M. G. Konseyi : 3/301) (D. Meclisi S. Sayısı : 329; M. G. Konseyi S. Sayısı : 566)

3. — Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tez-

keresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/16; M. G. Konseyi : 3/307) (D. Meclisi S. Sayısı : 303; M. G. Konseyi S. Sayısı : 567)

4. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 1/7; M. G. Konseyi : 1/462) (D. Meclisi S. Sayısı : 242; M. G. Konseyi S. Sayısı : 564)

5. — Sendikalar Kanunu Tasarısı. (1/235)

6. — Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu Tasarısı. (1/236)

7. — 1475 Sayılı İş Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı. (1/269)

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 565

Abdülaziz Kılıç Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/412; M. G. Konseyi : 3/296)

(D. Meclisi S. Sayısı : 320)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-2287 (3/412) 2167

Konu : Ölüm cezası

18 Mart 1983

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 17 Mart 1983 tarihli 72 inci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, Abdülaziz KILIÇ Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

TC

Başbakanlık

Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : 19-301-10456

Konu : Abdülaziz KILIÇ

6 Ağustos 1982

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Parasına tamaen adam öldürmek suçundan Kadıköy 3 üncü Ağır Ceza Mahkemesince verilen ölüm cezası, Yargıtay 1 inci Ceza Dairesinin 24.6.1982 gün ve Esas : 1982/1570, Karar : 1982/2651 ve Tebliğname : 1-B/1311 sayılı ilâm ile onanan Nebi KILIÇ oğlu 1960 doğumlu, Kars İli, Kağızman İlçesi, Günindi Köyü nüfusunda kayıtlı Abdülaziz KILIÇ hakkında düzenlenen dava dosyası ve Adalet Bakanlığının 4 . 8 . 1982 gün ve CİGM-1.134.7.1982/046255 sayılı yazısının bir örneği ekte gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

Adalet Komisyonu Raporu

T. C.
Millî Güvenlik Konseyi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/296
Karar No. : 105

15 Nisan 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Nusret Ateş'i parasına tamaen öldürmek suçundan hükümlü Abdülaziz Kılıç hakkında Kadıköy Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesinin 18 . 12 . 1981 gün ve Esas 1981/115, Karar 1981/276 sayılı ilamıyla verilen ve Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 24 . 6 . 1982 gün ve Esas 1982/1570, Karar 1982/2651 sayılı onama ilamıyla kesinleşen ölüm cezasının yerine getirilmesi, Başbakanlığın 6 Ağustos 1982 gün ve 19-301-10456 sayılı yazılılarıyla istenilmiş olup bu istek Danışma Meclisi Genel Kurulunun 17 . 3 . 1983 tarihli ve 72 nci Birleşiminde görüşülerek işaret oyuyla kabul edilmiştir.

Danışma Meclisince kabul edilen kanun tasarısının 1 inci maddesinde yer alan cilt ve sayfa numaralarının, adı geçen kişinin nüfus kayıt örneğinin incelenmesi sonucunda cilt : 031/01; sayfa 2 olarak görüldüğünden 1 inci madde buna göre yeniden düzenlenmiştir.

Tasarının 2 ve 3 üncü maddeleri Danışma Meclisinden geldiği şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Zeki GÜNGÖR
Hâk. Alb.

Üye
Abdülkadir GENELİOĞLU
Adalet Bakanlığı
Tetkik Hâkimi

Üye
Müfit YÜKSEL
Adalet Bakanlığı
Tetkik Hâkimi

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

**Abdülaziz Kılıç Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine
Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 24.6.1982 gün ve Esas 1982/1570, Karar 1982/2651 sayılı ilamı ile kesinleşen Kadıköy Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesinin 18.12.1981 gün ve Esas 1981/115, Karar 1981/276 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/8 inci maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan Kars İli, Kağızman İlçesi, Günindi Köyü, cilt 031, hane 30, sayfa 01'de nüfusa kayıtlı Nebi oğlu, Kudret'ten olma 10.5.1960 doğumlu Abdülaziz Kılıç hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Adalet Bakanı yürütür.

**ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**Abdülaziz Kılıç Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine
Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 24.6.1982 gün ve Esas 1982/1570, Karar 1982/2651 sayılı ilamı ile kesinleşen Kadıköy Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesinin 18.12.1981 gün ve Esas 1981/115, Karar 1981/276 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/8 inci maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan Kars İli, Kağızman İlçesi, Günindi Köyü, cilt 031/01, hane 30, sayfa 2'de nüfusa kayıtlı Nebi oğlu, Kudret'ten olma 10.5.1960 doğumlu Abdülaziz Kılıç hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 566

**Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olu-
nan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu.
(D. Meclisi : 3/468; M. G. Konseyi : 3/301)**

(D. Meclisi S. Sayısı : 329)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-2690/3/468/2762

12 Nisan 1983

Konu : Ölüm cezası

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 11 Nisan 1983 tarihli 82 nci Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, Şener YİĞİT Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Vefik KİTAPÇIGİL

Başkanvekili

Danışma Meclisi Başkanı V.

T. C.

Başbakanlık

Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : 19-301-14020

25 Ekim 1982

Konu : Şener YİĞİT

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Andrea Laube'yi öldürmek suçundan, Fethiye Ağır Ceza Mahkemesince verilen ölüm cezası, Yargıtay 1 inci Ceza Dairesinin 15.9.1982 gün ve Esas: 1982/2077, Karar: 1982/3214, Tebliğname: 1-B-1851 sayılı ilamı ile onanan Mustafa oğlu, Hanife'den doğma, Fethiye İlçesi, Uzunyurt köyü nüfusuna kayıtlı 9.10.1950 doğumlu Şener YİĞİT hakkında düzenlenen dava dosyası ve Adalet Bakanlığının 20.10.1982 gün ve CİGM. 1. 134. 10. 982/060966 sayılı yazısının örneği ekte gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

Adalet Komisyonu Raporu

T. C.
Millî Güvenlik Konseyi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 3/301
Karar No. : 104

15 Nisan 1983

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

İşlediği suçu gizlemek ve delillerini ortadan kaldırmak maksadıyla adam öldürmek suçundan hükümlü Şener YİĞİT hakkında Fethiye Ağır Ceza Mahkemesinin 24 . 8 . 1981 gün ve 1979/47 Esas; 1981/84 Karar sayılı ilamıyla verilen ve Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 15 . 9 . 1982 gün ve 1982/2027 Esas; 1982/3214 Karar sayılı onama ilamıyla kesinleşen ölüm cezasının yerine getirilmesi, Başbakanlığın 25 . 10 . 1982 gün ve 19-301-14020 sayılı yazılarıyla istenilmiş olup bu istek Danışma Meclisi Genel Kurulunun 11 . 4 . 1983 tarihli 82 nci Birleşiminde görüşülerek işaret oyuyla kabul edilmiştir.

Şener YİĞİT hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve ilgili dava dosyası komisyonumuzda görüşülerek incelenmiştir.

Fethiye Ağır Ceza Mahkemesinin hükümlüyü, Andrea Laube'yi öldürmekten dolayı Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesi uyarınca ölüm cezasına, mağdur Hajo Harms'ı öldürmeye teşebbüs etmesinden dolayı Türk Ceza Kanununun 450/9 ve 61 inci maddeleri uyarınca 15 sene ağır hapse mahkûm ettiği anlaşılmıştır.

Hükümlünün, Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesinin tatbiki suretiyle bir defa ölüm cezasına çarptırıldığı görülmekle tasarının 1 inci maddesine Danışma Meclisi Genel Kurulunda ilave edilen ikinci «450/9» rakamı metinden çıkarılmış ve tasarı bu değişiklikle benimsenmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Ersin ESEROL
Hâkim Albay

Üye
Yüksel TALAYMAN
Adalet Bakanlığı
Tetkik Hâkimi

Üye
Abdülkadir GENELİOĞLU
Adalet Bakanlığı
Tetkik Hâkimi

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

**Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine
Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 15.9.1982 tarih ve Esas 1982/2027, Karar 1982/3214 sayılı ilamı ile kesinleşen Fethiye Ağır Ceza Mahkemesinin 24.8.1981 tarih ve Esas 1979/47, Karar 1981/84 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/9, 450/9 uncu maddeleri uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan Fethiye İlçesi, Uzunyurt Köyü, Hane 41, Cilt 089/02, Sayfa 14'de nüfusa kayıtlı Mustafa oğlu, Hanife'den olma 9.10.1950 doğumlu Şener Yiğit hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Adalet Bakanı yürütür.

**ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**Şener Yiğit Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine
Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 15.9.1982 tarih ve Esas 1982/2027, Karar 1982/3214 sayılı ilamı ile kesinleşen Fethiye Ağır Ceza Mahkemesinin 24.8.1981 tarih ve Esas 1979/47, Karar 1981/84 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/9 uncu maddesi uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan Fethiye İlçesi, Uzunyurt Köyü, Hane 41, Cilt 089/02, Sayfa 14'de nüfusa kayıtlı Mustafa oğlu, Hanife'den olma 9.10.1950 doğumlu Şener Yiğit hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 567

Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Başbakanlık Tezkeresi ile Danışma Meclisince Kabul Olunan Metin ve Millî Güvenlik Konseyi Adalet Komisyonu Raporu. (D. Meclisi : 3/16; M. G. Konseyi : 3/307)

(D. Meclisi S. Sayısı : 303)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü : 06-129 (3/16)/303

15 Nisan 1983

Konu : Ölüm cezası

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 14 Nisan 1983 tarihli 84 üncü Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, Cafer AKSU (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Vefik KİTAPÇIĞIL

Başkanvekili

Danışma Meclisi Başkanı V.

T. C.

Başbakanlık

Özlük ve Yazı İşleri

Genel Müdürlüğü

Sayı : 301-10570

14 Ekim 1980

Konu ; İdam cezasına hükümlü

Cafer Aksu (Altuntaş)

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Kan gütme saikiyle birden ziyade kimseyi öldürmek, öldürmeye teşebbüs, 6136 sayılı Kanuna muhalefet suçlarından sanık Ordu İli Aybastı İlçesi Armutlu Mahallesi nüfusu Hane 58/67, Cilt 001/02, sahife 43 de kayıtlı Mehmet oğlu Behice'den olma 1.1.1956 doğumlu Cafer AKSU'nun (Altuntaş), T. C. K. num 450/10, 59, 450/10, 59, 70 inci maddeleri uyarınca ölüm cezası ile mahkûmiyetine dair Ordu Ağır Ceza Mahkemesinden verilen hüküm, Yargıtay Birinci Ceza Dairesince tasdik edildiğinden yapılacak diğer işlemler için Cumhuriyet Başsavcılığına ve daha sonra Adalet Bakanlığına gönderilen adı geçen mahkûmiyet dosyası ve Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin tasdik ilamı, konu hakkındaki 20.3.1980 gün ve 1.134.2.980-18801 sayılı Adalet Bakanlığı yazısının sureti ile birlikte 28.3.1980 gün ve 301-02840 sayılı yazımızla Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

Adalet Komisyonu Raporu

T. C.

Millî Güvenlik Konseyi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 3/307

Karar No. : 106

15 Nisan 1983

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Kan gütme saiki ile Lütfü Altuntaş, Ayşe Altuntaş'ı öldürmek ve Kemal Altuntaş'ı öldürmeye nakıs derecede teşebbüste bulunmaktan hükümlü Cafer Aksu (Altuntaş) hakkında Ordu Ağır Ceza Mahkemesinin 14 . 11 . 1979 gün ve Esas 1979/148, Karar 1979/205 sayılı ilamı verilen ve Yargıtay Birinci Ceza Dairesininin 6 . 2 . 1980 gün ve Esas 1980/167, Karar 1980/491 sayılı onama ilamı ile kesinleşen ölüm cezasının yerine getirilmesi, Başbakanlığın 14 Ekim 1980 gün ve 301-10570 sayılı yazılarıyla istenilmiş olup bu istek Danışma Meclisi Genel Kurulununun 14 Nisan 1983 tarihli 84 üncü Birleşiminde görüşülerek işaret oyuyla kabul edilmiştir.

Cafer Aksu (Altuntaş) hakkındaki ölüm cezasının yerine getirilmesine dair kanun tasarısı, komisyonumuzca görüşülerek incelenmiş ve tasarısının tamamı ve maddeleri Danışma Meclisinden geldiği şekliyle aynen benimsenmiştir.

Millî Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Zeki GÜNGÖR
Hâk. Alb.

Üye
Abdülkadir GENELİOĞLU
Adalet Bakanlığı
Tetkik Hâkimi

Üye
Müfit YÜKSEL
Adalet Bakanlığı
Tetkik Hâkimi

**DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının
Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 6 . 2 . 1980 gün ve Esas 1980/167, Karar 1980/491 sayılı ilamıyla kesinleşen Ordu Ağır Ceza Mahkemesinin 14 . 11 . 1979 gün ve Esas 1979/148, Karar 1979/205 sayılı hükmü ile Türk Ceza Kanununun 450/10, 59; 450/10, 59 ve aynı Kanunun 70 inci maddeleri uyarınca ölüm cezasına mahkûm edilmiş bulunan Ordu ili, Aybastı ilçesi, Armutlu mahallesi, cilt 001/02, kütük sıra No. 58/67, sahife 43 te nüfusa kayıtlı Mehmet oğlu, Behire'den olma 1 . 1 . 1956 doğumlu Cafer Aksu (Altuntaş) hakkındaki ölüm cezası yerine getirilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

**ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**Cafer Aksu (Altuntaş) Hakkındaki Ölüm Cezasının
Yerine Getirilmesine Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Danışma Meclisi metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 564

**1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının Danışma Meclisince Kabul Olunan Metni ve Millî Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonu Raporu.
(D. Meclisi : 1/7; M. G. Konseyi : 1/462)**

(Danışma Meclisi S. Sayısı : 242)

TC

Danışma Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliği

Kanunlar Müdürlüğü 06-57 (1/7) 233

Konu : Kanun Tasarısı

23 Aralık 1982

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ GENEL SEKRETERLİĞİNE

Danışma Meclisi Genel Kurulunun 22 Aralık 1982 tarihli 33 üncü Birleşiminde görüşülerek işaret oyu ile kabul edilen, 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Sadi IRMAK

Danışma Meclisi Başkanı

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-808/06182

29 Eylül 1981

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 23.9.1981 tarihinde kararlaştırılan «1615 sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

GENEL GEREKÇE

1 Şubat 1973 tarihinde yürürlüğe giren 1615 sayılı Gümrük Kanununun sadece gümrüklü eşyanın satış ve tasfiyesi ile ilgili bölümü 1975 yılında 1894 sayılı Kanunla değiştirilmiş, diğer maddeleri herhangi bir değişikliğe uğramamıştır.

Anılan Gümrük Kanununun uygulaması sırasında, bazı maddelerinde aksaklıklar olduğu, bazı hallerde de gerek gelişen ekonomik durum gerek uluslararası ilişkiler bakımından ihtiyacı karşılamadığı anlaşılmıştır.

Özellikle son birkaç yıl içerisinde gümrüklü eşya ambarlarındaki birikim, yeniden ve öncelikle tasfiye ile ilgili maddelerin değiştirilmesi gereğini ortaya koymuştur. Bunun sonucu da, Gümrük Kanununun 140, 141 ve 175 inci maddeleri 2419 sayılı Kanunla değiştirilmiş ve bu Kanun 27 Şubat 1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bundan sonra, Gümrük Kanununun tümü üzerindeki çalışmalar sonuçlandırılmış, tespit edilen aksaklıkların giderilebilmesi, güncümüz şartlarına cevap verebilmesi için 40 maddede değişiklik yapılmasının zorunlu olduğu ortaya çıkmıştır. Özellikle muafiyetler, bağış işlemleri, sundurma işletmeciliği, eşya kıymeti ve bu konuda çıkan pürüzlerin giderilmesi, gümrüklü eşyanın muayenesi, itiraz mercilerinden biri olan komiser hakemler ve eksper hakemlerin seçimi ve çalışmaları, noksan tahsil edilen vergilerin kovalanması, geçici kabul ve geçici muaflik rejimleri, muhtelif maddelerde mevcut olan, ancak bugün için yetersiz kalan para cezaları konularında daha etkin ve işleyişi kolaylaştırıcı hükümler getirilmesi gereği kesin olarak anlaşılmıştır. Yapılan değişikliklerde ülkemizin ekonomik yapısı, sanayicilerin ve ihracatçıların karşılaştıkları bazı zorluklar, uluslararası ilişkiler göz önünde tutulmuştur. Ayrıca, zaman zaman kötüye kullanıldığı saptanan bazı işlemleri önleyici, bu husustaki cezaları artırıcı hükümlere ağırlık verilmiştir.

Maddelerin değiştirilmeleriyle ilgili geniş bilgi ve açıklama madde gerekçelerinde ayrı ayrı gösterilmiştir.

1615 SAYILI GÜMRÜK KANUNUNDA BAZI DEĞİŞİKLİKLER YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISININ MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Gümrük Kanununun 1 inci maddesi «Tabir ve Tarifler»i kapsamaktadır. Kanunda geçen tabirler bu maddede açıklandığı halde «çıkış» tabiri burada yer almamıştır. Bu eksikliği gidermek amacıyla «çıkış» tabirinin neyi ifade ettiği bu maddeyle Gümrük Kanununun 1 inci maddesine 6 ncı fıkra olarak eklenmiştir.

Madde 2. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 3 üncü maddesinin 5 inci fıkrasındaki «satış kâğıdı», 140 ve 141 inci maddelerde 2419 sayılı Kanunla yapılan değişikliğe uygun hale getirilmesi amacıyla «tespit kâğıdı» olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca, uygulamada görülen bir aksaklığı gidermek amacıyla da, işlemi sonradan yapılmak üzere belli şartlarla teslim edilen eşya ile ilgili bir yenilik getirilmiş, bu eşyanın vergi ödeme mükellefiyetinin başlangıcı diğerlerinden ayrılmıştır.

Madde 3. — Gümrük Kanununun 4 üncü maddesi «vergiye esas olan tarife»yi, 5 inci maddesi de «vasfı değişen eşya»ya uygulanacak işlemi göstermektedir. Bu maddeyle yapılan değişiklik, 5 inci maddenin ilk fıkrasındaki «... eşyanın bulunduğu hal ve mahiyetine göre...» ibaresinin, daha uygun ve yerinde olacağı düşüncesiyle 4 üncü maddenin ilk fıkrasına eklenmesinden ibarettir.

Madde 4. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 5 inci maddesinin ilk cümlesi, yukarıda 3 üncü madde açıklamasında belirtildiği gibi, Kanunun 4 üncü maddesine aktarılmıştır. 5 inci maddenin ikinci paragrafındaki «hava tesiri ve kaza» ibaresi yalnızca iki halikapsamakta, bu nedenle de uygulamada bazı güçlüklerle karşılaşılmaktaydı. Bu ibare, «herhangi bir kaza sonucu ya da elde olmayan nedenlerle eşyanın hasara veya kayba uğraması» şekline dönüştürülmüştür. Ayrıca, maddeyle ilgisi bulunmayan ve sundurma

ve antrepolarda yapılması gereken işlemi içeren 4 üncü fıkra madde metninden çıkartılmış, onun yerine, maddeyle doğrudan ilgili olan «gümrüğe terk» ile ilgili hüküm konulmuştur. Maddenin 1, 2, 3 üncü fıkraları değiştirilmemiş ancak, belirtilen esaslar doğrultusunda 5 üncü maddenin tamamı yeniden yazılmıştır.

Madde 5. — Madde metnindeki «tek ve maktu taife» ibaresinin gümrük tekniğine pek uymaması nedeniyle, «tarife» kelimesi yerine «vergi» kelimesi konmuş, böylece madde başlığına da uygun hale getirilmiştir. Keza, madde sonundaki «... tek ve maktu bir tarife uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.» cümlesindeki «uygulamaya» kelimesi «tespitine» olarak değiştirilmiştir.

Ayrıca, posta yoluyla veya yolcu beraberinde gelen ve ticarî mahiyette bulunmayan eşya için uygulanmakta olan tek ve maktu vergi kapsamına «sınır ticaretine konu teşkil etmesi uygun görülen eşya» da alınmıştır.

Madde 6. — Vergi muafiyeti ile ilgili olan 8 üncü maddenin, bilhassa bağışlarla ilgili kısmı zaman zaman kötüye kullanılmıştır. Köylere, derneklere, sendikalara ve belediyelere yapılan bağışlar, amacından saptırılmış, yer yer bu kuruluşların başında bulunan kişilere hizmet eder hale getirilmiştir. Yapılan yeni değişikliklerle kapsam daraltılmış, genel ve katma bütçeli daireler dışındakilere binek otomobili bağışı kaldırılmıştır.

Aynı madde ile, vergi ödemediği ithali mümkün olan «protez uzuvlar»ın kapsamı genişletilmiş, insan hayatı için önem taşıyan ve organizmaya takılabilen diğer uzuv ve parçalar da madde kapsamına alınmıştır.

Ayrıca, saikatlardan ve hastaların kendi adlarına getirecekleri ve bunların bakımı, tedavisi ve yaşamlarını sürdürmeleri için zorunlu olan eşyanın da vergisiz olarak ithalini sağlayacak hüküm konulmuştur.

Gene, 8 üncü maddenin 15 üncü fıkrasıyla sadece «Anadolu Ajansı»na tanınan muafiyet hakkı, bir ayrıcalık getirmesi ve bu hususun kendi kuruluş kanununda yer almasının uygun olacağı düşüncesiyle madde metninden çıkartılmıştır.

Madde 7. — Değiştirilen 9 uncu maddenin 5/b fıkrası, yabancı devletlerin Türkiye'deki konsolosluklarında görevli kimselerle ilgilidir. Eşya getirmeleriyle ilgili sürelerin başında bulunan «en çok» ibaresi kaldırılmak suretiyle maddeye elastikiyet getirilmiştir.

Madde 8. — Yolcuların ve nakil vasıtaları hizmetlilerinin zat eşyası ile ilgili 10 uncu maddenin 2/a fıkrası tek paragraf haline getirilmiş, değişik amaçla kullanılmasını önlemek için de nakil vasıtaları hizmetlilerinin getirecekleri «giyim eşyası» ibaresi «kendilerine ait giyim eşyası» haline getirilmiştir. Uygulama bu yolda olmakla birlikte maddeye açıklık ve kesinlik getirilmiştir.

10 uncu maddenin 6 ncı fıkrasının bugünkü şekli, vurt dışında ölen fakat Türk olmayan herhangi bir kişinin zat ve ev eşyası olarak kalan mirasın Türkiye'de oturan veya Türkiye'ye gelen ve Türk uyruklu olan mirasçısına vergisiz olarak intikaline engel teşkil etmektedir. Yapılan değişikliklerle bu imkân sağlanmıştır.

Belirli bir süre yurt dışında kaldıktan sonra Türkiye'ye dönen kişilerin getirebilecekleri ev eşyası, zaman zaman amacından saptırılmış, mobilya mağazalarının kaynağı haline getirilmeye çalışılmıştır. Halen yürürlükte olan Kanun hükümlerine göre, yeni veya kullanılmış ev eşyası getirme olanağı bulunmakta, ayrıca bu eşyanın nereden getirileceği hususunda ise madde metninde açıklık bulunmamaktadır. Yapılan değişikliklerle, kullanılmış ev eşyasının getirilmesi kabul edilmiş, anılan eşyanın da kişinin en son ikamet ettiği yerden getirilmesi şartı konulmuştur.

Madde 9. — Muafiyetten yararlanmak suretiyle bağış olarak yurda sokulan eşyanın bilahare bağış hakkı olan diğer kuruluşlara devrine engel teşkil eden 11 üncü maddenin 1/b fıkrası, kanunun ruhuna uygun hale getirilmiştir. Eşyanın ilk girişinde bağış olarak ve vergi ödemediği eşya ithal hakkı olan bir kuruluşa, halen uygulanmakta olan kanun hükmü uyarınca, ithal edilmiş olan eşyanın başkası tarafından devrinde vergi aranmakta idi.

Gümrüklü ambarlarda bulunan eşyanın tasfiyesi ile ilgili 140 ve 141 üncü maddeleri 2419 sayılı Kanunla değiştirilmiştir. 11 üncü maddenin 2 ncı fıkrasının ikinci paragrafı, tasfiyeyle ilgili bu maddelere ters düştüğü için yürürlükten kaldırılmıştır.

Eklenen 4 üncü fıkrayla, teşvik tedbirlerinden yararlanarak yurda muafien şokulan eşya için özel hüküm getirilmiştir. Bu eşyanın yurt içinde devri için gerekli bekleme süresi on yıldan beş yıla indirilmiş, usulsüz hareket edenlere verilecek ceza ise artırılmıştır. Bu konudaki vergi tahsilatındaki zaman sınırlaması ise kaldırılmıştır.

Madde 10. — Turistik amaçla Türkiye'ye gelenlerin getirecekleri araçlarına, av, spor ve diğer eşyalarına vergi teminatı olarak belge verecek kuruluşlara, yani «Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu veya bunun kefalet ettiği ecnebi kurumlar» a ek olarak, gerektiğinde başka bir kuruluşun da görevlendirilmesine imkân verecek «... Bakanlıkça uygun görülecek sair bir kuruluş...» ibaresi eklenmiştir.

Madde 11. — Gümrük Kanununun 16 ncı maddesinde belirtildiği üzere, giriş ve çıkış kapıları ile gümrük işlemi yapılacak hava meydanlarının tespiti sırasında ilgili bakanlıkların da görüşleri alınmaktadır. Yapılan değişiklikle, görüşleri alınacak Bakanlıklara «ilgili kuruluşlar» da eklenmiştir.

Madde 12. — Gümrük Kanununun 19 uncu maddesinde belirtildiği gibi, bazı zaruretler halinde, eşyanın giriş, çıkış ve transiti için kısıntı ya da yasak koymaya Bakanlar yetkili bulunmaktadır. Yapılan değişiklikle, Kanunun 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrasına göre vergiden muaf olarak ithal edilen ev eşyasına tek ve maktu vergi uygulamaya veya bu eşyayla ilgili muafiyeti kaldırmaya da Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Madde 13. — Sahte menşeli eşya ve zarflarla ilgili 23 üncü madde günün şartlarına cevap verebilecek hale getirilmiştir. Sahte menşeli eşya ve zarflar için «ihracatta kullanılacaklar» için bir ayrıcalık tanınmıştır. Aslında, yapılan bu değişiklik bugünkü ticarî uygulama paralelinde olmuştur.

Madde 14. — Gümrük Kanununun 26 ncı maddesi trenlerin işlemlerinin denetlenmesi ve bu denetleme ve ilgili işlemler yapılmadan hareket edemeyeceği, yolcu ve yük alınıp verilemeyeceğini hükme bağlamıştır. Zaman zaman çok zor durumlar ortaya çıkmakta ve durum sonucu da gerekli tedbir alındıktan sonra bu işlemlere izin verilmesi gerekmektedir. Yapılan değişiklikle bu imkân sağlanmıştır.

Madde 15. — Türkiye'ye ithal ya da diğer amaçlarla getirilen yabancı eşyanın gümrük rejimleri uyarınca işlemleri sonuçlanıncaya kadar gümrüğün denetimi altında bulunan yerlerde muhafaza edilmesi gerekmektedir. Genel olarak sundurma işletmeciliği ise belli yerlerde bazı kamu kuruluşlarına verilmiştir. Ancak, bazı yerlerde bu kuruluşların sundurmaları bulunmamakta, bulunan yerlerde de ihtiyacı karşılamaktan uzak bulunmaktadır. Yapılan değişiklikle anılan kuruluşların sundurmalarının yeterli olmaması ya da sundurmalarının bulunmaması halinde Bakanlıkça veya diğer kamu kuruluşları veya belediyelerce sundurma işletme imkânı verilmektedir.

Madde 16. — Eşyanın sundurmada bekleme süresi 52 ncı maddede yer almaktadır. Madde muhteviyatına uygun olması amacıyla madde başlığı da «Bekleme Süresi» olarak değiştirilmiştir.

Madde 17. — Gümrük tekniği icabı uluslararası uygulamada değiştirilmek istenen metin geçerlidir. Ancak, halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununun 58 inci maddesinin ikinci paragrafında yanlışlıkla yer aldığı anlaşılan «... ayrı tarife pozisyonu...» ibaresi «... aynı tarife pozisyonu...» olarak düzeltilmiştir.

Madde 18. — Gümrük Kanununun 60 ncı maddesinin son fıkrasında vergi tahakkukunun ve gümrük işlemlerinin beyana göre yapılmasına imkân veren hüküm mevcuttur. Ancak, «... idare amirlerince müsaade edilebilmesi hususunda usuller koymaya Bakanlık yetkili» bulunmaktadır. Bu bir bakıma Bakanlığın koyacağı usulleri kısıtlayıcı mahiyettedir. Yapılan değişiklikle «... idare amirlerince müsaade edilebilmesi...» ibaresi çikartılmakta, Bakanlıkça konulacak usullere esneklik getirilmektedir.

Madde 19. — Gümrük vergisi genellikle, birkaç kalem eşya hariç, kıymet esası üzerinden hesaplanmaktadır. Halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununun 65 inci maddesinin 1 inci fıkrasıyla 5 inci fıkrası hükümleri birbirleriyle ilgili olmasına rağmen zaman zaman ters yorumlanabilmekte, bunun sonucu da ihtilaf-lara yol açmaktadır. Yapılmak istenen değişiklikle Bakanlığa verilen yetki ve getirilen açıklıkla bu ihtilaf-lar giderilebilecektir.

6 ncı fıkrada yapılan değişikliğin amacı ise şudur : Bilindiği gibi, kambiyo kurları günlük olarak Merkez Bankası tarafından yayımlanmaktadır. Halen yürürlükte olan 65 inci maddenin 6 ncı fıkrasına göre ithalatta esas alınacak kurların Türk parasına çevrilmesi için Gümrük ve Tekel Bakanlığının da ayrıca bir tespit

yapması ve bunu ilan etmesi gerekmektedir. Yapılan değişiklikle, Bakanlıkça yapılması gereken tespit ve ilan mecburiyeti kaldırılmıştır.

11 inci fıkrada yapılan değişiklikle, eşya kıymetlerinin bazı hallerde tespitinin mümkün olmaması halinde «aynı veya benzeri eşya» gözönünde bulundularak tespitine imkân vermektedir.

Eklenen 12 nci fıkra ile, herhangi bir şekilde döviz transferini gerektirmediği halde kıymet uygulaması nedeniyle sadece gümrük vergisini ilgilendiren farklılıklar için ayrıca kambiyo ve ithal rejimi tahdit ve takyitlerinin aranmayacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 20. — Gümrük Kanununun 67 nci maddesi eşya menşinin tayin ve tespiti ile ilgilidir. Ancak, uluslararası uygulama doğrultusunda bir açıklık ve tarif getirmemektedir. Yapılan değişiklikle madde açıklığa kavuşturulmuş, eşyanın hangi memleket menşeli sayıldığı hususu sarahaten tarif edilmiş, günümüz ihtiyacına cevap verebilecek hale getirilmiştir.

Madde 21. — 73 üncü maddenin 1 inci fıkrası «gümrükçe alınan vergiler» olarak başlaması gerekirken «gümrükten alınan vergiler» olarak çıkmıştır. Yapılan değişiklikle bu hata düzeltilmiştir.

Madde 22. — Gümrüklerde zaman zaman muayene memurları dışındaki memurlara da muayene yapma yetkisi verilme zorunluğu doğmaktadır. Bilhassa işin yoğun olduğu dönemlerde veya muayene memuru bulunmayan idarelerde diğer memurların bu görevi yapmaları gerekmektedir. Maddede yapılan değişiklik bu amacı gerçekleştirecek şekildedir. Bu nedenle maddenin birinci paragrafındaki «muayene memurları» ibaresi «muayeneyi yapan memurlar» olarak değiştirilmiş, eklenen üçüncü paragrafla da Bakanlıkça diğer memurlara da muayene yaptırılabilmesi yasal hükme bağlanmıştır.

Madde 23. — 78 inci maddenin 3 üncü fıkrasında yapılan değişiklik ifade bozukluğunun düzeltilmesi şeklindedir. Esas aynıdır.

Sondan üçüncü paragraftaki değişiklik ise «.. ve eşyanın menşei belgelerindeki gibi kabul olunduğu hallerde..» ifadesi «.. ve eşyanın kıymeti ve menşei belgelerindeki gibi kabul olunduğu hallerde» olarak, maddenin ruhuna uygun hale getirilmesidir.

Madde 24. — Gümrük vergilerinin tahakkuku, muayene memurunun bulunması halinde muayene memuru tarafından yapılmaktadır. 22 nci maddeyle yapılan değişiklikle muayenenin başka memurlara da yaptırılabilmesi imkânı yaratıldığı için, Gümrük Kanununun tahakkukla ilgili 79 uncu maddesi de buna uygun hale getirilmiş ve «muayene memurları» ibaresi «muayeneyi yapan memurlar» olarak değiştirilmiştir.

Madde 25. — Gümrük Kanununun 80 inci maddesi itiraz mercilerini açıklamakta, hakem kurulunun ve eksper hakemlerin nasıl seçilebileceğini, bunlarla ilgili diğer hususları hüküm altına almaktadır. Bugüne kadarki uygulamada bu madde ile ilgili aksaklıklar görülmüştür. Bu aksaklıkların ise müesseseyi zaman zaman işlemez hale getirdiği müşahade edilmiştir.

Yapılan değişiklikle, memur statüsünde olan kişilerin bu görevleri sırasında komiser hakem ve eksper hakem olmamaları esası getirilmiş, üç kişilik komiser hakem kurulu 5 kişiye çıkartılmış, hâkem kurulunun çalışma yeri Ankara olarak belirlenmiştir. Komiser hakemlerin görev süreleri ise 2 yıldan 3 yıla çıkartılmıştır.

Madde 26. — Gümrük Kanununun 84 üncü maddesinde belirtilen idarî itiraz mercilerinden biri Gümrükler Genel Müdürlüğüdür. Ancak, 1975 yılına kadar Gümrükler Genel Müdürlüğüne bağlı bir şube olarak çalışan «Kontrol Şubesi» bu tarihte genel müdürlüğe yükseltilmiş, bu nedenle iki genel müdürlüğün görevleri ayrılmakla birlikte, Gümrük Kanununda herhangi bir değişiklik yapılmayınca bazı boşluklar ortaya çıkmıştır. Bazı itirazlar doğrudan doğruya Kontrol Genel Müdürlüğünü ilgilendirmesine rağmen, kanunda itiraz mercii Gümrükler Genel Müdürlüğü olarak gösterilmiş olması sonucu yetki karışıklığı ortaya çıkmıştır. Anılan yetki karışıklığını gidermek, işlemlere sürat kazandırmak amacıyla, kendi görev sahasına giren konularda Kontrol Genel Müdürlüğünün de idarî itiraz mercii olduğu hususu maddeye eklenmiştir.

Madde 27. — Kesin ithal işlemi yapılan bir eşyanın satış akdi hükümlerine aykırı çıkması sonucu iade veya imha edilmesi halinde, 85 inci maddenin 2/a fıkrasında belirtilen şartlarla vergileri geri verilmektedir. Bir kısım eşyanın satış akdi hükümlerine uygun olup olmadığı ithalden hemen sonra anlaşılabilenekte ise de, montajı yapılması gerekli makine ve benzeri teknik cihazlarda bu zaman alabilmektedir. Halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununun 85 inci maddesinde bu ayırım yapılmamıştır. Oysa, montaja tabi eşya için biraz daha müsamahalı hüküm konulmasının zorunlu olduğu uygulamada ortaya çıkmıştır. 85 inci madde-

nin 2/a fıkrasında yapılan değişiklikle, diğer eşyada müracaat süresi iki ay iken, montaja tabi eşya için bu süre altı ay olarak tespit edilmiştir.

Madde 28. — Gümrük Kanununun 86 ncı maddesi, hiç alınmamış veya noksan alınmış vergilerin istenmesiyle ilgilidir. Bu vergilerin takibi için 1 inci fıkraya konulan bir yıllık sürenin azlığı uygulamada ortaya çıkmış ve bu fıkradaki takip süresi, daha önceki 5383 sayılı Gümrük Kanununda olduğu gibi 3 yıla çıkarılmıştır.

Keza, değişen ekonomik koşullar karşısında, 86 ncı maddenin 3 üncü fıkrasında belirtilen 10 lira ve yüz liranın da yükseltilmesi gerekli hale gelmiştir. Bu fıkrada yapılan değişiklik, 10 lira olarak gösterilen rakamın 500 liraya, 100 lira olarak gösterilen rakamın da 1 000 liraya çıkartılmasıdır.

Madde 29. — Halen yürürlükte olan 1615 sayılı Gümrük Kanununun 100 üncü maddesi «Antrepoya konulabilecek eşya» başlığını taşımaktadır. Her ne kadar madde metni bir bakıma tarif niteliği de taşımakta ise de, gelişen ekonomik koşullar karşısında, bu maddenin hem tarif şekline dönüştürülmesi hem de kapsamının genişletilmesi icabetmiştir. Özellikle 3 üncü fıkrayla eklenen husus bir yeniliktir.

Madde 30. — Kanunun 101 inci maddesi Genel Antrepoya ilgilidir. Antrepoculuğun gelişmesi de göz önünde tutularak, yerine göre hareket edebilme, ihtiyacı karşılayabilme bakımından, antrepo tekeline sahip işletmelerinin ihtiyacı karşılayamamaları halinde, Bakanlıkça başka bir kuruluşa da genel antrepo ve özel antrepo açma ve işletme izni bu değişiklikle verilebilecektir.

Madde 31. — Gümrük Kanununun 103 üncü maddesine göre, fiktif antrepolarla «yükte ağır ve hacimli eşya veya uygun görülecek sair maddelerin» konulmasına amirdir. Bu ifade, günün ihtiyaçları ve işleyiş de göz önünde tutularak «belirlenecek esaslar dairesinde, uygun görülecek maddeler» şekline dönüştürülmüştür.

Madde 32. — Antrepoya alınacak eşya için vergi ve cezalar karşılığı teminat alınması esastır. Bunun istisnası, 104 üncü maddenin ikinci paragrafında da belirtildiği gibi, «fuar ve sergiler» dir. Alınacak teminat vergi ve cezalar karşılığıdır. Burada vergiye tabi olmayan eşya ile çıkış eşyasının konulması halinde bir boşluk bulunmaktadır. Yapılan değişiklikle, fuar ve sergilerle birlikte anılan eşya için de teminat alınmaması esası getirilmiştir.

Madde 33. — Gümrük Kanununun 112 nci maddesi eşyanın antrepolarla kalabileceği süreleri belirlemektedir.

Yapılan değişiklikle bu süreler değiştirilmemiş, sadece eşyanın tasfiyesine ilişkin 140 ve 141 inci maddelere ters düşen hükümler madde metninden çıkartılmıştır. Böylece ilgili maddeler arasında uyum sağlanmıştır. Bir de, yolcu beraberinde gelen eşyanın sundurma ve antrepolarla gümrük denetimindeki diğer yerlerde kalma süreleri eşit hale getirilmiştir. Gümrük salonlarında ve antrepolarla üç ay olan bekleme süresi diğer yerlere de teşmil edilmiştir.

Madde 34. — Antrepodaki eşyanın devriyle ilgili 114 üncü madde hükmünün uygulamada aksaklıklara yol açtığı müşahade edilmiştir. Amaç antrepo işletmeciliği yapılan genel durumdaki antrepolarla eşyanın devri iken fiktif antrepolarla konulan eşyanın da devredilmek suretiyle bazı usulsüz işlemlere tevessül edildiği görülmüştür. Bu nedenle eşya devri «genel antrepolarla Bakanlıkça antrepo işletmeciliği verilen kuruluşlara ait özel antrepolarla» inhisar ettirilmiştir.

Madde 35. — Gümrük Kanununun 117 nci maddesi sadece «özel antrepolar ve benzeri yerlerde» yapılacak ve özellik arz edecek işlere inhisar ettirilmiştir. Bu ibare «antrepolar ve benzeri yerler» şeklinde değiştirilmek suretiyle, aynı faaliyetlerin özel antrepolarla birlikte genel ve fiktif antrepolarla da yapılması sağlanmıştır.

Madde 36. — Gümrük Kanununda özel bir rejim olan geçici kabul rejimi, işleyişi, itibariyle ülke ekonomisi için önem arz etmektedir. Yurt dışından gelen ve Türkiye'de işçilik gördükten sonra ihraç edilecek olan eşya, gördüğü işlem oranında döviz sağlayan bir kaynaktır. Uygulamada, gelişen teknoloji ve ekonomik şartlar karşısında Gümrük Kanununun 118 inci maddesinin yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Değişiklik de bu amaca dönük ve uygun olarak yapılmıştır.

Ayrıca, bu madde kapsamına giren eşyaya uygulanacak işlemler için Maliye, Sanayi ve Ticaret Bakanlıklarının görüşleri alınmakta iken, yapılan değişiklikle, bu bakanlıkların yerine, bugünkü işlevi göz önünde bulundurularak Teşvik Uygulama Dairesi konulmuştur.

Madde 37. — Gene ülkemiz ekonomisiyle yakından ilgili olan ve Gümrük Kanununun 119 uncu maddesiyle hüküm altına alınan geçici muaflik rejiminde görülen aksaklıklar, döviz girdisini engelleyici bazı hükümler göz önünde bulundurularak maddenin bazı fıkralarında değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklik, 119 uncu maddenin 1, 4, 6, 7, 8, 11, ve 13 üncü fıkralarıyla ilgilidir. 1 inci fıkraya (b) bendindeki hüküm, 4/b fıkrasına askılar, memleket eşyasının ihracında kullanılacak bazı maddeler eklenmiştir. Uygulamada kötüye kullanıldığı tespit edilen 6 ncı fıkra, ülkemiz sanayii ve ekonomisi yararına olabilecek şekilde değiştirilmiştir. 7/b fıkrasına, ilgisi dolayısıyla Tarım ve Orman Bakanlığı eklenmiştir. Ayrıca, 7 nci fıkraya, gerekli olduğuna inanılan (d) bendi eklenmiştir. 8 inci fıkrada ilgili Bakanlıklar daha önceleri Millî Eğitim Bakanlığı iken halen konuyla ilgili Bakanlığın Kültür Bakanlığı olduğu anlaşılmış ve parantez içinde belirtilen Millî Eğitim Bakanlığı yerine Kültür Bakanlığı konulmuştur. Türkiye'ye çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak üzere gelen yabancılarla ilgili olan 13 üncü fıkra ise sürelerle ilgili hükümlerde yapılan değişikliklerle daha uygun hale getirilmiştir.

Madde 38. — Gümrük Kanununun 132 nci maddesinde belirtildiği şekilde, yurt dışına çıkarıldıktan sonra geri gelen eşya için belirli şartlarla vergi alınmamaktadır. Ancak, ihraç hükmünde olmak üzere sundurma ve antrepolara konulacak eşyanın, bilahara yurt içine sokulması gerektiği takdirde vergi açısından ne yapılacağı belirtilmemiştir. Yapılan eklemeye bu hususa açıklık getirilmiştir.

2/a Fıkrasına ise «tarife pozisyonunda» ibaresi eklenmek suretiyle maddeye daha açıklık getirilmiştir.

132 nci maddenin 2/b fıkrası, yurt dışında herhangi bir ameliye gördükten sonra tekrar Türkiye'ye getirilen eşya ile ilgilidir. Maddenin bugünkü haliyle, giden eşyanın bünyesi ve niteliği değişip de başka bir tarifeye girmesi halinde buna göre vergiye tabi tutulmasını gerektirmektedir. Yapılan değişikliklerle, Türkiye'den çıkan eşya kıymetinin vergilendirmeye tabi tutulmaması sağlanmıştır.

Madde 39. — Gümrük Kanununun «Tasfiye Edilecek Eşya» ile ilgili 140 ncı maddesinin 1/a fıkrasının girişi olan «Giriş ve çıkış eşyasından...» ibaresi uygulamada değişik yorumlara yol açmıştır. Burada amaç, herhangi bir rejime tabi tutulmak üzere Türkiye'ye gelen veya Türkiye'den çıkacak olan eşyanın sundurma ve antrepolarda belli süre beklemesini, bu süre bitiminde de tasfiyesini öngördüğü halde, sanki bu ibareyle sundurma ve antrepo ve sundurmalarda bulunan her türlü eşya için değil de, sadece kesin ithal veya kesin ihraç için konulan eşyaya uygulanması gerektiği yolunda görüşler ileri sürülmüştür. Yapılan değişiklik bu tereddütleri ya da ters görüşleri bertaraf etmek ve maddeye açıklık getirmek bakımından düzenlenmiştir. Böylece sundurma ve antrepolarla gümrük denetimi altında bulunan yerlerde kanunda belirtilen sürelerden fazla kalmış eşyanın ayırımı yapılmadan tasfiyesi cihetine gidilebilecektir.

Madde 40. — Halen yürürlükte bulunan Gümrük Kanununun 146 ncı maddesine göre, kesin veya geçici olarak yurda sokulacak veya fiktif antrepolara konulacak eşya için yapılan beyan ile muayene ve denetleme neticesinde kıymet veya miktar farkı ya da tarife farkı bulunduğu takdirde, vergi farkından başka ceza da alınmaktadır. Belirtilen maddede fiktif antrepo yer aldığı halde özel antrepo ile genel antrepo yer almamaktadır. Bu nedenle de antrepolar arasında bir ayırım olmakta, fiktif antrepoda olduğu gibi, özel veya genel antrepoya konulan eşya da ithal amacına dönük olduğu halde vergi ve ceza bakımından ayrı uygulamaya neden olmaktadır. Ayrıca, yurda geçici olarak gelen eşyada da ceza sistemi mevcuttur. Oysa, adından da anlaşıldığı gibi, Türkiye'ye geçici olarak giren ve bilahara aynen ya da belli bir işçilik gördükten sonra çıkacak olan eşya kesin ithale dönük olmadığına göre, ithal eşyası ile aynı tutulup cezalandırılması uygun görülmemiştir. Maddede yapılan değişikliklerle, bütün antrepolara alınacak eşya için ceza sistemi eşit hale getirilmiş, geçici kabul ile ilgili ibare ise madde metninden çıkartılmıştır.

Madde 41. — Günümüz şartlarında bu maddede belirtilen para cezasının etkili olamayacağı düşüncesiyle, 100 lira olan miktar 1 000 liraya, 1 000 lira olan miktar da 10 000 liraya yükseltilmiştir.

Madde 42. — Sahte menşeli eşya ile ilgili olarak Gümrük Kanununun 152 nci maddesinde belirtilen para cezasının bugün için çok düşük olduğu anlaşıldığından 500 lira olan para cezası 5 000 liraya, 5 000 lira olan da 50 000 liraya yükseltilmiştir.

Madde 43. — Bu maddeyle yapılan değişiklik de, para cezasının on kat artırılmasından ibarettir.

Madde 44. — Gümrük Kanununun 154 üncü maddesinde yazılı para cezalarının bugün için etkinliğini yitirdiği, karşılığında yapılan kovalama giderleri yanında pek anlam taşımadığı görüldüğünden miktar on kat artırılmıştır.

Madde 45. — Çıkışta manifesto hükümlerinin ihlaliyle ilgili olan 155 inci maddedeki 200 lira 2 000 liraya, 5 000 lira da 20 000 liraya yükseltilmiştir. Değişiklik bundan ibarettir.

Madde 46. — Gümrük Kanunuyla konulmuş hükümler saklı kalmak kaydıyla, anılan kanuna göre çıkartılan tüzüklere ve diğer emirlere aykırı hareket edenlerle ilgili 156 ncı maddede belirtilen para cezaları günümüz şartlarına uygun şekilde yükseltilmiştir.

Yapılan değişiklikle getirilen bir yenilik de, karayoluyla gümrüklü eşya taşıyan araçların, çıkarılan tüzük, yönetmelik ve diğer emirlere uymamaları halinde uygulanacak ceza artırılmış, bununla ilgili özel hüküm 156 ncı maddenin 1 inci fıkrasına konmuştur.

Madde 47. — Gümrük Kanununun süre değişimi ile ilgili 175 inci maddesi, ambarlarda bekleyen eşyanın süratli şekilde tasfiyesini sağlayacak haldedir. Ancak, eşya sahibinin elinde olmayan nedenlerle eşyanın ambarlarda beklemesi gerektiği takdirde yapılacak işlem madde metninde mevcut değildir. Herhangi bir soruşturma veya yürütülen işlem veya adli mercilerce yapılan kovuşturma gibi hallerde eşya sahibi eşyasını istese dahi ithal ya da ihraç edememektedir. Buna rağmen ambar bekleme süresi bu nedenlerle dahi kesilmiş sayılmadığı için mükellef aleyhine haksız bir durum doğmaktadır. Bu maddede yapılan değişiklikle, eşya sahibinin elinde olmayan ve yukarıda belirtilen nedenlerin süreyi kesici sebep olarak kabulü sağlanmıştır. Böylece genel hukuk prensipleri de zedelenmemiş olmaktadır.

Madde 48. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 176 ncı maddesi, vergi ertelemeleri ya da vergilerin nakitten başka şekilde tahsili halinde alınacak faizi belirlemektedir. Gümrük Kanununa göre yapılan bu işlemler sonucu alınması öngörülen faiz oranı belirlenmemiştir. Yapılan değişiklik, faiz oranının tespiti konusunda, kanunî faizden az olmamak şartıyla Gümrük ve Tekel Bakanlığına yetki verilmesinden ibarettir. 6183 sayılı Kanuna göre yapılan ertelemelerde bu yetki bulunduğu halde, Gümrük Kanununda böyle bir yetkinin verilmeyişi, hem bir noksanlık olarak görülmüş, hem de iki kanun arasında büyük faiz farkı doğmasına neden olmuştur. Alınan yetkiyle iki kanun arasındaki farklılık giderilecek, bir yakınlık kurmak mümkün olacaktır.

Madde 49. — Bakanlık görevleriyle ilgili olan 180 inci maddenin bugün için işlemez durumda olan ikinci paragrafı değiştirilmiştir. Taraf olduğumuz anlaşmalar doğrultusunda gümrük giriş tarife cetvelinde yapılması zorunlu değişiklikler için Bakanlar Kuruluna yetki verilmesidir. İşleyişi kolaylaştırıcı bir değişikliktir.

Madde 50. — Kanunun yürürlük tarihini belirliyor.

Madde 51. — Kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceğini belirtiyor.

İhtisas Komisyonu Raporu

TC

Millî Güvenlik Konseyi

İhtisas Komisyonu

Esas No. : 1/462

Karar No. : 122

15 Nisan 1983

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

1. 1973 yılında yürürlüğe giren 1615 Sayılı Gümrük Kanununun daha önce gümrüklü eşyanın satış ve tasfiyesi ile ilgili bölümü 1975 ve 1981 yıllarında değişikliğe tabi tutulmuştur.

Gelişen ekonomik durum ve uluslararası ilişkiler gümrük işlemlerindeki aksaklıkları ortaya koymuş ve Gümrük Kanununun ihtiyacı karşılamadığı anlaşılmıştır.

Ülkemizin ekonomik yapısı, sanayicilerin ve ihracatçıların karşılaştıkları problemler ve uluslararası ilişkiler de göz önünde tutularak özellikle, muafiyetler başlı işlemleri, sundurma işletmeciliği, eşya kıymeti ve bu konuda çıkan pürüzlerin giderilmesi, gümrüklü eşyanın muayenesi, noksan tahsil edilen vergilere yapılacak işlemler, geçici kabul ve geçici muaflik rejimleri, para cezalarının günümüz şartlarına göre ayarlanması gibi konularda yeni düzenlemeler yapılmıştır.

2. Arz edilen amaçlarla hazırlanan ve Danışma Meclisince kabul edildikten sonra Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine sunulan, «1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı»nın ilgili Bakanlık, kurum ve kuruluş temsilcilerinin katıldığı komisyon toplantılarındaki incelenmesi tamamlanarak bazı maddelerinde değişiklikler yapılması uygun mütalaa edilerek tensiplerine sunulmuştur.

3. Danışma Meclisi Metninin bazı maddelerinde parasal yazımların, kanunun kendi içeriğinde uyumun sağlanması için parantez içerisinde rakamla yazılması şeklinde değiştirilmesi uygun mütalaa edilmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

4. Gümrük Kanununun Tabir ve Tarifeler başlığı ile açıklanan 1 inci maddesine 6 ncı fıkra olarak «çıkış» tarifi ilave edilmektedir. Serbest bölgelerin kurulma aşamasında olması ve buraya da eşyaların alınması olabileceğine göre tarife dahil edilmesi uygun mütalaa edilmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

5. Danışma Meclisi metninin 2 nci maddesiyle Kanunun 3 üncü maddesine değişiklik getirilmektedir. Değişikliği önerilen 5 inci fıkra aynen benimsenmiş, yeni eklenen 6 ncı fıkrada «Bakanlıkça belirlenen şartlar» ifadesi, Bakanlığın şartlardan çok esasları belirleyeceği düşünülerek fıkra yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

6. Danışma Meclisi metninin 3 üncü maddesi aynen benimsenerek tensiplerine arz edilmiştir.

7. Danışma Meclisi metninin 4 üncü maddesine, iptal edilen Kanunun 5 inci maddesinin 4 üncü fıkrasının tekrar konulmasının uygun olacağı düşünülerek düzenlenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

8. Danışma Meclisi metninin 5 inci maddesi Kanunun «Tek ve Maktu Vergi» başlıklı 6 ncı maddesini düzenlemektedir. Metinde ifade edilen Bakanlar Kurulunun tek ve maktu vergi tespiti yetkisi esasta tarife tespiti mahiyetinde olduğundan yanlış anlamlara neden olabileceği düşüncesiyle madde başlığı ile birlikte yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

9. Danışma Meclisi metninin 6 ncı maddesiyle Kanunun vergi muafiyetlerini belirleyen 8 inci maddesinin bazı fıkralarında değişiklik yapılmaktadır. Kamu yararına hizmet eden derneklerce kurulmuş vakıflardan uluslararası kuruluşlar ile işbirliğine müsaade edilmiş olan merkezlerin müze, kitaplık gibi yerleri için okunmak ve teşhir edilmek üzere gelen kitap ve benzeri eşyaların gümrükten muaf olarak yurda sokulmasının sağ-

lanması için 1 inci bent yeniden düzenlenmiş, Bütçe Kanunundaki ifadelere uyum sağlaması ve kullanılmış eski terimleri, günün askeri terimleri ile bağdaşmasının sağlanması amacıyla 4 üncü bent yeniden düzenlenmiş ve Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme vakıflarının, sermayesinin yarısı ve daha fazla oranda ortağı olduğu kuruluşların, yalnız Silahlı Kuvvetlerin ihtiyacı için imal ettikleri teçhizatlarda kullanılmak üzere yurt dışında ithal ettikleri malzemelerin gümrük vergilerinden muaf tutulması için 4 üncü fıkraya (d) bendi eklenmesi uygun mütalaa edilmiş, 14 üncü fıkrasının (a) bendi, sözkonusu vasıtaların başka bir sakata devri veya sakatın ölümü halinde yapılacak işleme açıklık getirilmesi düşüncesiyle yeniden düzenlenmiş, değişiklikleri havi tüm madde tensiplerine sunulmuştur.

10. Danışma Meclisi metninin 7 nci maddesi, anlamaya açıklık getirilmesi için kelime ilavesiyle aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

11. Danışma Meclisi metninin 8 inci maddesi ile Kanunun 10 uncu maddesinin bazı fıkra ve bentleri değiştirilmektedir.

Yolcuların ve nakil vasıtası hizmetlilerinin zati eşyalarının kullanılmış olup olmadıkları tereddütler doğuracağı ve görevlilerin de bunu sulistimal edebileceği düşüncesiyle 2 nci fıkra (a) bendinden «kullanılmış» kelimelerinin çıkarılması düşünülmüş açıklık getirilmiş, 6 ncı fıkra, yabancı memleketlerdeki kişilerin ölümü halinde zat ve ev eşyalarına tanınacak muafiyetleri açıklamaktadır. Ancak, tatbikattan doğan aksaklıkların giderilmesi için fıkra yeniden düzenlenmiş, 7 nci fıkra ile, yurt dışındaki milli ve milletlerarası kadrolara atanan görevliler ile diğer amaçlarla yurt dışında en az iki yıl ikâmetten sonra dönen Türk uyruklu kişilerin bir defaya mahsus olmak üzere getirecekleri veya getirtecekleri ev eşyasından ilk seferinde muafiyetten faydalanması müteakip ev eşyalarının ise vergiye tabi olması esası benimsenmiş, ayrıca muafiyetten faydalanacak ev eşyaları için «kullanılmış» olması şartının metinden çıkarılması uygun mütalaa edilmiş ve madde tensiplerine sunulmuştur.

12. Danışma Meclisi metninin 9 uncu maddesiyle kanunun tahsis yeri değiştirilen eşya başlıklı 11 inci maddesinde değişiklikler öngörülmektedir. Yeni eklenen 4 üncü fıkranın kontrol güçlüklerinden dolayı uygulanmasında aksaklıkların doğacağı düşüncesiyle metinden çıkarılmış ve madde tensiplerine sunulmuştur.

13. Turistik kolaylıklar başlıklı kanunun 12 nci maddesini düzenleyen Danışma Meclisi metninin 10 uncu maddesi, triptik, gümrük geçiş karnesi veya Bakanlıkça tespit edilecek diğer benzeri belgelerin verilmesine kolaylıklar getirilerek yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

14. Danışma Meclisi metninin 11 inci maddesi, «ilgili kamu» ifadesi ilavesiyle benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

15. Danışma Meclisi metninin 12 nci maddesi, yanlış anlaşılmayı önlemek amacıyla iki fıkra halinde yazılmış ve ithal edilecek gemilerin gümrük işlemlerine de kolaylıklar getirilerek tensiplerine sunulmuştur.

16. Kanunun 23 üncü maddesini düzenleyen Danışma Meclisi metninin 13 üncü maddesinin sonundaki «Bakanlıkça uygun görülecek haller saklıdır» ifadesi çok geniş anlamı olduğu düşünülmüş maddeden çıkarılmış ve madde uygun mütalaa edilerek tensiplerine arz edilmiştir.

17. Danışma Meclisi metninin 14 üncü maddesi aynen benimsenerek tensiplerine sunulmuştur.

18. Sundurma rejiminin açıklandığı kanunun 51 inci maddesi Danışma Meclisinin 15 inci maddesiyle düzenlenmektedir. Sundurma açıp işletme müsaadesi verilen kuruluşların bu görevi yapamaması halinde özel kuruluşlarda sundurma açma ve işletme izninin verilmesi uygun mütalaa edilmiş ve düzenlenen madde tensiplerine arz edilmiştir.

19. Danışma Meclisi metninin çerçeve 16 ncı maddesi değiştirilmiş ve madde aynen benimsenerek tensiplerine sunulmuştur.

20. Danışma Meclisi metninin 17 nci maddesi aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

21. Danışma Meclisi metninin 18 inci maddesi aynen benimsenerek tensiplerine sunulmuştur.

22. Danışma Meclisi metninin 19 uncu maddesi kanunun 65 inci maddesini düzenlemektedir, madde aynen benimsenerek tensiplerine arz edilmiştir.
23. Danışma Meclisi metninin 20 nci maddesi aynen benimsenerek tensiplerine sunulmuştur.
24. Danışma Meclisi metninin 21 inci maddesi yanlış anlaşılmanın önlenmesi için madde tümüyle yazılmış ve tensiplerine arz edilmiştir.
25. Danışma Meclisi metninin 22 nci maddesi aynen benimsenerek tensiplerine sunulmuştur.
26. Eşyanın teslimi ile ilgili işlemlere açıklık ve kolaylık getirilmesi düşüncesiyle kanunun 77 nci maddesine bir fıkra eklenmesi uygun mütalaa edilmiş ve Danışma Meclisi metninde olmayan bu madde 23 üncü madde olarak tensiplerine sunulmuştur.
27. Danışma Meclisi metninin 23 üncü maddesi 24 üncü madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.
28. Danışma Meclisi metninin 24 üncü maddesi 25 inci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.
29. İtiraz mercileri başlıklı kanunun 80 inci maddesini düzenleyen Danışma Meclisi metninin 25 inci maddesinin son fıkrasında «Gümrükler Genel Müdürlüğü kesin kararlarına karşı idarî yargı yolu açıktır.» denmektedir. İdarî yargı yolu açık olduğuna göre «kesin karar» olmayacağı düşüncesiyle «kesin» kelimesinin metinden çıkarılmasının uygun olacağı düşünülmüş ve 26 ncı madde olarak tensiplerine sunulmuştur.
30. Danışma Meclisi metninin 26 ncı maddesi ile kanunun 84 üncü maddesine bir fıkra eklenmektedir. Fıkranın son cümlesi olan «Kontrol Genel Müdürlüğünün kesin kararlarına karşı, idarî yargı yolu açıktır» ifadesinde, idarî yargı yolu açık olduğuna göre «kesin karar» alamayacağı düşüncesiyle «kesin» kelimesinin metinden çıkarılması uygun mütalaa edilmiş ve 27 nci madde olarak tensiplerine arz edilmiştir.
31. Danışma Meclisi metninin 27 nci maddesi 28 inci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.
32. Danışma Meclisi metninin 28 inci maddesi 29 uncu madde olarak aynen benimsenerek tensiplerine arz edilmiştir.
33. Transit işlemlerine kolaylık sağlanması ve çıkacak ihtilafların süratle halledilebilmesi amacıyla Kanunun 93 üncü maddesine bir fıkra eklenmesi uygun mütalaa edilmiş ve Danışma Meclisi metninde olmayan madde 30 uncu madde olarak tensiplerine sunulmuştur.
34. Danışma Meclisi metninin çerçeve 29 uncu maddesi değiştirilmiş ve 31 inci madde olarak tensiplerine sunulmuştur.
35. Danışma Meclisi metninin 30 uncu maddesi sundurma rejimindeki ifadeler ile paralellik sağlanması düşüncesiyle yeniden düzenlenmiş ve 32 nci madde olarak tensiplerine sunulmuştur.
36. Danışma Meclisi metninin 31 inci maddesi 33 üncü madde olarak uygun mütalaa edilmiş ve tensiplerine sunulmuştur.
37. Danışma Meclisi metninin 32 nci maddesine antrepoya konan eşyanın teminat karşılığında sahipleri tarafından kullanılmasına izin verilebileceği hükmü getirilmiş ve 34 üncü madde olarak benimsenerek tensiplerine sunulmuştur.
38. Danışma Meclisi metninin 33 üncü maddesi 35 inci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.
39. Danışma Meclisi metninin 34 üncü maddesi 36 ncı madde olarak uygun mütalaa edilmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.
40. Danışma Meclisi metninin 35 inci maddesi Kanunun 117 nci maddesini düzenlemektedir. Maddede geçen «sınai faaliyetlerle rafineri tesisleri, kimya ve montaj sanayii gibi özellik taşıyan faaliyetlerin» ifadesinde, bir tekrar olduğu ve sınai faaliyetlerin içinde rafineri tesisleri, kimya ve montaj sanayii gibi faaliyetlerin de mevcut olduğu düşüncesiyle maddeden çıkarılmış ve madde 37 nci madde olarak tensiplerine sunulmuştur.

41. Danışma Meclisi metninin 36 ncı maddesi ile Kanununun 118 inci maddesinin 1 inci ve 2 nci fıkraları değiştirilmektedir. 2 nci fıkradaki «Teşvik Uygulama Başkanlığı», «ilgili bakanlıkların» şeklinde yazılmış ve madde 38 inci madde olarak tensiplerine arz edilmiştir.

42. Danışma Meclisi metninin 37 nci maddesi Kanununun 119 uncu maddesinin bazı fıkralarında değişiklik yapmaktadır. Maddenin 1 inci fıkrası (b) bendindeki parantez içindeki ifade, cümle içinde kullanılmış,

13 üncü fıkradaki «en çok» ifadesi lüzumsuz bir sınırlama olduğu düşüncesiyle silinmiş, maddede sayılan bakanlık isimleri «ilgili bakanlıklar» şeklinde değiştirilmiş ve 39 uncu madde olarak benimsenerek tensiplerine sunulmuştur.

43. Danışma Meclisi metninin 38 inci maddesi, Kanununun 132 nci maddesinin bazı fıkralarında değişiklik yapmaktadır.

Maddenin ilk fıkrasında «malî ve parasal avantajlar» ifadesi uygun olmayan bir kullanım olduğu düşüncesiyle, «para ve para hükmündeki sair menfaatlerin» şeklinde değiştirilmesi uygun mütalaa edilmiş ve madde 40 ncı madde olarak tensiplerine arz edilmiştir.

44. Danışma Meclisi metninin 39 uncu maddesi 41 inci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

45. Halen uygulanmakta olan tasfiye hükümlerindeki aksaklıkların giderilmesi, tasfiyenin şekil ve esaslarının belirlenmesi ve kolaylıklar getirilmesi düşüncesiyle Kanununun 141 inci maddesi yeniden düzenlenmiş ve Danışma Meclisi metninde olmayan madde 42 nci madde olarak tensiplerine sunulmuştur.

46. Danışma Meclisi metninin 40 ncı maddesi 43 üncü madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

47. Danışma Meclisi metninin 41 inci maddesi 44 üncü madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

48. Danışma Meclisi metninin 42 nci maddesi 45 inci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

49. Danışma Meclisi metninin 43 üncü maddesi 46 ncı madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

50. Danışma Meclisi metninin 44 üncü maddesi 47 nci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

51. Danışma Meclisi metninin 45 inci maddesi 48 inci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

52. Danışma Meclisi metninin 46 ncı maddesi 49 uncu madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

53. Danışma Meclisi metninin 47 nci maddesinin son fıkrasıyla yurdumuzda görevli yabancı personele kolaylıklar sağlanması düşünülmüş ve 50 nci madde olarak benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

54. Danışma Meclisi metninin 48 inci maddesi 51 inci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine sunulmuştur.

55. Danışma Meclisi metninin 49 uncu maddesi 52 nci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

56. Kanunda öngörülen para cezalarının artırılması yetkisinin Bakanlar Kuruluna verilmesi hükmünün uygun olacağı düşünülmüş ve Danışma Meclisi metninde olmayan madde 53 üncü madde olarak tensiplerine sunulmuştur.

57. Triptik belgeler ile gerek görülecek diğer belgelerin verilmesi 2834 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile Türkiye Turing ve Otomobil Kurumundan alınmış ve Turizm Bankasına verilmiştir. Tekrar eski duruma dönüştürülmesinin uygun olacağı mütalaa edildiğinden madde yeniden düzenlenmiş ve tensiplerine arz edilmiştir.

58. 42 nci madde ile düzenlenen 1615 sayılı Güm rük Kanununun 141 inci maddesinde öngörülen tüzüğün yürürlüğe girmesiyle, bu Kanunun yürürlüğe girmesi arasında geçecek sürelerde uygulanması gereken hükümleri düzenleyen geçici madde tensiplerine arz edilmiştir.

59. Danışma Meclisi metninin 50 ve 51 inci maddeleri yürürlük ve yürütme maddeleri olup 56 ve 57 nci madde olarak aynen benimsenmiş ve tensiplerine arz olunmuştur.

Komasyon Başkanı
Cumhur EVCİL
Tuğgeneral

Proje Sb.
Kadri ÖZER
Kur. Yb.

Üye
Rauf BOZKURT
Raportör

Üye
Fevzi ŞEN
Ticaret Bakanlığı
İthalat Gn. Md.

Üye
Ayhan ALTIMAN
Yüksek Öğretim Kurulu
Hukuk Müşaviri

Üye
Feridun BALATLIOĞLU
Hâk. Kd. Alb.

Üye
Tahsin EKİNCİ
Mly. Kd. Bnb.

Üye
Orhan YÜZBAŞIOĞLU
Güm. Tek. Bak. Müsteşarı

Üye
Murat SEMERCİGİL
Maliye Bakanlığı
Gelirler Gn. Md. D. Bşk.

Üye
Doğan SENCER
Dışişleri Bak. lığı
İkili Ekonomik İlişkiler
Gn. Md. D. Bşk. Yrd.

Üye
Kemal YILMAZ
Kur. Alb.

Üye
Musa ALTINSOY
Hv. Kd. Bnb.

Üye
Nahit ERUZ
Güm. ve Tek. Bak.
Gümrükler Gn. Md.

Üye
Ünal ALTINTAŞ
DPT Uzmanı

Üye
Erdoğan ÇAKAR
TCDD Gn. Md. lüğü
Ticaret D. Müdürü

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«Madde 1. —

6. Bu Kanunda geçen çıkış tabiri; çıkış eşyasının 127 nci madde gereğince muayenesinin yapıp taşıta yüklenmesini, dökme eşya ile muhtelif yerlerden veya kısım kısım gelmekte olan eşyada yüklemenin tamamlanmasını, veya 127 nci madde gereğince muayenesi tamamlandıktan sonra çıkış sundurma veya antrepolarına alınmasını ifade eder.»

MADDE 2. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 3 üncü maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«Madde 3. —

5. Satışa intikal eden eşyanın vergi ödeme mükellefiyeti, giriş beyannamesi verilmiş veya tahakkuk varakası tanzim edilmiş olduğu hallerde bunların tescil edildiği, aksi halde tespit kâğıdının gümrükçe tanzim ve tescil olunduğu tarihte başlar.»

6. Bakanlıkça belirlenen şartlara göre eşyanın ithal işlemi sonradan yapılmak üzere, mal sahibine, taşıyıcısına veya temsilcisine teslim edilmesi halinde, vergi ödeme mükellefiyeti teslim edildiği tarihte başlar.»

MADDE 3. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergiye esas olan tarife

Madde 4. — Gümrük vergisi, 3 üncü madde gereğince ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte, eşyanın bulunduğu hal ve mahiyetine göre o tarihte yürürlükte bulunan Gümrük Giriş Tarife Cetvelindeki nispet, had ve esaslara göre hesaplanır.

Tarifenin vergi nispetlerini artıran hükümlerinin uygulanmasına, kanunda aksine sarahat bulunmadıkça, yayın tarihinden üç ay sonra başlanır. Ancak, bu Kanunun 20 ve 21 inci maddeleriyle 14.5.1964 tarihli 474 sayılı Kanuna göre yapılacak değişiklikler ve alınacak kararlar yayın tarihinden itibaren yürürlüğe girer.»

MADDE 4. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vasfı değişen eşya

Madde 5. — Gümrük vergilerinden, ödeme mükellefiyetinin başladığı günden sonra eşyanın vasıflarında meydana gelen değişmeler ve bozulmalar sebebiyle indirim yapılmaz.

Ancak, fiili ithalden önce herhangi bir kaza sonucu ya da elde olmayan nedenlerle eşyanın hasara veya kayba uğraması, veya tahrip olması hallerinde, külfet ve masrafları sahibine ait olmak üzere ve bu durumların ilgili gümrük idaresine ispat edilmesi şartıyla, gümrüğün denetlemesi altında aşağıdaki şekillerde işlem yapılır.

1. Hiçbir surette kullanılamaz hale gelmiş eşyanın, sahibi isterse, usulü dairesinde imhasına veya yurt dışına çıkarılmasına izin verilir.

2. Münhasıran ilk madde olarak kullanılması mümkün hale gelen eşyanın vergisi ilk madde tarifesi üzerinden hesaplanır. Lüzumu halinde, gümrük idaresince bu eşyanın ilk madde şeklinden başka surette kullanılmasını önleyici tedbirler de alınır.

3. Kısmen hasara uğrayan eşyanın ayrılması mümkün ise hasara uğramış kısmı, değilse tamamı hakkında sahibinin isteğine göre 1 ve 2 nci fıkralar hükmü uygulanır.

4. Eşya, sahibi tarafından, Hazineye hiçbir masraf yüklenmemesi kaydıyla gümrüğe terkedilebilir .

Ancak, bu fıkralardaki işlemlerin uygulanması sırasında ilk tespit ve tahakkuka göre bir ceza tayini gerektiği hallerde bu ceza alınır.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 5. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tek ve maktu vergi

Madde 6. — Posta yoluyla veya yolcu beraberinde gelen ve ticarî mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşya ile sınır ticaretine konu teşkil etmesi uygun görülen eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere kanunlardaki had ve nispetlere bağlı kalınmaksızın ve bu nispet ve hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir vergi tespitine Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 6. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 8 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 14 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 15 inci fıkra madde metninden çıkarılmıştır.

«Madde 8. —

2. a) Sosyal, kültürel, hayrî ve sıhî maksatlarla yabancı memleketlerde kurulmuş dernek ve vakıflar tarafından aynı maksatlarla Türkiye’de faaliyette bulunan kamu yararına çalışan derneklere ve vakıflara,

b) Gerçek ve tüzelkişiler tarafından, Türkiye’deki kamu yararına çalışan derneklere kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş millî tesislere, resmî teşekküllere, belediye ve köy tüzelkişiliklerine,

Bağış yoluyla gönderilen veya yurt dışında verilen para ile alınıp getirilen, gerek miktar gerek özellikleri bakımından konularına uygun olduğu Bakanlıkça kabul edilecek eşya, (Genel ve katma bütçeli daireler dışında binek otomobilleri hariç)

14. a) Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 87.02, 87.09, 87.10 ve 87.11 pozisyonlarında yer alan ve münhasıran sakatlar tarafından kullanılmak üzere hususî surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan ve bunlar tarafından ithal edilen (motorlu motorsuz) koltuklar, bisiklet, motosiklet ve binek otomobilleri,

b) Protez uzuvlar (protez dişler hariç) ile organizmaya takılan sair uzuv ve parçalar,

c) Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 84 ve 85 inci fasıllarında yer alan ve sakatların sanatlarının icrası için bizzat kendilerinin ithal ederek kullanacakları makineler (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izniyle),

d) Sakatların ve hastaların kendi adlarına ithal edilecek ve bunların bakım, tedavi ve yaşamlarını sürdürmeleri için zorunlu olan eşya ile organ nakli için kurulmuş vakıfların yurt dışından amaçlarına uygun olarak ve kamu hizmetine tahsis edilmek üzere getirecekleri canlı doku, makine, teçhizat ve teşhis ve tedavide gerekli ilaçlar (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının görüşü alınarak),»

MADDE 7. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 9 uncu maddesinin 5 inci fıkrasının (b) bendinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 9. —

5. b) Yabancı devletlerin Türkiye’deki konsolosluklarında görevli idarî ve teknik personelin, görevlerine ilk gelişlerinde beraberlerinde veya bu gelişlerinden iki ay önce veya gelişlerinden itibaren altı ay içinde getirecekleri kendilerine ve ailelerine ait zat ve ev eşyası,»

MADDE 8. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi ile 6 ncı ve 7 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 10. —

2. a) Yolcuların beraberlerinde getirdikleri kendilerine ait zatî eşya ile gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonra gelen kullanılmış zatî eşya ve nakil vasıtaları hizmetlilerinin beraberlerinde getirecekleri kendilerine ait kullanılmış giyim eşyası (Bakanlıkça tespit edilecek esaslar dairesinde),

6. Yabancı memleketlerdeki kişilerin ölümü ile Türkiye’de ikamet eden veya Türkiye’ye kesin dönen Türk uyruklu kanunî mirasçılara intikal eden zat ve ev eşyası (Bunların ölüm tarihinden itibaren bir yıl içerisinde getirilmesi, ölene aidiyetinin ve namlarına gelenlere intikalinin kanaat verici resmî belgelerle ispatı şartıyla),

7. Yurt dışındaki resmî kadrolarımıza atanıp da bu görevlerinden kesin dönen Türk uyruklu memurların, diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip en az iki yıl ikametten sonra dönen Türk uyruklu kişilerin en son ikamet ettikleri yerden; beraberlerinde getirdikleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonra gelen kullanılmış ev eşyası,»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 9. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 11 inci maddesinin (1/b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 2 nci fıkrasının ikinci paragrafı yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki 4 üncü fıkra eklenmiştir.

«Madde 11. —

1. b) Bu Kanunun 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında muafiyet hakkı olan kuruluşlara bedelsiz olarak devredilenler,

4. Teşvik tedbirlerinden yararlanılarak muafen yurda sokulan eşyanın beş yıldan az olmamak üzere verilecek süreler içerisinde amaca ve tespit edilen özel şartlara uygun olarak kullanıldığının yetkili kuruluş tarafından belgelenmesi ve izin verilmesi şartıyla satış ve devrinde vergi aranmaz.

Ancak, bu eşyanın teşvik amacı dışında kullanıldığının veya satış veya devrinin yapıldığının teşvik veren ve takip eden kuruluş tarafından tespit ve Bakanlığa bildirilmesi halinde bu Kanunun 86 ncı maddesinde belirtilen sürelerle bakılmaksızın vergileri bir misli fazlasıyla tahsil edilir.»

MADDE 10. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesinin 1/a fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 12. —

1. a) Asıl ikametgâhı yabancı memleketlerde olan Türk ve yabancı turistlerin birlikte veya kendilerinden en çok iki ay önce veya sonra getirdikleri 132 nci maddenin 1 (e) fıkrasında yazılı seyahat vasıtaları, av, spor ve diğer eşyaları için vergi teminatı olarak kara seyahatlarında Uluslararası Turizm ve Otomobil Birliğine mensup Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun veya bunun kefalet ettiği yabancı kurumların veya Bakanlıkça uygun görülecek diğer bir kuruluşun verecekleri triptik, gümrük geçiş karnesi veya Bakanlıkça tespit edilecek diğer benzeri belgeleri (en çok bir yıl içinde ihraç şartıyla) kabul olunur.»

MADDE 11. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 16. — Kara, su ve havada gümrük hattından giriş ve çıkış gümrük kapılarından yapılır. Gümrük hattından içeride bulunan gümrük kapıları ile gümrük hattının geçiş noktaları arasında muayyen yolların takibedilmesi şarttır. Giriş ve çıkış kapıları ile bunları birbirine bağlayan yollar ve hava nakil vasıtalarının Türkiye dahilinde inebilecekleri gümrük işlemi yapılan hava meydanları ilgili bakanlıkların ve kuruluşların da mütalaası alınarak Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.

Umumî hizmete açılmış demiryolları, gümrük yolu sayılır.»

MADDE 12. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kısıntılar, yasaklık ve diğer önlemler

Madde 19. — İç ve dış emniyetin korunması, halkın, hayvanların ve mahsullerin hastalıklardan korunması, tarih ve sanat eserlerinin memleketten çıkarılmasının önlenmesi maksadıyla veya malî ve iktisadî zaruretler halinde; eşyanın giriş, çıkış, transit ve aktarma serbestliğini kısıtlamaya veya kaldırmaya veya bu Kanunun 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrasında belirtilen eşya ile ilgili muafiyetin kısmen veya tamamen kaldırılmasına veya bu eşyanın bir kısmına veya tamamına bu Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca tek ve maktu vergi uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 13. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sahte menşeli eşya ve zarflar

Madde 23. — Sahte menşeli eşya ve zarflar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır .

1. Gerek üzerlerinde, gerek iç veya dış ambalajlarında istihsal veya imal edildiği menşe memleketten başka yabancı memleketler mahsül ve mamulü olduğunu gösteren veya sandıran isim ve alametler taşıyan eşyanın Türkiye'ye girmesi yasaktır. Bu kabil eşyanın Türkiye'den transit geçirilmesine veya aktarma edil-

(Hükümetin Teklifi)

mesine ya da sundurma, antrepo ve benzeri yerlere konulmasına ve yeniden ihracına Bakanlıkça izin verilebilir.

2. Yerli mamul ve mahsullerimizde kullanılmak üzere ve bunların yabancı menşeli olduğunu gösterecek veya sandıracak, üzerleri yabancı dille basılı veya yazılı her türlü boş zarf, şerit, etiket, damga ve benzeri eşya (ihracatta kullanılacak olanlar hariç) ile Türkiye'de tanzim edilebilecek belgeleri yabancı memleketlerde tanzim edilmiş gibi gösterebilecek, yabancı firmalara ait - üzerleri imzalı veya imzasız olsun - boş faturaların (proforma faturalar hariç) Türkiye'ye ithali yasaktır. (Bakanlıkça uygun görülecek haller saklıdır.)

MADDE 14. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki ikinci paragraf eklenmiştir.

«Madde 26. — Gümrükçe zorunlu görüldüğü takdirde, gerekli önlemler alındıktan sonra, denetlemeden önce de bu işlerin yapılmasına izin verilebilir.»

MADDE 15. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sundurma

Madde 51. — Yabancı memleketlerden kara (demir yolları dahil), deniz ve hava taşıtlarıyla Türkiye'ye getirilen eşya ile talep halinde çıkış eşyası, eğer orada sundurma ve antrepoculuk hizmetleri kanunen tekeline verilmiş bir işletme varsa, bu işletmelerin sorumluluğu altındaki sundurmalara, gümrüğün denetimi altında konulur.

Sundurma tekeline sahip kuruluşların sundurmalarının bulunmadığı mahallerde veya bu kuruluşların sundurmalarının yeterli olmaması hallerinde, Bakanlıkça gümrük sundurmaları kurulabilir, diğer kamu kuruluşlarına veya belediyelere sundurma açma ve işletme izni verilebilir.

İşletme idaresi bulunmayan yerlere gelen eşya, ancak gümrük sundurmalarına veya duruma uygun gerekli önlemler alınmak şartıyla gümrükçe müsaade edilen yerlere konulabilir.

Kırık veya tamire muhtaç kaplar ile dağınık eşya, sundurmalarda gümrük ve işletme idarelerinin müşterek kilidi altında ayrı bir yerde muhafaza altına alınır ve durum tutanakla tespit olunur.

İşletme idareleri, en çok üç gün içinde, sundurmalarına alınan eşyanın manifestolarındaki bilgilere uygun olarak düzenleyecekleri sundurma giriş listesinin iki nüshasını ilgili gümrüğe vermeye mecburdurlar.

Sundurmaların şekil ve nitelikleri Bakanlıkça tayin ve tespit edilir.

Yukarıdaki fıkralar gereğince gümrük denetlemesi altına konmuş eşyanın aşağıdaki maddelerde yazılı rejimlerden birisine göre işleme tabi tutulmasını, bunların sahipleri veya temsilcileri veya nakilleri usulüne uygun bir beyanname ile gümrükten isteyebilirler.»

MADDE 16. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 52 ncı maddesinin başlığı «Bekleme süresi» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 17. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 58 inci maddesinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 58. — Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde aynı tarife pozisyonu veya tali pozisyon altında toplanan ve kanunî veya ahdî vergi haddine tabi olan eşya bir kalem sayılır.»

MADDE 18. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 60 ncı maddesinin son paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 60. — Eşyaya ait vergilerin tahakkuku ve diğer gümrük işlemlerinin muayene edilmeden beyana göre yapılması hususunda usuller koymaya Bakanlık yetkilidir.»

MADDE 19. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 65 inci maddesinin 5, 6 ve 11 inci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye 12 ncı fıkra eklenmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

«Madde 65. —

5. a) Beyan tarihi ile akit tarihi arasında Bakanlıkça tespit edilenden fazla bir süre olmaması ve/veya beyan olunan kıymet ile vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihteki kıymet arasında Bakanlıkça tespit edilecek orandan fazla bir farklılık bulunmaması,

b) Aynı zamanda beyan edilen kıymetin akit tarihindeki normal fiyata uygun olması,

Hallerinde tahakkuk beyana göre yapılır. Aksi halde yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre tespit edilecek kıymet tahakkuka esas alınır.

6. Eşyanın gümrük vergisine esas olacak kıymetinin Türk parası olarak beyanı mecburdur. Fatura ve diğer belgelerde yazılı yabancı paralar vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte yürürlükte olan kur-lara göre Türk parasına çevrilir.

11. Mükellef, mümessil ve komisyoncu gibi ilgililerin 179 uncu maddeye göre gerekli defterleri ve bel-geleri göstermekten ve vermekten çekinmeleri halinde eşyanın gümrük vergisine esas olan kıymeti aynı veya benzeri eşya fiyatları göz önünde tutularak gümrük idaresince resen tayin ve tespit olunur ve tahakkuk buna göre yapılır.

12. Eşyanın miktarı ve fiilen ödenen veya ödenecek kıymeti değişmediği takdirde, kıymet uygulamala-rında tespit edilen farklılıkları için ayrıca kambiyo ve ithal rejimi tahdit ve takyitleri aranmaz.»

MADDE 20. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 67 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Eşya menşeinin tayin ve tespiti

Madde 67. — Antlaşmalardan faydalanacak eşyanın akit memleket menşeli olduğunu veya o memlekette gördüğü tahavvül ve ameliyeler dolayısıyla öyle sayılmak lazım geldiğini bildirir yetkili makamlardan veril-miş menşe şahadetnamesinin gümrüğe verilmesi şarttır. Bu şahadetnamelerin tayin olunacak mercilerce tasdik edilmesini istemeye Bakanlık yetkilidir.

Bu ülke topraklarından çıkarılan madenler, üretilen tarım ürünleri; o ülkede doğan ve yetişen canlı hay-vanlar ile bunlardan elde edilen ürünler; o ülkede tutulan veya avlanan av hayvanları ve balıklar; o ülke bandırasını taşıyan ve oraya kayıtlı veya teşcilli gemilerle denizden çıkarılan balık ve diğer ürünler ile bu ürünlerden bu fabrika gemilerinde elde edilen eşya; kara suları dışındaki denizlerin dibinden ya da toprak altından, münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkarılan ürünler; imal işleminden veya kul-lanım kalıntılarından elde edilen artıklar; yukarıda sayılan eşyadan ya da hangi aşamada olursa olsun bun-ların türevlerinden elde edilen tüm eşya; anılan memleket menşelidir.

Eşyanın başka memlekette gördüğü tahavvül ve ameliye dolayısıyla o memleket menşeli sayılabilmesi için; bu tahavvül ve ameliyeler sonucunda kıymetinin yüzde yüz oranında artmış bulunması veya bu tahavvül ve ameliyeler sonunda tarife pozisyonlarının değişmiş olması veya o ülkede, esaslı değişiklik sayılabilecek önem-li bir işçiliğe ve işlemlere tabi tutulması gerekmektedir. Hangi eşyanın bu kategorilere dahil olduğu ve hangi işlemlerin değişiklik sayılacağı hususları Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Bakanlıklarının görüşü alınarak Ba-kanlıkça saptanır ve yayımlanır.

Ancak;

1. Bakanlıkça tespit edilecek CIF kıymete kadar olan ve taşıdıkları marka ve alâmetler itibariyle menşei Gümrüklerce tespit edilen eşya,

2. Üzerlerinde imal edildikleri fabrika marka ve alâmetleri bulunan ve ticarî mahiyette olmayan eşya, Menşe şahadetnamesinden müstesnadır.

MADDE 21. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 73 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının ilk paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 73. —

1. Gümrükçe alınan vergiler :»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 22. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 75. — Muayeneyi yapan memurlar, yaptıkları muayene, tahakkuk ve muaflik işlemlerinden, duruma göre tek başına veya müteselsilen sorumludurlar.

Muayene şefleri imza ettikleri beyannamelerin muayene hariç, her türlü işlemlerinden sorumludurlar. Denetleme veya her ne suretle olursa olsun muayeneye iştirak ettikleri takdirde şeflerin bu sorumluluğu muayeneyi de kapsar.

Muayene memurları ve şeflerinin görevleri Bakanlıkça diğer memurlara yaptırıldığı takdirde bu şekilde görevlendirilen memurlar da yaptıkları işlemlerden aynı şekilde sorumludurlar.

İkinci muayeneyi yapanlarla beyannameyi kontrol edenler de aynı şekilde sorumludurlar.»

MADDE 23. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 78 inci maddesinin 3 numaralı fıkrası ile aynı maddenin son paragrafı ile sondan üçüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 78. —

3. Kıymet esasına göre vergiye tabi eşyanın kıymetinin yanlış tayin ve tespit olunması.»

Sondan üçüncü paragraf :

«Muayene sonucuna göre vergi tahakkukunda, eşyanın kıymeti ve menşei, belgelerindeki gibi kabul olunduğu hallerde mükellefin bu maddenin 3 ve 7 nci fıkralarında gösterilen sebeplerle itiraz hakları yoktur.»

Son paragraf :

«Bu gibi hallerde beyannamenin, 54 üncü maddenin birinci ve üçüncü fıkrasına göre tanzim edilmiş olmasındaki fark nazarı dikkate alınmaz ve mükelleflerin bu sayılan sebeplerle yapacakları itirazlar mercilerince kabul olunmaz.»

MADDE 24. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 79. —

Tahakkuku yapan memurlar, yaptıkları tahakkukları mükellefe veya temsilcisine veya gümrük komisyoncusuna bildirerek beyanname vesair tahakkuk kâğıtları üzerinde imza alırlar. Bu suretle tahakkuka bilgi edinmekten beyanname ve tahakkuk kâğıdını imzalamaktan çekinenlere yazılı tebligat yapılır. İtiraz, ancak bu fıkra yazılı imza veya yazılı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yapılabilir.»

MADDE 25. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İtiraz mercileri :

Madde 80. — 78 inci maddenin 1, 2, 3, ve 6 ncı fıkralarında yazılı sebeplerle yapılacak itirazlar, 81 inci maddeye göre sırasıyla gümrük müdürlükleri, gümrükler başmüdürlükleri, Gümrükler Genel Müdürlüğü ve Hakem Kurulunca karara bağlanır.

Hakem Kurulu, Ticaret, Tarım ve Sanayi İşlerinde ve gümrük tarifesinde ihtisasları olan kimseler arasından, Gümrük ve Tekel Bakanlığınca üç yıl için seçilen ve üçlü kararname ile yeminli olarak tayin edilen beş komiser hakemden oluşur.

Bunlara, Ticaret Bakanlığı, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin görüşleri alınarak, Gümrük ve Tekel Bakanlığınca düzenlenecek listeye dahil bulunan ve ihtisas şubelerine göre zümrelere ayrılan kimseler arasından, her ihtilaf için taraflarca seçilen birer eksper hakem katılır.

Taraflardan biri süresi içinde eksper hakem seçmezse müracaat üzerine, o mahallin sulh hâkimi seçimi yapar.

Genel ve katma bütçeli dairelerle İktisadi Devlet Teşekkülleri memurları, Gümrük Komisyoncuları ve Yardımcıları, gümrükle ilgili bir işle meşgul olanlar, bu görev ve işleriyle birlikte Komiser Hakemlik yapamazlar. Keza, anılan memurlarla gümrük komisyoncuları ve yardımcıları bu görev ve işle meşgul oldukları sürece eksper hakemlik de yapamazlar.

(Hükümetin Teklifi)

Komiser Hakem Kurulunun çalışma yeri Ankara'dır.

Hakemlere verilecek ücret Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tespit olunur.

İhtilaf, idare aleyhine karara bağlandığı ve kesinleştiği takdirde, itiraz edenden alınan ücret, itiraz sahibine Bakanlık bütçesinden iade olunur.

Alınan bu ücretin hakemlere dağıtımı ile Hakem Kurulunun büro ve personel masraflarının payı ve çalışma usulleri, Ticaret Bakanlığı, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin görüşleri alınmak suretiyle Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle tespit ve ilan olunur.»

MADDE 26. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 84 üncü maddesine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

«Madde 84. —

Bakanlık Kontrol Genel Müdürlüğünce yapılan denetleme veya bu Genel Müdürlüğün görevi gereği takip ettiği işlemler sonucu çıkan ihtilaflarda, bu maddede belirtilen itiraz mercii Gümrükler Genel Müdürlüğü olmayıp Kontrol Genel Müdürlüğüdür.»

MADDE 27. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 85 inci maddesinin 2/a fıkrasının ikinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 85. —

Bu isteklerin, eşyanın gümrükten çekilmesinden itibaren en geç iki ay içinde yapılması ve bu süre içinde gümrüğe teslim edilmesi ve varsa para cezasının ödenmiş olması lazımdır. Şu kadar ki, satış akdi hükümlerine aykırı olduğu montajı sırasında veya sonunda anlaşılabilen eşyada bu süre en çok altı aydır.»

MADDE 28. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 86 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının birinci paragrafı ile 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 86. —

1. Kanuna göre alınması gereken gümrük vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek yurda sokulan eşyadan, bu suretle hiç alınmamış veya noksan alınmış olan vergiler eşyanın fiili ithal tarihinden itibaren üç yıl içinde ilgili gümrüğünce yazı ile bildirilerek mükelleflerinden istenir.

3. Bir beyannameye veya bir tahakkuk varakasına ait olup da 500 lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları ile sahibinin şahsî istihlakine mahsus olduğu anlaşılana eşyaya ait 1 000 lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları istenmez.

Ancak, tahakkuk memurlarına bu hususta terettüp edebilecek ceza ve tazmin takipleri, 500 lirayı geçmeyen haller hariç olmak üzere bu hükmün dışındadır.»

MADDE 29. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 100 üncü maddesi ve başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tarif

Madde 100. — Antrepolar;

1. Türkiye'ye girmesi veya Türkiye'den transit geçirilmesi yasak olmayan yabancı memleket eşyasının,
2. Çıkış hükmünde olmak üzere ihraç edilecek millî mahsul ve mamullerin,
3. Transit veya yeniden ihraç edilmek üzere gelen eşyanın, konulduğu yerlerdir.»

MADDE 30. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 101 inci maddesinin ikinci ve üçüncü paragrafları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 101. —

Antrepo tekeline sahip işletmelere ait genel antrepo bulunmayan veya bulunmakla beraber yeterli olmadığı anlaşılana yerlerde genel ve aşağıdaki maddede gösterilen özel antrepolar, Bakanlıkça veya izin vereceği gerçek ve tüzelkişiler tarafından açılır ve işletilir.

Genel antrepolar içinde, özel kabinler açılmasına, yıkanma, temizleme ve teşhir yerleri ile uygun görülecek sair işlemlerin yapılmasına mahsus yerler tesisine izin vermeye Bakanlık yetkilidir.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 31. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 103. — Gümrüğün denetlenmesi altında bulunmak şartıyla, mal sahipleri veya temsilcileri tarafından temin ve tesis edilmiş olan mahal ve depolarda, belirlenecek esaslar dairesinde, uygun görülecek maddelerin konulmasına izin vermeye Bakanlık yetkili olup, bu yerler fiktif antrepo telakki edilir.

Yabancı eşyanın teşhir olduğu fuar ve sergiler de fiktif antrepo sayılır.»

MADDE 32. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 104 üncü maddesinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 104. —

Ancak, fuar ve sergiler ile gümrük vergilerinden muaf olan veya çıkışa konu teşkil edecek olan millî ya da millileşmiş eşya hariç, fiktif antrepo açılmasında ve buraya eşya konulmasında teminat aranması mecburidir. Şu kadar ki, eşyaya ait teminat alınmış olsa bile, gümrük giriş işlemlerine başlanmadan ve bu işlemler bitirilmeden ve vergileri kesin olarak ödenmeden ve gümrüğün yazılı izni olmadan, eşya buralardan kısmen veya tamamen çıkarılamaz. Aksine harekette idarî takipler ve kaçakçılık mevzuatına göre kovuşturma yapılır.»

MADDE 33. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 112 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Süre

Madde 112. —

1. Genel ve özel antrepolarda eşya en çok beş yıl kalabilir. Bakanlık, makbul sebepler dolayısıyla, eşyanın iyi bir halde bulunması şartıyla bu süreyi bir yıl daha uzatabileceği gibi, bu sürelerle antrepoda kalması mahzurlu olan eşya için bu süreyi kısaltabilir.

Genel antrepo sayılan posta, telgraf ve telefon idaresinin sorumluluğu altındaki mahallerde, eşyanın bekleme süresi bağlı bulunduğu milletlerarası anlaşmalar hükümlerine tabidir.

2. Fiktif antrepolarda eşyanın kalabileceği süre, iki yılı geçmemek üzere Bakanlıkça tespit olunur.

3. Yolcu beraberinde gelen eşyanın gümrük salonları ile sundurma ve antrepolarda ve gümrük denetimi altındaki diğer yerlerde kalabileceği süre üç aydır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen süreler içerisinde ithal veya yurt dışı edilmeyen eşya hakkında 140 ıncı madde hükümleri uygulanır»

MADDE 34. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 114 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Antrepodaki eşyanın devri

Madde 114. — Genel antrepolarla Bakanlıkça antrepo işletmeciliği verilen kuruluşlara ait özel antrepolarda sahipleri adına kaydı yürütülen eşyanın başkasına devri, devreden ve devralan tarafından, antrepo işletmesine ve gümrüğe yazılı olarak bildirilir.

Eşyaya ait vergiler ve cezalar hakkındaki teminat şartlarına uygunluk gösterildiği takdirde gümrükçe, bu devre müsaade edilir.»

MADDE 35. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Antrepolarda özellik gösteren faaliyet

Madde 117. — Serbest Liman ve Bölge Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere sınıfl faaliyetlerle rafineri tesisleri, kimya ve montaj sanayii gibi özellik taşıyan faaliyetlerin cereyan ettiği antrepolar ve benzeri yerlerde yapılacak işler ve gümrükçe uygulanacak usuller Bakanlıkça tayin ve tespit olunur.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 36. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 118 inci maddesinin birinci ve ikinci paragrafları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 118. — Ham, yarı mamul veya mamul maddeleri dışarıdan getirilerek memleket içinde başkaca maddeler katılmış olsun olmasın tamamlayıcı veya değerlendirici ya da değiştirici az veya çok bir işçilik gördükten sonra yarı mamul veya mamul hale getirilen eşya ile bunların ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak veya üzerlerine takılmak amacıyla ithal edilecek eşya geçici kabul rejiminden yararlanır. Bu eşyanın, iki yıl içinde ihraç ve vergilerinin Bakanlıkça kabul ve tespit edilecek esas ve şartlar dairesinde teminata bağlanması gerekir.

Bu hükümlerden faydalanabilecek eşya ile bunların görebilecekleri işçilik derecesi, ücreti, fire nisbeti, artıklarda vesair hususlarda uygulanacak işlemler, Teşvik Uygulama Dairesinin görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur.»

MADDE 37. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 119 uncu maddesinin 1, 4, 6, 7, 8, 11 ve 13 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 119. —

1. a) Tamir edilmek, boyanmak, temizlenmek veya benzeri bir işçilik görmek üzere gelen ve altı ay içerisinde çıkarılacak olan eşya,

b) Türkiye'de imali yapılabilecek ihracı yapılacak eşyanın tamamlayıcısı olan veya monte edilmek üzere gelen ve üç ay içerisinde çıkarılacak olan eşya (Bakanlığın izni ile),

4. a) Memleket eşyasının ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak ya da üzerlerine takılmak amacıyla gelen eşya (bu hükümden faydalanacak maddelerin çeşitleri ve hangi eşyanın çıkışında kullanılacağı ve ne kadar süre içerisinde çıkarılacağı, görebileceği işçilik ve fireleri Sanayi ve Teknoloji, Ticaret Bakanlıklarının görüşleri alınarak Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tespit edilir.)

b) Ticarî olan veya olmayan eşya naklinde kullanılmak üzere dolu veya boş olarak gelen lifler, tüpler, masura, bobin ve sair zarflar, makaralar ile askılar (bunların yurt içinde kalabilecekleri süre Bakanlıkça tespit olunur.)

c) Sanayide kullanılacak olup memleket dahilinde yapılmamasından dolayı imalatçıya bir külfet tahmil edeceği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kabul ve tespit edilecek kalıplar, altı ay içinde yurt dışına çıkarılmak kaydıyla,

6. Ülke sanayii, ekonomisi veya sair alanlarda acil ve önemli ihtiyacında veya ihracatın geliştirilmesi maksadıyla kullanılacak ve bir yıl içinde yurt dışına çıkarılacak kiralama veya sair surette getirilen eşya (Bu fıkranın uygulama ilkeleri, Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir),

7. a) Büyük inşaat, tesisat ve fennî araştırmalarla batık gemilerin çıkarılması işlerinde kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılacak olan ve memlekette bulunmayan veya temini büyük külfeti gerektiren fennî vasıta ve taşıtlar ile bunların takımları. (Bu eşyanın çeşitleri ve yurt içinde kalabilecekleri süreler Bayındırlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)

b) Balık avcılığında kullanılmak üzere haricden getirilecek balıkçı gemileri ile bunların içinde bulunan balık avına mahsus lüzumlu teçhizat ve malzeme, (Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabilecekleri süreler Sanayi ve Teknoloji, Ulaştırma, Ticaret ve Tarım Bakanlıklarının görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur).

c) Tankerlerin ve sair gemilerin yıkanması, temizlenmesi ve tamiri için milletlerarası usullere göre getirilen ve patent icabı satılmayan tulum balar ve sair fennî vasıtalar, (Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabilecekleri süre Ulaştırma Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur).

(Hükümetin Teklifi)

d) Yurdumuzda meydana gelen doğal afetlerden dolayı dış ülkelerce yapılan yardım malzemeleri (Bunların cinsi ve yurtda kalacağı süreler Gümrük ve Tekel Bakanlığı, ilgili kuruluşların görüşleri alınarak tespit olunur.)

8. Hükümetin izni ile memleketimizde kazılar ve araştırmalar yapan şahıs veya heyetlerin bu maksatlar için getirecekleri eşya (Bunların çeşitleri ve tekrar çıkış süreleri Kültür Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)

11. Yabancı memleketlerde oturan fen ve sanat sahipleriyle işçilerin sanatlarını icra için Türkiye'ye gelişlerinde beraberlerinde getirdikleri veya kendilerinden bir ay önce veya bir ay sonra kendi adlarına veya Türkiye'de ilgili olduğu müessese adına gönderilen ve bir yıl içerisinde çıkarılan, kendilerine mahsus cihaz ve aletleriyle takımları,

13. Türkiye'ye geçici ve belirli bir süre için çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak için gelen yabancıların beraberlerinde veya kendilerinden en çok iki ay önce veya altı ay sonra getirdikleri veya getirecekleri :

a) Kullanılmış ev eşyası iki yıl süre ile kalabilir. İlgilinin çalışma, tetkik ve tahsil süresinin ve ikametinin beş yılı aşması halinde eşya hakkında bu Kanununun 10 uncu maddesinin 4 üncü fıkrası hükmü uygulanır.

b) Otomobil, minibüs ve motosikletler ile yatlar Türkiye'de iki yıl kalabilir. (Kanununun 12 nci maddesi hükmünden faydalanamayacak olan bu taşıtların özel bir trafik plakası taşımak ve memlekette kaldığı süre içerisinde, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilecek esaslar dairesinde kullanılmak şartıyla).

MADDE 38. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 132 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilk paragrafı ile (2) numaralı fıkrasının (a, b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (1) numaralı fıkraya (h) bendi eklenmiştir.

«Geri gelen eşya :

Madde 132. —

1. Yabancı memleketlere çıkarıldıktan veya çıkış hükmünde sundurma ve antrepolara konulduktan sonra aslı nitelikleri değişmeksizin geri getirilen, aşağıda yazılı memleket eşyası ve millileşmiş eşya ayniyetleri gümrüğe ispat ve tevsik edilmek şartıyla vergiye tabi değildir. Ancak, varsa ihracata ilişkin yararlanılmış malî ve parasal avantajların iadesi gerekir.

1. h) Bu Kanununun 1 inci maddesinin 6 ncı bendinde belirtildiği şekilde çıkış sundurma ve antrepolarına konulduktan sonra üç ay içerisinde tekrar ithal edilecek eşya,

2. a) Yukarıda yazılı ameliyeler dolayısıyla eşyanın bünyesinde, niteliğinde ve tarife pozisyonunda bir değişiklik yapılmadan geri gelen eşyadan, işliğin yapıldığı memlekette ihtiyar edilen masraf ve ücretler ile dönüş için ödenen navlun ve sigorta bedelleri tutarı esas alınarak geri getirilen eşyanın intibak ettiği giriş tarife cetvelindeki pozisyonundaki nisbet üzerinden vergi alınır.

b) Görüldüğü ameliye dolayısıyla eşyanın bünyesi ve niteliği değiştiği takdirde giriş tarife cetvelinde intibak ettiği tarife pozisyonu üzerinden vergiye tabidir. Bu eşyanın kıymeti kanununun 65 inci maddesine göre tayin ve tespit edilir. Ancak, çıkan eşyanın aynı esaslara göre bulunacak kıymeti, bu kıymetten düşüldür.»

MADDE 39. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun değişik 140 ıncı maddesinin (1. a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 140. —

1. a) Antrepo ve sundurmalarda ve gümrük denetlemesi altında bulunan diğer yerlerde bu Kanunda yazılı sürelerden fazla kalmış eşya,»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 40. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 146 ncı maddesinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 146. — Kesin olarak yurda sokulacak veya antrepolara konulacak eşya için yapılan beyan ile muayene ve denetleme neticesinde;»

MADDE 41. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 151 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 151. — Gümrük vergisinden muaf eşyayı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince tayin olunan kapı ve yollardan başka yerlerden izinsiz ithal veya buna teşebbüs edenlerden CIF değerinin onda biri ve eşyanın cins ve miktarı tayin olunamayan hallerde bin liradan aşağı ve onbin liradan yukarı olmamak üzere ağır para cezası alınır.

Gümrük vergisinden muaf olarak ithali lazım gelen eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokan veya buna teşebbüs edenler hakkında da yukarıki fıkra hükümleri uygulanır.»

MADDE 42. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 152 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 152. — Kanunun 23 üncü maddesiyle konulmuş kısıntı ve yasaklara aykırı hareket edenlerden hususî cezaî hükümlere göre takibat yapılmı hakkı saklı kalmak üzere beşbin liradan ellibin liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 43. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 153 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 153. — Kanunun 32, 35, 38 ve 40 ncı maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden (100) rüsum tonilatodan yukarı gemilerin kaptan veya acentalarından hareketleri kaçakçılık mahiyetini tazammun etmediği hallerde, beşbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası alınır.»

MADDE 44. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 154 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 154. — Giriş manifestosunda yazılı miktardan eksik çıkan kabloların mahrecinden yüklenmemiş veya yanlışlıkla başka bir yere çıkarılmış veya kaza ve avarya neticesinde zayi olmuş veya çalınmış bulunduğu gümrükçe tayin edilecek süre içinde ispat olunmadığı takdirde, bu noksan kabloları ait eşyadan girdiği tarife numarasına veya bu tarife numarası tespit edilemiyorsa cins ve nevine göre tarifede dahil olduğu faslın en yüksek vergiye tabi pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergisi kadar ağır para cezası alınır.

Yukarıki fıkraya göre ceza tespiti mümkün olmazsa her kap için ikibin liradan yirmibin liraya kadar ağır para cezası alınır.

Döküm halinde nakledilen eşyanın giriş manifestosuna yazılı miktarına göre % 2'yi aşan eksik ve fazlalıkların birinci fıkrada gösterilen sebeplerden ileri geldiği, gümrükçe tayin edilen sürede ispat olunamazsa, bu eksik ve fazlalıklar için gümrükçe alınacak vergi kadar ağır para cezası alınır.

Giriş manifestosunda eşyanın cinsi yanlış beyan edilmiş olur ve kabloların neveleri ve dış alametleri de manifestoya uygun bulunmazsa kap başına ikibin liraya kadar ağır para cezası alınır.

Bu maddede yazılı cezalar işletme veya taşıt sahip veya acenta veya kaptanlardan alınır. Bunlar, hükümlenen cezadan müstesilen sorumludurlar.

Yolcuların beraberlerinde getirdikleri ticarî mahiyetteki eşya manifestoya kaydettirilmemiş bulunduğu takdirde, sahiplerinden beşbin liradan ellibin liraya kadar ağır para cezası alınır»

MADDE 45. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 155 inci maddesinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 155. — Çıkış manifestosu vermeden Türkiye'den eşya çıkaran veya çıkarmaya teşebbüs edenler veya vardıkları manifestoda eşyanın açık bir surette belli olan cins veya kap adedini ve miktarını yanlış veya eksik veya fazla bildiren veya gümrük idaresinden müsaade almadan boş olarak ayrılan kara, deniz ve hava nakil vasıtaları kaptan veya sahip veya acentaların dan ikibin liradan yirmibin liraya kadar ağır para cezası alınır.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 46. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 156 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 156 — 1. Türkiye karayollarında uluslararası veya ulusal nakliyatla gümrüklü eşya taşıyan araçlardan bu Kanuna göre çıkarılmış tüzük, yönetmelik hükümleri ile ilan edilen emir ve tebliğlere aykırı hareket etmeleri halinde onbin liradan yüzbin liraya kadar,

2. Ayrıca, bu Kanunla konmuş hükümlere (Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere) ve bu Kanuna uygun olarak veya bu Kanunla tanınmış yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklere veya ilan edilen emirlere veya yapılan tebliğlere aykırı hareket edenlerden, fiilin mahiyetine göre bin liradan yirmibin liraya kadar ağır para cezası alınır»

MADDE 47. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun değişik 175 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Süre değişikliği

Madde 175. — Bu Kanunla tayin edilmiş sürelerle ilişkin hükümlerin uygulanmasında zorlayıcı sebepler veya beklenmeyen haller nazara alınarak duruma göre Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere göre değişikliği yapılabilir.

Ancak, 140 inci madde kapsamına giren eşya için sürelerin bitiminden evvel zorlayıcı sebepleri gösteren bir yazıyla ilgili gümrüğe veya Bakanlığa bizzat veya posta yoluyla başvurulması zorunludur. Zorlayıcı sebepler yerinde görüldüğü takdirde, eşya ile ilgili olarak herhangi bir soruşturma veya adli mercilerce veya Bakanlıkça yürütülen her türlü işlem nedeniyle geçecek süre hariç, ithal müsaadesi var ise ithal müsaadesinin geçerli olduğu süre sonuna kadar; yabancı ülkeye sevk edilmek üzere Türkiye'ye getirilen aktarma ve transit eşyasında toplam bir yılı; diğer hallerde ise toplam üç ayı geçmemek üzere süre uzatımı yapılabilir.

Doğrudan doğruya kamu kuruluşlarınca yapılacak ithalatta birinci fıkra hükümleri uygulanır.»

MADDE 48. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 176 ncı maddesinin son paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Başlamak üzere, geçen süreye ait ve kanunî faizden az olmamak şartıyla Bakanlıkça tespit edilecek nispette faiz de tahakkuk ettirilerek tahsil olunur.»

MADDE 49. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 180 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 180. — Gümrük ve Tekel Bakanlığı, bu kanuna müsteniden Bakanlar Kurulu kararı alınması lüzumlu olan hal ve icapları tayin, tespit, takiple ve gereğine tevessül etmekle mükellef ve vazifelidir.

Taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar uyarınca, Gümrük giriş tarife cetvelinde gümrük tekniğine ilişkin olarak yapılacak pozisyon bölüm ve fasıl notlarına ilişkin değişiklikler yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Gümrük Giriş Tarife Cetveli izahnamesi ile eşya fihristi Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanır ve Resmî Gazete ile yayımlanır. Bu suretle yayımlanan metinler idarî ve kazaiî uygulamada esas tutulur.»

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 50. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 51. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

23 . 9 . 1981

Başbakan
B. Ulusu

Devlet Bak. - Başbakan
Yrd.
Z. Baykara

Devlet Bak. - Başbakan
Yrd. V.
K. Cantürk

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdas

Adalet Bakanı
C. Menteş

Millî Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı V.
Prof. Dr. İ. Öztrak

Maliye Bakanı
K. Erdem

Millî Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağ. Sos. Yrd. Bak.
Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı V.
Dr. T. Önalp

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tab. Kay. Bak.
S. Bingöl

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı V.
M. R. Günay

Sosyal Güvenlik Bakanı
S. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

DANIŞMA MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«6. Bu Kanunda geçen çıkış tabiri; çıkış eşyasının 127 nci madde gereğince muayenesinin yapıp taşıta yüklenmesini, bir yerden veya muhtelif yerlerden, bir defada veya kısım kısım gelmekte olan dökme veya diğer eşyada yüklemenin tamamlanmasını veya 127 nci madde gereğince muayenesi tamamlandıktan sonra çıkış sundurma veya antrepolarına alınmasını ifade eder.»

MADDE 2. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 3 üncü maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir ve 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«5. Satışa intikal eden eşyanın vergi ödeme mükellefiyeti, giriş beyannamesi verilmiş veya tahakkuk varakası tanzim edilmiş olduğu hallerde bunların tescil edildiği, aksi halde tespit kâğıdının gümrükçe tanzim ve tescil olunduğu tarihte başlar.

6. Bakanlıkça belirlenen şartlara göre eşyanın ithal işlemi sonradan yapılmak üzere, mal sahibine, taşıyıcısına veya temsilcisine teslim edilmesi halinde, vergi ödeme mükellefiyeti teslim edildiği tarihte başlar.»

MADDE 3. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergiye esas olan tarife

Madde 4. — Gümrük vergisi, 3 üncü madde gereğince ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte, eşyanın bulunduğu hal ve mahiyetine göre o tarihte yürürlükte bulunan Gümrük Giriş Tarife Cetvelindeki nispet, had ve esaslara göre hesaplanır.

Tarifenin vergi nispetlerini artıran hükümlerinin uygulanmasına, kanunda aksine sarahat bulunmadıkça, yayımı tarihinde üç ay sonra başlanır. Ancak, bu Kanunun 20 ve 21 inci maddeleriyle 14 . 5 . 1964 tarihli 474 sayılı Kanuna göre yapılacak değişiklikler ve alınacak kararlar yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.»

MADDE 4. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vasfı değişen eşya

Madde 5. — Ödeme mükellefiyetinin başladığı günden sonra eşyanın vasıflarında meydana gelen değişimler ve bozulmalar sebebiyle gümrük vergilerinden indirim yapılamaz.

Ancak, fiilî ithalden önce herhangi bir kaza sonucu ya da elde olmayan nedenlerle eşyanın hasara veya kayba uğraması veya harap olması hallerinde, külfet ve masrafları sahibine ait olmak üzere ve bu durumların ilgili gümrük idaresine ispat edilmesi şartıyla, gümrük idaresinin denetimi altında aşağıdaki şekillerde işlem yapılır.

1. Hiç bir surette kullanılamaz hale gelmiş eşyanın, sahibi isterse, usulü dairesinde imhasına veya yurt dışına çıkarılmasına izin verilir.

2. Münhasıran ilk madde olarak kullanılması mümkün hale gelen eşyanın vergisi ilk madde tarifesi üzerinden hesaplanır. Lüzumu halinde, gümrük idaresince bu eşyanın ilk madde şeklinden başka surette kullanılmasını önleyici tedbirler de alınır.

3. Kısmen hasara uğrayan eşyanın ayrılması mümkün ise hasara uğramış kısmı, değilse tamamı hakkında sahibinin isteğine göre 1 ve 2 nci fıkralar hükmü uygulanır.

4. Eşya, sahibi tarafından, hazineye hiç bir masraf yüklenmemesi kaydıyla gümrüğe terkedilebilir.

Ancak, bu fıkralardaki işlemlerin uygulanması sırasında ilk tespit ve tahakkuka göre bir ceza tayini gerektiği hallerde bu ceza alınır.»

İHTİSAS KOMİSYONUNUN TEKLİF ETTİĞİ METİN

1615 Sayılı Gümrük Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması ve Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 1 inci maddesine aşağıdaki 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«6. Bu Kanunda geçen çıkış tabiri; çıkış eşyasının 127 nci madde gereğince muayenesinin yapıp taşıta yüklenmesini, bir yerden veya muhtelif yerlerden, bir defada veya kısım kısım gelmekte olan dökme veya diğer eşyada yüklemenin tamamlanmasını veya 127 nci madde gereğince muayenesi tamamlandıktan sonra çıkış sundurma, antrepo veya serbest bölgelere alınmasını ifade eder.»

MADDE 2. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 3 üncü maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye 6 ncı fıkra eklenmiştir.

«5. Satışa intikal eden eşyanın vergi ödeme mükellefiyeti, giriş beyannamesi verilmiş veya tahakkuk vakası tanzim edilmiş olduğu hallerde bunların tescil edildiği, aksi halde tespit kâğıdının gümrükçe tanzim ve tescil olunduğu tarihte başlar.

6. Bakanlıkça tespit edilecek esaslara göre eşyanın ithal işlemi sonradan yapılmak üzere, mal sahibi-ne, temsilcisine veya taşıyıcısına teslim edilmesi halinde, vergi ödeme mükellefiyeti teslim edildiği tarihte başlar.»

MADDE 3. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vergiye esas olan tarife

Madde 4. — Gümrük vergisi, 3 üncü madde gereğince ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte, eşyanın bulunduğu hal ve mahiyetine göre o tarihte yürürlükte bulunan Gümrük Giriş Tarife Cetvelindeki nispet, had ve esaslara göre hesaplanır.

Tarifenin vergi nispetlerini artıran hükümlerinin uygulanmasına, kanunda aksine sarahat bulunmadıkça, yayımı tarihinden üç ay sonra başlanır. Ancak, bu Kanunun 20 ve 21 inci maddeleriyle 14.5.1964 tarihli 474 sayılı Kanuna göre yapılacak değişiklikler ve alınacak kararlar yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vasfı değişen eşya

Madde 5. — Ödeme mükellefiyetinin başladığı günden sonra eşyanın vasıflarında meydana gelen değişmeler ve bozulmalar sebebiyle gümrük vergilerinden indirim yapılamaz.

Ancak, fiili ithalden önce herhangi bir kaza sonucu ya da elde olmayan nedenlerle eşyanın hasara veya kayba uğraması veya harap olması hallerinde, külfet ve masrafları sahibine ait olmak üzere ve bu durumların ilgili gümrük idaresine ispat edilmesi şartıyla, gümrük idaresinin denetimi altında aşağıdaki şekillerde işlem yapılır.

1. Hiçbir surette kullanılamaz hale gelmiş eşyanın, sahibi isterse, usulü dairesinde imhasına veya yurt dışına çıkarılmasına izin verilir.

2. Münhasıran ilk madde olarak kullanılması mümkün hale gelen eşyanın vergisi ilk madde tarifesi üzerinden hesaplanır. Lüzumu halinde, gümrük idaresince bu eşyanın ilk madde şeklinden başka surette kullanılmasını önleyici tedbirler de alınır.

3. Kısmen hasara uğrayan eşyanın ayrılması mümkün ise hasara uğramış kısmı, değilse tamamı hakkında sahibinin isteğine göre 1 ve 2 nci fıkralar hükmü uygulanır.

4. Islanmış veya nemlenmiş eşyanın kurutulmasına Gümrük İdaresince müsaade olunur.

5. Eşya, sahibi tarafından, Hazineye hiçbir masraf yüklenmemesi kaydıyla gümrüğe terkedilebilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tek ve maktu vergi

Madde 6. — Posta yoluyla veya yolcu beraberinde gelen ve ticarî mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşya ile sınır ticaretine konu teşkil etmesi uygun görülen eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere kanunlardaki had ve nispetlere bağlı kalınmaksızın ve bu nispet ve hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir vergi tespitine Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 6. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 8 inci maddesinin 2 nci fıkrası ile 14 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 15 inci fıkra madde metninden çıkartılmıştır.

«2. a) Sosyal, kültürel, hayrî ve sıhhi maksatlarla yabancı memleketlerde kurulmuş dernek ve vakıflar tarafından aynı maksatlarla Türkiye'de faaliyette bulunan kamu yararına çalışan derneklere ve vakıflara,

b) Gerçek ve tüzelkişiler tarafından, Türkiye'deki kamu yararına çalışan derneklere ve kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş millî tesislere, resmî teşek küllere, belediye ve köy tüzelkişiliklerine,

Bağış yoluyla gönderilen veya yurt dışında verilen para ile alınıp getirilen, gerek miktar gerek özellikleri bakımından konularına uygun olduğu Bakanlıkça kabul edilecek eşya (Genel ve katma bütçeli daireler dışında binek otomobilleri hariç).

14. a) Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 87.02, 87.09, 87.10 ve 87.11 pozisyonlarında yer alan ve münhasıran sakatlar tarafından kullanılmak üzere hususî surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan ve bunlar tarafından ithal edilen (motorlu motorsuz) koltuklar, bisiklet, motosiklet ve binek otomobilleri,

b) Protez uzuvlar (protez dişler hariç) ile organizmaya takılan sair uzuv ve parçalar,

c) Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 84 ve 85 inci fasıllarında yer alan ve sakatların sanatlarının icrası için bizzat kendilerinin ithal ederek kullanacakları makineler (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izniyle),

d) Sakatların ve hastaların kendi adlarına ithal edilecek ve bunların bakım, tedavi ve yaşamlarını sürdürmeleri için zorunlu olan eşya ile organ nakli için kurulmuş vakıfların yurt dışından amaçlarına uygun olarak ve kamu hizmetine tahsis edilmek üzere getirecekleri canlı doku, makine, teçhizat ve teşhis ve tedavide gerekli ilaçlar (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının görüşü alınarak)».

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Ancak, bu fıkralardaki işlemlerin uygulanması sırasında ilk tespit ve tahakkuka göre bir ceza tayini gerektiği hallerde bu ceza alınır.

MADDE 5. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 6 ncı maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tek ve maktu tarife

Madde 6. — Posta yoluyla veya yolcu beraberlerinde gelen ve ticarî mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşya ile sınır ticaretine konu teşkil etmesi uygun görülen eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere kanunlarda belirtilen azamî hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 6. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 8 inci maddesinin 1 inci, 2 nci, 4 üncü ve 14 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 15 inci fıkra madde metninden çıkartılmıştır.

«1. Genel, katma ve özel bütçeli daireler ile kamu yararına hizmet eden dernekler tarafından kurulan ve Bakanlar Kurulu Kararı ile milletlerarası kuruluşlarla işbirliğine müsaade edilen vakıfların müze, kitaplık, dokümantasyon merkezleri için teşhir edilmek ve okunmak üzere gelen her türlü eşya, kitap mecmua, risale ve eserlerle, bunlarla ilgili mikrofilmler, mikrofişler, video bantları ve ses bantları ayrıca, okullar ile bahsi geçen daire ve kuruluşların hayvan ve bitki bahçeleri numune ve üretme fidanlıkları, göl ve havuzları için gelen her türlü bitki ve hayvanlar ile bunların tohumları ve yumurtaları (Bunların kap ve kılıfları, nakli sırasında kullanılan eşya, malzeme ve kumanyalar dahil)»,

«2. a) Sosyal, kültürel, hayrî ve sıhhi maksatlarla yabancı memleketlerde kurulmuş dernek, vakıf ve teşekküller tarafından aynı maksatlarla Türkiye'de faaliyette bulunan kamu yararına çalışan derneklere ve vakıflara,

b) Gerçek ve tüzelkişiler tarafından, Türkiye'deki kamu yararına çalışan derneklere ve kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş Bakanlar Kurulunca tespit edilen tesisler ile resmî teşekküllere, belediye ve köy tüzelkişiliklerine,

Bağış yoluyla gönderilen veya yurt dışında temin edilen para ile alınıp getirilen, gerek miktar gerek özellikleri bakımından konularına uygun olduğu Bakanlıkça kabul edilecek eşya (Genel ve katma bütçeli daireler dışında binek otomobilleri hariç)»,

«4. a) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik komutanlığı ihtiyaçları için gümrük beyannamesi ve ithal müsaade belgeleri bu Kuruluşlar adına düzenlenmiş olmak kaydıyla, yurt dışından tedarik olunan her türlü harp silah, araç, gereç, teçhizat, makine, cihaz ve sistemleri ile bunların yapım, bakım ve onarımlarında kullanılacak yedek parçalar, akaryakıt ve yağlar, hammadde, malzeme (eğitim malzemesi dahil) ve harp ganimetleri,

b) Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı ihtiyacı için bedelsiz olarak dış kaynaklardan alınan her türlü yardım malzemesi,

c) Emniyet Genel Müdürlüğünce, emniyet hizmetleri ihtiyacı için dış memleketlerden mubayaa ve ithal olunacak (a) bendinde yazılı araç, gereç ve silahlar ile bunların teferruatı.»

d) Millî savunma ve içgüvenlik konularında; Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü ihtiyaçlarının sağlanması için; Türk Silahlı Kuvvetlerini güçlendirmek amacıyla kurulmuş bulunan vakıflar ile sermayesinin yarısından fazlası bu vakıflara ait olan şirket ve müesseselerin yukarıda yazılı kuruluşlar tarafından verilecek siparişlerle ilgili olarak üretici sıfatıyla ithal etmeleri gereken ve miktarı ihtiyaç sahibi makam tarafından onaylanan her türlü silah, araç, gereç, anamalzeme, mühimmat, makine, elektronik, elektrikli cihaz, alet ve teferruatları ile bunların üretimi, bakımı ve onarımında kullanılacak her türlü parça, yedek parça, mamul, yarı mamul maddeler, malzemeler,

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 7. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 9 uncu maddesinin 5 inci fıkrasının (b) bendinin birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. (b) Yabancı devletlerin Türkiye'deki konsolosluklarında görevli idarî ve teknik personelin, görevlerine ilk gelişlerinde beraberlerinde veya gelişlerinden iki ay önce veya gelişlerinden itibaren altı ay içinde getirecekleri kendilerine ve ailelerine ait zat ve ev eşyası.»

MADDE 8. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi ile 6 ncı ve 7 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«2. a) Yolcuların beraberlerinde getirdikleri kendilerine ait zati eşya ile gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonra gelen kullanılmış zati eşya ve nakil vasıtaları hizmetlilerinin beraberlerinde getirecekleri kendilerine ait kullanılmış giyim eşyası (Bakanlıkça tespit edilecek esaslar dairesinde),

6. Yabancı memleketlerdeki kişilerin ölümü ile Türkiye'de ikâmet eden veya Türkiye'ye kesin dönen Türk uyruklu mirasçılara intikal eden zat ve ev eşyası (bunların ölüm tarihinden itibaren bir yıl içerisinde getirilmesi, ölene aidiyetinin ve namlarına gelenlere intikalinin kanaat verici resmî begelerle ispatı şartıyla),

7. Yurt dışındaki resmî kadrolarımıza atanıp da bu görevlerinden kesin dönen Türk uyruklu memurların, diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametten sonra dönen Türk uyruklu kişilerin en son ikamet ettikleri yerden; beraberlerinde getirdikleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonra gelen kullanılmış ev eşyası,»

MADDE 9. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 11 inci maddesinin (1/b) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 2 nci fıkrasının ikinci bendi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki 4 üncü fıkra eklenmiştir.

1. b) Bu Kanunun 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında muafiyet hakkı olan kuruluşlara bedelsiz olarak devredilenler,

4. Teşvik tedbirleri nedeniyle gümrük vergilerinden muaf olarak yurda sokulan eşyanın beş yıldan az olmamak üzere verilecek süreler içerisinde amaca ve tespit edilen özel şartlara uygun olarak kullanıldığının teşviki veren kuruluş tarafından belgelenmesi ve izin verilmesi şartıyla satış ve devrinde vergi aranmaz.

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

14. a) Gümrük Giriş Tarife Cetvelinin 87.02, 87.09, 87.10 ve 87.11 pozisyonlarında yer alan ve münhasıran malûl ve sakatlar tarafından kullanılmak üzere hususî surette imal edilmiş hareket ettirici tertibatı bulunan ve bunlar tarafından ithal edilen motorlu veya motorsuz koltuklar, bisiklet, motosiklet ve binek otomobilleri,

Bu fıkra gereğince yurda sokulan kara nakil vasıtalarının malul ve sakat olmayanlara herhangi bir şekilde devri halinde gümrük vergisi alınır. Ancak bu fıkra gereğince yurda sokulan kara nakil vasıtalarının başka bir malûl ve sakata devri veya bunların ölümü sonucu varislerine intikali halinde gümrük vergileri alınmaz.

b) Protez uzuvlar (protez dişler hariç) ile organizmaya takılan sair uzuv ve parçalar,

c) Gümrük Giriş Tarife cetvelinin 84 ve 85 inci fasıllarında yer alan ve sakatların sanatlarının icrası için bizzat kendilerinin ithal ederek kullanacakları alet ve makineler (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının izniyle),

d) Sakatların ve hastaların kendi adlarına ithal edilecek ve bunların bakım, tedavi ve yaşamlarını sürdürmeleri için zorunlu olan eşya ile organ nakli için kurulmuş vakıfların yurt dışından amaçlarına uygun olarak ve kamu hizmetine tahsis edilmek üzere getirecekleri canlı doku, makine, teçhizat ve teşhis ve tedavide gerekli ilaçlar (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının, uygun görüşü alınarak).»

MADDE 7. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 9 uncu maddesinin 5 inci fıkrasının (b) bendinin 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yabancı devletlerin Türkiye'deki konsolosluklarında görevli idarî ve teknik personelin, görevlerine ilk gelişlerinde beraberlerinde getirecekleri veya gelişlerinden iki ay önce veya gelişlerinden itibaren altı ay sonraki süreler içerisinde getirecekleri kendilerine ve ailelerine ait zatî eşya ve ev eşyası.»

MADDE 8. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendi ile 6 ncı ve 7 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Yolcuların beraberlerinde getirdikleri kendilerine ait zatî eşya ile gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde gelen zatî eşya ve nakil vasıtaları hizmetlilerinin beraberlerinde getirecekleri kendilerine ait giyim eşyası (yolcuların getirebileceği zatî eşyanın cins, miktar ve mahiyeti ile seyahatin süre ve mahiyetine, nakil vasıtasının cinsine göre nakil vasıtaları hizmetlilerinin getirebileceği eşya Bakanlıkça tespit edilir.)

6. Yabancı memleketlerdeki kişilerin ölümü ile Türkiye'de ikamet eden veya Türkiye'ye dönen Türk uyruklu mirasçılara intikal eden zatî eşya ve ev eşyası (Bakanlıkça kabul edilecek mücbir sebepler saklı kalmak kaydıyla bunların ölüm olayının resmî makamlar tarafından tespit tarihinden itibaren bir yıl içerisinde getirilmesi, ölene aidiyetinin ve namplarına gelenlere intikalinin kanaat verici resmî belgelerle ispatı şartıyla.)

7. Yurt dışındaki millî veya milletlerarası kadrolara atanıp da bu görevlerinden dönen Devlet memurları ile diğer amaçlarla yabancı memleketlere yerleşip de en az iki yıl ikametden sonra dönen Türk uyruklu kişilerin bir defaya mahsus olmak üzere; beraberlerinde getirecekleri veya gelişlerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde getirecekleri ev eşyası, (Bu fıkroda belirtilen şartlara göre dönüşlerde, ikinci ve müteakip ev eşyası ithalatı gümrük vergileri ödenecek yapılabılır.)»

MADDE 9. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 11 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 2 nci fıkrasının 2 nci paragrafı madde metninden çıkartılmıştır.

«b) Bu Kanunun 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında muafiyet tanınan kuruluşlara bedelsiz olarak devredilenler,»

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Ancak, bu eşyanın teşvik amacı dışında kullanıldığının veya satış veya devrinin yapıldığının teşviki veren ve takip eden kuruluş tarafından tespit ve Bakanlığa bildirilmesi halinde bu Kanununun 86 ncı maddesinde belirtilen sürelerle bakılmaksızın vergileri bir misli fazlasıyla tahsil edilir.»

MADDE 10. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesinin 1/a fıkrasının birinci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. a) Asıl ikametgâhı yabancı memleketlerde olan Türk ve yabancı turistlerin birlikte veya kendilerinden iki ay önce veya sonra getirdikleri 132 nci maddenin (1 - e) fıkrasında yazılı seyahat vasıtaları, av, spor ve diğer eşyaları için vergi teminatı olarak kara seyahatlerinde uluslararası Turizm ve Otomobil Birliğine mensup, kanun ile tespit edilen veya bulunmadığı takdirde Bakanlıkça uygun görülecek diğer bir kuruluşun veya bunların kefalet ettiği yabancı kurumların verecekleri triptik, gümrük geçiş karnesi veya Bakanlıkça tespit edilecek diğer benzeri belgeleri (en çok bir yıl içinde ihraç kaydıyla) kabul olunur.»

MADDE 11. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Gümrük kapıları ve yolları

Madde 16. — Kara, su ve havada gümrük hattından giriş ve çıkış gümrük kapılarından yapılır. Gümrük hattından içeride bulunan gümrük kapıları ile gümrük hattının geçiş noktaları arasında muayyen yolların taahhüd edilmesi şarttır. Giriş ve çıkış kapıları ile bunları birbirine bağlayan yollar ve hava nakil vasıtalarının Türkiye dahilinde inebilecekleri gümrük işlemi yapılan hava meydanları ilgili Bakanlıkların ve gerekirse kuruluşların da mütalaası alınarak Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.

Umumî hizmete açılmış demiryolları, gümrük yolu sayılır.»

MADDE 12. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Kısıntılar, yasaklamalar ve diğer önlemler

Madde 19. — İç ve dış emniyetin korunması, halkın, hayvanların, bitkilerin ve ürünlerin hastalıklardan korunması, tarih ve sanat eserlerinin memleketten çıkarılmasının önlenmesi maksadıyla veya malî ve iktisadî zaruretler halinde; eşyanın giriş, çıkış, transit ve aktarma serbestliğini kısıtlamaya veya kaldırmaya veya bu Kanununun 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrasında belirtilen eşya ile ilgili muafiyetin kısmen veya tamamen kaldırılmasına veya bu eşyanın bir kısmına veya tamamına bu Kanununun 6 ncı maddesi uyarınca tek ve maktu vergi uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.»

MADDE 13. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Sahte menşeli eşya ve zarflar

Madde 23. — Sahte menşeli eşya ve zarflar hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır:

1. Gerek üzerlerinde, gerek iç veya dış ambalajlarında istihsal veya imal edildiği menşe memleketten başka yabancı memleketler mahsulü ve mamulü olduğunu gösteren veya sandıran isim ve alametler taşıyan eşyanın Türkiye'ye ithali yasaktır. Bu kabil eşyanın Türkiye'den transit geçirilmesine veya aktarma edilmesine ya da sundurma, antrepo ve benzeri yerlere konulmasına ve yeniden ihracına Bakanlıkça izin verilebilir.

2. Yerli mamul ve mahsullerimizde kullanılmak üzere ve bunların yabancı menşeli olduğunu gösterecek veya sandıracak, üzerleri yabancı dille basılı veya yazılı her türlü boş zarf, şerit, etiket, damga ve benzeri eşya (ihracatta kullanılacak olanlar hariç) ile Türkiye'de tanzim edilebilecek belgeleri yabancı memleketlerde tanzim

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

MADDE 10. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinin 1 inci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Asıl ikametgâhı yabancı memleketlerde olan Türk ve yabancı turistlerin birlikte veya kendilerinden iki ay önce veya sonraki süreler içerisinde getirdikleri 132 nci maddenin (1-e) fıkrasında yazılı seyahat vasıtaları, av, spor ve diğer eşyaları için vergi teminatı olarak kara seyahatlerinde Uluslararası Turizm ve Otomobil Birliğine mensup Türkiye Turing ve Otomobil Kurumunun veya bunun kefalet ettiği yabancı kurumların verecekleri triptik, gümrük geçiş karnesi veya Bakanlıkça tespit edilecek diğer benzeri belgeleri (bir yıl içinde ihraç şartıyla) kabul olunur.»

MADDE 11. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 16 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Gümrük kapıları ve yolları

Madde 16. — Kara, su ve havada gümrük hattından giriş ve çıkış gümrük kapılarından yapılır. Gümrük hattından içeride bulunan gümrük kapıları ile gümrük hattının geçiş noktaları arasında muayyen yolların takibedilmesi şarttır. Giriş ve çıkış kapıları ile bunları birbirine bağlayan yollar ve hava nakil vasıtalarının Türkiye dahilinde inebilecekleri gümrük işlemi yapılan hava meydanları ilgili bakanlıkların ve gerekirse ilgili kamu kuruluşlarının da mütalaası alınarak Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tespit ve ilan olunur.

Umumî hizmete açılmış demiryolları, gümrük yolu sayılır.

MADDE 12. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kısıntılar, yasaklamalar ve diğer önlemler

Madde 19. — 1. İç ve dış emniyetin sağlanması, halkın, hayvanların, bitkilerin ve ürünlerin hastalıklardan korunması, tarih ve sanat eserlerinin memleketten çıkarılmasının önlenmesi maksadıyla veya malî ve iktisadî zaruretler halinde ve ülke çıkarları göz önünde bulundurularak; eşyanın giriş, çıkış, transit ve aktarma serbestliğini kısıtlamaya veya kaldırmaya, ithal edilecek gemilerin gümrük işlemleri ile ilgili özel hükümler koymaya,

2. Bu Kanunun 10 uncu maddesinin 7 nci fıkrasında belirtilen eşya ile ilgili muafiyetin kısmen veya tamamen kaldırılmasına veya bu eşyanın bir kısmına veya tamamına bu Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca tek ve maktu tarife uygulamaya,

Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 13. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sahte menşeli eşya ve zarflar

Madde 23. — Sahte menşeli eşya ve zarflar hakkın da aşağıdaki hükümler uygulanır :

1. Gerek üzerlerinde, gerek iç veya dış ambalajlarında istihsal veya imal edildiği menşe memleketten başka yabancı memleketler mahsulü ve mamulü olduğunu gösteren veya sandıran isim ve alâmetler taşıyan eşyanın Türkiye'ye ithali yasaktır. Bu kabil eşyanın Türkiye'den transit geçirilmesine veya aktarma edilmesine ya da sundurma, antrepo ve benzeri yerlere konulmasına ve yeniden ihracına Bakanlıkça izin verilebilir.

2. Yerli mamul ve mahsullerimizde kullanılmak üzere ve bunların yabancı menşeli olduğunu gösterecek veya sandıracak, üzerleri yabancı dille basılı veya yazılı her türlü boş zarf, şerit, etiket, damga ve benzeri eşya (İhracatta kullanılacak olanlar hariç) ile Türkiye'de tanzim edilebilecek belgeleri yabancı memleketlerde tan-

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

edilmiş gibi gösterebilecek, yabancı firmalara ait - üzerleri imzalı veya imzasız olsun - boş faturaların (proforma faturalar hariç) Türkiye'ye ithali yasaktır. (Bakanlıkça uygun görülecek haller saklıdır.)»

MADDE 14. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki ikinci fıkra eklenmiştir.

«Gümrükçe zorunlu görüldüğü takdirde, gerekli önlemler alındıktan sonra, denetlemeden önce de bu işlerin yapılmasına izin verilebilir.»

MADDE 15. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sundurma

Madde 51. — Yabancı memleketlerden kara (demiryolları dahil), deniz ve hava taşıtlarıyla Türkiye'ye getirilen eşya ile talep halinde çıkış eşyası, eğer orada sundurma ve antrepoculuk hizmetleri kanunla tekeline verilmiş, bir işletme varsa, bu işletmelerin sorumluluğu altındaki sundurmalara, gümrüğün denetimi altında konulur.

Sundurma tekeline sahip kuruluşların sundurmalarının bulunmadığı mahallerde veya bu kuruluşların sundurmalarının yeterli olmaması hallerinde, Bakanlıkça gümrük sundurmaları kurulup işletilebilir, diğer kamu kuruluşlarına veya belediyelere de sundurma açma ve işletme izni verilebilir.

İşletme idaresi bulunmayan yerlere gelen eşya, ancak gümrük sundurmalarına veya duruma uygun gerekli önlemler alınmak şartıyla gümrükçe müsaade edilen yerlere konulabilir.

Kırık veya tamire muhtaç kaplar ile dağınık eşya, sundurmalarda gümrük ve işletme idarelerinin müşterek kilidi altında ayrı bir yerde muhafaza altına alınır ve durum tutanakla tespit olunur.

İşletme idareleri, en çok üç gün içinde, sundurmalarına alınan eşyanın manifestolarındaki bilgilere uygun olarak düzenleyecekleri sundurma giriş listesinin ilk nüshasını ilgili gümrüğe vermeye mecburdurlar.

Sundurmaların şekil ve nitelikleri Bakanlıkça tayin ve tespit edilir.

Yukarıdaki fıkralar gereğince gümrük denetlemesi altına konmuş eşyanın aşağıdaki maddelerde yazılı rejimlerden birisine göre işleme tabi tutulmasını, bunların sahipleri veya temsilcileri veya taşıyıcıları usulüne uygun bir beyanname ile gümrükten isteyebilirler.»

MADDE 16. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 52 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bekleme süresi

Madde 52. — Yukarıdaki maddede gösterilen yerlere konulan eşya, bir gümrük rejimi beyanında bulunmak üzere buralarda dört ay ve rejim beyanından itibaren de iki ay kalabilir. Bu süreler içinde çekilmeyen eşya tasfiye olunur.

Ancak, bir defada getirilemeyen komple tesislerin sahipleri veya bunlar adına işi yürütecek temsilcileri veya taşıyıcıları ile bunların temsilcileri tarafından gümrüğe müracaatla, getirilen eşyanın komple tesise ait olduğu tevsik edilmek şartıyla, sundurmada bekleme süresi son partinin getirilişinden itibaren işlemeye başlar. İlk partinin gelişi tarihinden itibaren eşyanın sundurma bekleme süresi bir yılı aşamaz.

MADDE 17. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 58 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

«Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde aynı tarife pozisyonu veya talî pozisyon altında toplanan ve kanuni veya ahdî aynı vergi haddine tabi olan eşya bir kalem sayılır.»

MADDE 18. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 60 ncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

zim edilmiş gibi gösterebilecek, yabancı firmalara ait - üzerleri imzalı veya imzasız olsun - boş faturaların (proforma faturalar hariç) Türkiye'ye ithali yasaktır.

MADDE 14. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 26 ncı maddesine aşağıdaki 2 nci fıkra eklenmiştir.

«Gümrükçe zorunlu görüldüğü takdirde, gerekli önlemler alındıktan sonra, denetlemeden önce de bu işlemin yapılmasına izin verilebilir.»

MADDE 15. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sundurma

Madde 51. — Yabancı memleketlerden kara (demiryolları dahil), deniz ve hava taşıtlarıyla Türkiye'ye getirilen eşya ile talep halinde çıkış eşyası, eğer orada sundurma ve antrepoculuk hizmetleri kanunla tekeline verilmiş bir işletme varsa, bu işletmelerin sorumluluğu altındaki sundurmalara, gümrüğün denetimi altında konulur.

Özel kanunlarında sundurma açıp işletme yetkisi verilen kuruluşların sundurmalarının bulunmadığı mahallerde veya bu kuruluşların sundurmalarının yeterli olmaması hallerinde, Bakanlıkça gümrük sundurmaları açılıp işletilebilir, diğer kamu kuruluşlarına veya belediyelere ve bunların yapamaması halinde de özel kuruluşlara sundurma açma ve işletme izni verilebilir.

İşletme idaresi bulunmayan yerlere gelen eşya, ancak gümrük sundurmalarına veya durumu uygun gerekli önlemler alınmak şartıyla gümrükçe müsaade edilen yerlere konulabilir.

Kırık veya tamire muhtaç kaplar ile dağınık eşya, sundurmalarda gümrük ve işletme idarelerinin müşterek kilidi altında ayrı bir yerde muhafaza altına alınır ve durum tutanakla tespit olunur.

İşletme idareleri, en çok üç gün içinde, sundurmalarına alınan eşyanın manifestolarındaki bilgilere uygun olarak düzenleyecekleri sundurma giriş listesinin iki nüshasını ilgili gümrüğe vermeye mecburdurlar.

Sundurmaların şekil ve nitelikleri Bakanlıkça tayin ve tespit edilir.

Yukarıdaki fıkralar gereğince gümrüğün denetimi altına konmuş eşyanın aşağıdaki maddelerde yazılı rejimlerden birisine göre işleme tabi tutulmasını, bunların sahipleri veya temsilcileri veya taşıyıcıları usulüne uygun bir beyanname ile gümrükten isteyebilirler.

MADDE 16. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 52 nci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bekleme süresi

Madde 52. — Yukarıdaki maddede gösterilen yerlere konulan eşya, bir gümrük rejimi beyanında bulunmak üzere buralarda dört ay ve rejim beyanından itibaren de iki ay kalabilir. Bu süreler içinde çekilmeyen eşya tasfiye olunur.

Ancak, bir defada getirilemeyen komple tesislerin sahipleri veya bunlar adına işi yürütecek temsilcileri veya taşıyıcıları ile bunların temsilcileri tarafından gümrüğe müracaatla, getirilen eşyanın komple tesise ait olduğu tevsik edilmek şartıyla, sundurmada bekleme süresi son partinin getirilişinden itibaren işlemeye başlar. İlk partinin geliş tarihinden itibaren eşyanın sundurmada bekleme süresi bir yılı aşamaz.

MADDE 17. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 58 inci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde aynı tarife pozisyonu veya tali pozisyon altında toplanan ve aynı kanunf veya ahdî vergi haddine tabi olan eşya bir kalem sayılır.»

MADDE 18. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 60 inci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

«Eşyaya ait vergilerin tahakkukunun ve diğer gümrük işlemlerinin, muayene edilmeden beyana göre yapılması hususunda usuller koymaya Bakanlık yetkilidir.»

MADDE 19. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 65 inci maddesinin 5, 6 ve 11 inci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye 12 nci fıkra eklenmiştir.

«5. Vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihteki fiyat esas olmakla beraber, mükellefin akde uygun olarak ödediği ya da ödeyeceği fiyatın tahakkuka esas alınacağı haller, taraf olduğumuz anlaşmalar ve millî ve milletlerarası ticarî teamüller de nazarı itibara alınmak suretiyle Bakanlıkça tespit olunur.

6. Eşyanın gümrük vergisine esas olacak kıymetinin Türk Parası olarak beyanı mecburidir. Fatura ve diğer belgelerde yazılı yabancı paralar vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte yürürlükte olan kur-lara göre Türk parasına çevrilir.

11. Mükellef, mümessil ve komisyoncu gibi ilgililerin 179 uncu maddeye göre gerekli defterleri ve bel-geleri vermemeleri veya verememeleri halinde eşyanın gümrük vergisine esas olan kıymeti, varsa aynı, bu-lunamadığında benzeri eşya fiyatları da göz önünde tutularak gümrük idaresince resen tayin ve tespit olunur ve tahakkuk buna göre yapılır.

12. Eşyanın miktarı ve fiilen ödenen veya ödenecek kıymeti değişmediği hallerde, gümrük vergisine esas olan ve yukarıdaki fıkralara göre bulunan kıymet nedeniyle beyan edilen kıymete nazaran ortaya çıkan farklılıklar için ayrıca kambiyo ve ithal rejimi tahdit ve takyidleri aranmaz.»

MADDE 20. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 67 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Eşya menşeinin tayin ve tespiti

Madde 67. — Anlaşmalardan faydalanacak eşyanın akıt memleket menşeli olduğunu veya o memle-kette gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla öyle sayılmak lazım geldiğini bildirir yetkili makamlardan verilmiş menşe şahadetnamesinin gümrüğe verilmesi şarttır. Bu şahadetnamelerin tayin olunacak mercilerce tasdik edilmesini istemeye Bakanlık yetkilidir.

Bir ülke topraklarından çıkarılan madenler, üretilen tarım ürünleri; o ülkede doğan ve yetişen canlı hay-yanlar ile bunlardan elde edilen ürünleri; o ülkede tutulan veya avlanan av hayvanları ve balıkları; o ülke bandırasını taşıyan ve oraya kayıtlı veya tescilli gemilerle çıkarılan balık ve diğer ürünler ile bu ürünlerden bu fabrika - gemilerde elde edilen eşya; kara suları dışındaki denizlerin dibinden ya da toprak altından, münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkarılan ürünler; imal işleminden veya kullanım kalıntılarından elde edilen artıklar; yukarıda sayılan eşyadan ya da hangi aşamada olurs olsun bunların türevlerinden elde edilen tüm eşya; anılan memleket menşelidir.

Eşyanın başka memlekette gördüğü değişiklik ve işlem dolayısıyla o memleket menşeli sayılabilmesi için; bu değişiklik ve işlemler sonucunda kıymetinin yüzde yüz oranında artmış bulunması veya bu değişiklik ve işlemler sonunda tarife pozisyonlarının değişmiş olması veya o ülkede, esaslı değişiklik sayılabilecek önem-li bir işçiliğe ve işlemlere tabi tutulması gereklidir.

Ancak;

1. Bakanlıkça tespit edilecek CIF kıymete kadar olan ve taşıdıkları marka ve alametler itibariyle men-şei gümrüklerce tespit edilen eşya,

2. Üzerlerinde imal edildikleri fabrika marka ve alametleri bulunan ve ticarî mahiyette olmayan eşya, Menşe şahadetnamesinden müstesnadır.»

MADDE 21. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 73 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının ilk bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Gümrükçe alınan vergiler:»

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

«Eşyaya ait vergilerin tahakkukunun ve diğer gümrük işlemlerinin, muayene edilmeden beyana göre yapılması hususunda usuller koymaya Bakanlık yetkilidir.»

MADDE 19. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 65 inci maddesinin 5, 6 ve 11 inci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye 12 nci fıkra eklenmiştir.

«5. Vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihteki fiyat esas olmakla beraber, mükellefin akde uygun olarak ödediği ya da ödeyeceği fiyatın tahakkuka esas alınacağı haller, taraf olduğumuz anlaşmalar ve millî ve milletlerarası ticarî teamüller de nazarı itibara alınmak suretiyle Bakanlıkça tespit olunur.

6. Eşyanın gümrük vergisine esas olacak kıymetinin Türk Parası olarak beyanı mecburidir. Fatura ve diğer belgelerde yazılı yabancı paralar vergi ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte yürürlükte olan kurlara göre Türk Parasına çevrilir.»

«11. Mükellef, mümessil ve komisyoncu gibi ilgililerin 179 uncu maddeye göre gerekli defterleri ve belgeleri vermemeleri veya verememeleri halinde eşyanın gümrük vergisine esas olan kıymeti, varsa aynı, bulunmadığında benzeri eşya fiyatları göz önünde tutularak gümrük idaresince resen tayin ve tespit olunur ve tahakkuk buna göre yapılır.

12. Eşyanın miktarı ve fiilen ödenen veya ödenecek kıymeti değişmediği hallerde, gümrük vergisine esas olan ve yukarıdaki fıkralara göre bulunan kıymet nedeniyle beyan edilen kıymete nazaran ortaya çıkan farklılıklar için ayrıca kambiyo ve ithal rejimi tahdit ve tazyidleri aranmaz.»

MADDE 20, — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 67 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Eşya menşeinin tayin ve tespiti

Madde 67. — Anlaşmalardan faydalanacak eşyanın âkit memleket menşeli olduğunu veya o memlekette gördüğü değişiklik ve işlemler dolayısıyla öyle sayılmak lazım geldiğini bildirir yetkili makamlardan verilmiş menşe şahadetnamesinin gümrüğe verilmesi şarttır. Bu şahadetnamelerin tayin olunacak mercilerce tasdik edilmesini istemeye Bakanlık yetkilidir.

Bir ülke topraklarından çıkarılan madenler, üretilen tarım ürünleri; o ülkede doğan ve yetişen canlı hayvanlar ile bunlardan elde edilen ürünleri; o ülkede tutulan veya avlanan av hayvanları ve balıkları; o ülke bandırasını taşıyan ve oraya kayıtlı veya tescilli gemilerle çıkarılan balık ve diğer ürünler ile bu ürünlerden bu fabrika - gemilerde elde edilen eşya; kara suları dışındaki denizlerin dibinden ya da toprak altından, münhasır işletme hakkına sahip olarak o ülke tarafından çıkarılan maddeler; imal işleminden veya kullanım kalıntularından elde edilen artıklar; yukarıda sayılan eşyadan ya da hangi aşamada olursa olsun bunların türevlerinden elde edilen tüm eşya; anılan memleket menşelidir.

Eşyanın başka memlekette gördüğü değişiklik ve işlem dolayısıyla o memleket menşeli sayılabilmesi için; bu değişiklik ve işlemler sonucunda kıymetinin yüzdeyüz oranında artmış bulunması veya bu değişiklik ve işlemler sonunda tarife pozisyonlarının değişmiş olması veya o ülkede, esaslı değişiklik sayılabilecek önemli bir işçiliğe ve işlemlere tabi tutulması gereklidir.

Ancak;

1. Değeri Bakanlıkça tespit edilecek CİF kıymeti geçmeyen ve taşıdıkları marka ve alametler itibariyle menşei gümrüklerce tespit edilen eşyadan,

2. Üzerlerinde imal edildikleri fabrika marka ve alametleri bulunan ve ticarî mahiyette olmayan eşyadan,

Menşe şahadetnamesi aranmaz.

MADDE 21. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 73 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Gümrükçe alınan vergiler :

a) Gümrük veznesine «alındı» karşılığında Türk parası ile peşin olarak ödenir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 22. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Muayene ve tahakkuktan sorumluluk

Madde 75. — Muayeneyi yapan memurlar, yaptıkları muayene, tahakkuk ve muaflik işlemlerinden. duruma göre tek başlarına veya müteselsilen sorumludurlar.

Muayene şefleri imza ettikleri beyannamelerin muayene hariç, her türlü işlemlerinden sorumludurlar. Denetleme veya her ne suretle olursa olsun muayeneye iştirak ettikleri takdirde şeflerin bu sorumluluğu muayeneyi de kapsar.

İkinci muayeneyi yapanlarla beyannameyi kontrol edenler de aynı şekilde sorumludurlar.»

MADDE 23. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 78 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İtiraz sebepleri

Madde 78. — Mükellefler gümrük vergisi tahakkuklarına karşı aşağıda yazılı sebeplerle itiraz edebilirler :

1. Eşyanın vergi tahakkukuna esas tutulan teknik mahiyet ve niteliklerinin tayin ve tespitinde, isabetsizlik bulunması (Kanunun 83 üncü maddesi gereğince ikinci tahlili yapılmışsa bu fıkra hükmü uygulanmaz.)
2. Eşyanın tarifeye tatbik ve temsilinde hata edilmesi,
3. Kıymet esasına göre vergiye tabi eşyanın kıymetinin yanlış tayin ve tespit olunması,
4. Milletlerarası anlaşmaların yanlış tatbik edilmiş veya hiç itibara alınmamış bulunması,
5. Muaflik hükümlerinin yerine getirilmemiş veya yanlış tatbik edilmiş olması,
6. Ağırlık esaslarının uygulanmasında hata edilmesi,
7. Eşyanın menşeinin yanlış tespit olunması,

Şu kadar ki :

Muayene sonucuna göre vergi tahakkukunda, eşyanın kıymeti ve menşei, belgelerindeki gibi kabul olduğu hallerde mükellefin bu maddenin 3 ve 7 nci fıkralarında gösterilen sebeplerle itiraz hakları yoktur.

Keza verginin tahakkukuna beyan esas tutulduğu ve eşyanın menşei, belgelerindeki gibi kabul edildiği ve ancak, 60 inci maddenin son fıkrasına göre muayene edilmeden gümrük işlemlerinin yapılmış olduğu hallerde, mükelleflerin bu maddenin 1, 3, 6 ve 7 nci fıkralarında gösterilen sebeplerle de itiraz hakları yoktur.

Bu gibi hallerde beyannamenin, bu Kanunun 54 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkrasına göre tanzim edilmiş olmasındaki fark dikkate alınmaz ve mükelleflerin sayılan bu sebeplerle yapacakları itirazlar mercilerince kabul olunmaz.»

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

b) Bakanlığın tespit edeceği esaslar dairesinde banka çekleri de bu ödemede kabul olunur. (Bu takdirde mükellefler ancak çek muhteviyatının gümrükçe tahsiliyle vergiler borcundan kurtulmuş olurlar.)

c) Cinsleri, özellikleri Maliye ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca tayin ve tespit olunan teminatlı borç senetlerini ve banka mektuplarını da üç ay vade ile ve bu ödemelerin 20 000 liradan yukarı olanlarını da kabul etmeye Bakanlık yetkilidir.

d) Mükelleflerin veya gümrük komisyoncularının gümrük nezdinde açtıracakları cari hesaplardan mahsuben ödemeler yapılmasını kabule ve işlemlerde uyulacak usulleri bir yönetmelikle tayin ve tespiti Bakanlık yetkilidir.

MADDE 22. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 75 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Muayene ve tahakkuktan sorumluluk

Madde 75. — Muayene ile görevli memurlar, yaptıkları muayene, tahakkuk ve muaflik işlemlerinden, duruma göre tek başlarına veya müteselsilen sorumludurlar.

Muayene şefleri imza ettikleri beyannamelerin muayene hariç, hertürlü işlemlerinden sorumludurlar. Denetleme veya her ne suretle olursa olsun muayeneye iştirak ettikleri takdirde şeflerin bu sorumluluğu muayeneyi de kapsar.

İkinci muayeneyi yapanlarla beyannameyi kontrol edenler de aynı şekilde sorumludurlar.

MADDE 23. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 77 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Kıymet araştırması yapılmasının gerekli olması halinde, beyana göre tahakkuk ettirilen gümrük vergileri tahsil olunarak eşya mal sahibine teslim edilir. Kıymet araştırması sonunda ek tahakkuku gerektirecek bir durum tespit edildiği takdirde 86 ncı maddeye göre işlem yapılır. Ancak, idarenin elinde ek tahakkuka esas olacak bilgi bulunması halinde eşya 3 üncü ve 4 üncü fıkralarda belirtilen şartlarla sahiplerine teslim edilir.»

MADDE 24. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 78 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İtiraz sebepleri

Madde 78. — Mükellefler gümrük vergisi tahakkuklarına karşı aşağıda yazılı sebeplerle itiraz edebilirler :

1. Eşyanın vergi tahakkukuna esas tutulan teknik mahiyet ve niteliklerinin tayin ve tespitinde, isabetsizlik bulunması (Kanunun 83 üncü maddesi gereğince ikinci tahlili yapılmışsa bu fıkra hükmü uygulanmaz.)
  2. Eşyanın tarifeye tatbikinde hata edilmesi,
  3. Kıymet esasına göre vergiye tabi eşyanın kıymetinin yanlış tayin ve tespit olunması,
  4. Milletlerarası anlaşmaların yanlış tatbik edilmiş veya hiç itibara alınmamış bulunması,
  5. Muaflik hükümlerinin yerine getirilmemiş veya yanlış tatbik edilmiş olması,
  6. Ağırlık esaslarının uygulanmasında hata edilmesi,
  7. Eşyanın menşeinin yanlış tespit olunması,
- Şu kadar ki :

Muayene sonucuna göre vergi tahakkukunda, eşyanın kıymeti ve menşei, belgelerindeki gibi kabul olduğu hallerde mükellefin bu maddenin 3 ve 7 nci fıkralarında gösterilen sebeplerle itiraz hakları yoktur.

Keza, verginin tahakkukuna beyan esas tutulduğu ve eşyanın menşei, belgelerindeki gibi kabul edildiği ve ancak, 60 ncı maddenin son fıkrasına göre muayene edilmeden gümrük işlemlerinin yapılmış olduğu hallerde, mükelleflerin bu maddenin 1, 3, 6 ve 7 nci fıkralarında gösterilen sebeplerle de itiraz hakları yoktur.

Bu gibi hallerde beyannamenin, bu Kanunun 54 üncü maddesinin 1 inci ve 3 üncü fıkrasına göre tanzim edilmiş olmasındaki fark dikkate alınmaz ve mükelleflerin sayılan bu sebeplerle yapacakları itirazlar mercilerince kabul olunmaz.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 24. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 79 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tahakkuku yapan memurlar, yaptıkları tahakkukları mükellefe veya temsilcisine veya gümrük komisyoncusuna bildirerek beyanname vesair tahakkuk kâğıtları üzerinde imza alırlar. Bu suretle tahakkuka bilgi edinmekten, beyanname ve tahakkuk kâğıdını imzalamaktan çekinenlere yazılı tebligat yapılır. İtiraz, ancak bu fıkra yazılı imza veya yazılı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yapılabilir.»

MADDE 25. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«İtiraz mercileri

Madde 80. — 78 inci maddenin 1, 2, 3 ve 6 ncı fıkralarında yazılı sebeplerle yapılacak itirazlar, 81 inci maddeye göre sırasıyla gümrük müdürlükleri, gümrükler başmüdürlükleri, Gümrükler Genel Müdürlüğüne karara bağlanır.

Gümrükler Genel Müdürlüğü kesin kararlarına karşı idarî yargı yolu açıktır.»

MADDE 26. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 84 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

«Bakanlık Kontrol Genel Müdürlüğüne yapılan denetleme veya bu Genel Müdürlüğün görevi gereği takip ettiği işlemler sonucu çıkan ihtilaflarda bu maddede belirtilen itiraz mercii Kontrol Genel Müdürlüğüdür. Kontrol Genel Müdürlüğünün kesin kararlarına karşı, idarî yargı yolu açıktır.»

MADDE 27. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 85 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinin ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bu isteklerin, eşyanın gümrükten çekilmesinden itibaren iki ay içinde yapılması ve bu süre içinde eşyanın gümrüğe teslim edilmesi ve varsa para cezasının ödenmiş olması lazımdır. Şu kadar ki, satış akdi hükümlerine aykırı olduğu montajı sırasında veya sonunda anlaşılabilen eşyada bu süre altı aydır.»

MADDE 28. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 86 ncı maddesinin 1 numaralı fıkrasının birinci bendi ile üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Kanuna göre alınması gereken gümrük vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek yurda sokulan eşyadan, bu suretle hiç alınmamış veya noksan alınmış olan vergiler eşyanın fiilî ithal tarihinden itibaren üç yıl içinde ilgili gümrüğüne yazı ile bildirilerek mükelleflerinden istenir.

3. Bir beyannameye veya bir tahakkuk varakasına ait olup da 500 lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları ile sahibinin şahsî istihlakine mahsus olduğu anlaşılın eşyaya ait 5 000 lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları istenmez.

Ancak, tahakkuk memurlarına bu hususta terettüp edebilecek ceza ve tazmin takipleri, 500 lirayı geçmeyen haller hariç olmak üzere bu hükmün dışındadır.»

MADDE 29. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 100 üncü maddesi ve başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tarif

Madde 100. — Antrepolar;

1. Türkiye'ye girmesi veya Türkiye'den transit geçirilmesi yasak olmayan yabancı memleket eşyasının,
2. Çıkış hükmünde olmak üzere ihraç edilecek millî mahsul ve mamullerin,
3. Transit veya yeniden ihraç edilmek üzere gelen eşyanın, konulduğu yerlerdir.»

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

MADDE 25. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 79 uncu maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Tahakkuku yapan memurlar, yaptıkları tahakkukları mükellefe veya temsilcisine veya gümrük komisyoncusuna bildirerek beyanname vesair tahakkuk kâğıtları üzerinde imza alırlar. Bu suretle tahakkuka bilgi edinmekten, beyanname ve tahakkuk kâğıdını imzalamaktan çekinenlere yazılı tebligat yapılır. İtiraz, ancak bu fıkrada yazılı imza veya yazılı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yapılabilir.»

MADDE 26. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 80 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İtiraz mercileri

Madde 80. — 78 inci maddenin 1, 2, 3, ve 6 ncı fıkralarında yazılı sebeplerle yapılacak itirazlar, 81 inci maddeye göre sırasıyla gümrük müdürlükleri, gümrükler başmüdürlükleri, Gümrükler Genel Müdürlüğüne karara bağlanır.

Gümrükler Genel Müdürlüğü kararlarına karşı idarî yargı yolu açıktır.

MADDE 27. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 84 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

«Bakanlık Kontrol Genel Müdürlüğünce yapılan denetleme veya bu Genel Müdürlüğün görevi gereği takip ettiği işlemler sonucu çıkan ihtilaflarda bu maddede belirtilen itiraz mercii Kontrol Genel Müdürlüğüdür. Kontrol Genel Müdürlüğünün kararlarına karşı, idarî yargı yolu açıktır.»

MADDE 28. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 85 inci maddesinin 2 nci fıkrasının (a) bendinin 2 nci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bu isteklerin, eşyanın gümrükten çekilmesinden itibaren iki ay içinde yapılması ve bu süre içinde eşyanın gümrüğe teslim edilmesi ve varsa para cezasının ödenmiş olması lazımdır. Şu kadar ki, satış akdi hükümlerine aykırı olduğu montajı sırasında veya sonunda anlaşılabilen eşyada bu süre altı aydır.»

MADDE 29. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 86 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci bendi ile 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. Kanuna göre alınması gereken gümrük vergisi ödenmeden veya eksik ödenerek yurda sokulan eşyadan, bu suretle hiç alınmamış veya noksan alınmış olan vergiler eşyanın fiili ithal tarihinden itibaren üç yıl içinde ilgili gümrüğünce yazı ile bildirilerek mükelleflerinden istenir.»

«3. Bir beyannameye veya bir tahakkuk varakasına ait olup da (500) lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları ile sahibinin şahsî istihlakine mahsus olduğu anlaşılabilen eşyaya ait (5 000) lirayı geçmeyen gümrük vergisi noksanları istenmez.

Ancak, tahakkuk memurlarına bu hususta terettüp edebilecek ceza ve tazmin takipleri, (500) lirayı geçmeyen haller hariç olmak üzere bu hükmün dışındadır.»

MADDE 30. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 93 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

«Gerektiğinde transit eşyanın cins ve mahiyetine veya nakliyatın özelliğine göre Bakanlık bu bölümdeki maddeler hükümlerine bağlı kalmaksızın transiti kolaylaştırıcı hükümler koyar.»

MADDE 31. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 100 üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tarif

Madde 100. — Antrepolar;

1. Türkiye'ye girmesi veya Türkiye'den transit geçirilmesi yasak olmayan yabancı memleket eşyasının,
2. Çıkış hükmünde olmak üzere ihraç edilecek miilli mahsul ve mamullerin,
3. Transit veya yeniden ihraç edilmek üzere gelen eşyanın, bulunduğu yerlerdir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 30. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 101 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Antrepo tekeline sahip işletmelere ait genel antrepo bulunmayan veya bulunmakla beraber yeterli olmadığı anlaşılan yerlerde genel ve aşağıdaki maddede gösterilen özel antrepolar, Bakanlıkça veya izin vereceği gerçek ve tüzelkişiler tarafından açılır ve işletilir.

Genel antrepolar içinde, özel kabineler açılmasına yıkama, temizleme ve teşhir yerleriyle uygun görülecek sair işlemlerin yapılmasına mahsus yerler tesisine izin vermeye Bakanlık yetkilidir.»

MADDE 31. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Fiktif antrepo :

Madde 103. — Gümrüğün denetlemesi altında bulunmak şartıyla, mal sahipleri veya temsilcileri tarafından temin ve tesis edilmiş olan mahal ve depolarda, belirlenecek esaslar dairesinde, uygun görülecek maddelerin konulmasına izin vermeye Bakanlık yetkili olup, bu yerler fiktif antrepo telakki edilir.

Yabancı eşyanın teşhir olunduğu fuar ve sergiler de antrepo sayılır.»

MADDE 32. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 104 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ancak, fuar ve sergiler ile gümrük vergilerinden muaf olan veya çıkışa konu teşkil edecek olan millî ya da millîleşmiş eşya hariç, fiktif antrepo açılmasında ve buraya eşya konulmasında teminat alınması mecburidir. Şu kadar ki, eşyaya ait teminat alınmış olsa bile, gümrük giriş işlemlerine başlanmadan ve bu işlemler bitirilmeden ve vergileri kesin olarak ödenmeden ve gümrüğün yazılı izni olmadan, eşya buralardan kısmen veya tamamen çıkarılamaz. Aksine hareket halinde idarî takipler ve kaçakçılık mevzuatına göre kovuşturma yapılır.»

MADDE 33. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 112 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Süre :

Madde 112. —

1. Genel ve özel antrepolarda eşya en çok beş yıl kalabilir. Bakanlık, makbul sebepler dolayısıyla, eşyanın iyi bir halde bulunması şartıyla bu süreyi bir yıl daha uzatabileceği gibi, bu sürelerle antrepoda kalması mahzurlu olan eşya için bu süreyi kısaltabilir.

Genel antrepo sayılan posta, telgraf ve telefon idaresinin sorumluluğu altındaki mahallerde, eşyanın bekleme süresi bağlı bulunduğumuz milletlerarası anlaşmalar hükümlerine tabidir.

2. Fiktif antrepolarda eşyanın kalabileceği süre, iki yılı geçmemek üzere Bakanlıkça tespit olunur.

3. Yolcu beraberinde gelen eşyanın gümrük salonları ile sundurma ve antrepolarda ve gümrük denetimi altındaki diğer yerlerde kalabileceği süre üç aydır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen süreler içerisinde it hal veya yurt dışı edilmeyen eşya hakkında 140 ıncı maddede hükümleri uygulanır.»

MADDE 34. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 114 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Eşyanın Devri :

Madde 114. — Antrepolarla sundurmalarda sahipleri adına kaydı yürütülen eşyanın başkasına devrine ilgili gümrük idaresince müsaade edilebilir.

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

MADDE 32. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 101 inci maddesinin 2 nci ve 3 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Özel kanunlarında antrepo açıp işletme yetkisi verilen kuruluşların antrepolarının bulunmadığı mahallerde veya bu kuruluşların antrepolarının yeterli olmaması hallerinde, Bakanlıkça, genel ve özel antrepolar açılıp işletilebilir, diğer kamu kuruluşlarına veya belediyelere ve bunların yapamaması halinde de özel kuruluşlara genel ve özel antrepo açma ve işletme izni verilebilir.

Genel antrepolar içinde, özel kabinler açılmasına yıkama, temizleme ve teşhir yerleriyle uygun görülecek sair işlemlerin yapılmasına mahsus yerler tesisine izin vermeye Bakanlık yetkilidir.»

MADDE 33. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Fiktif antrepo

Madde 103. — Gümrüğün denetlemesi altında bulunmak şartıyla, mal sahipleri veya temsilcileri tarafından temin ve tesis edilmiş olan mahal ve depolarda, belirlenecek esaslar dairesinde, uygun görülecek maddelerin konulmasına izin vermeye Bakanlık yetkili olup, bu yerler fiktif antrepo telakki edilir.

Yabancı eşyanın teşhir olunduğu fuar ve sergiler de fiktif antrepo sayılır.

MADDE 34. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 104 üncü maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye 3 üncü fıkra eklenmiştir:

«Ancak, fuar ve sergiler ile gümrük vergilerinden muaf olan veya çıkışa konu teşkil edecek olan millî ya da millîleşmiş eşya hariç, fiktif antrepo açılmasında ve buraya eşya konulmasında teminat alınması mecburidir. Şu kadar ki, eşyaya ait teminat alınmış olsa bile, gümrük giriş işlemlerine başlanmadan ve bu işlemler bitirilmeden ve vergileri kesin olarak ödenmeden ve gümrüğün yazılı izni olmadan, eşya buralardan kısmen veya tamamen çıkarılamaz. Aksine hareket halinde idari takipler ve kaçakçılık mevzuatına göre kovuşturma yapılır.»

«Ekonomik zaruretler halinde antrepolarda mevcut eşyanın gümrük işlemleri bilahara yapılmak üzere sahipleri tarafından kullanılmasına Bakanlıkça izin verilebilir.»

MADDE 35. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 112 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Süre

Madde 112. —

1. Genel ve özel antrepolarda eşya en çok beş yıl kalabilir. Bakanlık, makbul sebepler dolayısıyla, eşyanın iyi bir halde bulunması şartıyla bu süreyi bir yıl daha uzatabileceği gibi, bu sürelerle antrepoda kalması mahzurlu olan eşya için bu süreyi kısaltabilir.

Genel antrepo sayılan Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin sorumluluğu altındaki mahallerde, eşyanın bekleme süresi bağlı bulunduğumuz milletlerarası andlaşmalar hükümlerine tabidir.

2. Fiktif antrepolarda eşyanın kalabileceği süre, iki yılı geçmemek üzere Bakanlıkça tespit olunur.

3. Yolcu beraberinde gelen eşyanın gümrük salonları ile sundurma ve antrepolarda ve gümrük denetimi altındaki diğer yerlerde kalabileceği süre üç aydır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen süreler içerisinde ithal veya yurt dışı edilmeyen eşya hakkında 140 ıncı madde hükümleri uygulanır.

MADDE 36. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 114 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Eşyanın devri

Madde 114. — Antrepolarla sundurmalarda sahipleri adına kaydı yürütülen eşyanın başkasına devrine ilgili gümrük idaresince müsaade edilebilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

Mali ve hukuki sorumluluklar devralana aynen intikal eder.
Eşyanın devriyle ilgili usul ve şartlar Bakanlıkça tespit edilir.»

MADDE 35. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Antrepoları özellik gösteren faaliyet

Madde 117. — Serbest Liman ve Bölge Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere sınıfl faaliyetlerle rafineri tesisleri, kimya ve montaj sanayii gibi özellik taşıyan faaliyetlerin cereyan ettiği antrepolar ve benzeri yerlerde yapılacak işler ve gümrükçe uygulanacak usuller Bakanlıkça tayin ve tespit olunur.

MADDE 36. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 118 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ham, yarı mamul veya mamul maddeleri dışarıdan getirterek memleket içinde başkaca maddeler katılmış olsun olmasın tamamlayıcı veya değerlendirici ya da değiştirici az veya çok bir işçilik gördükten sonra yarı mamul veya mamul hale getirilen eşya ile bunların ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak veya üzerlerine takılmak amacıyla ithal edilecek eşya geçici kabul rejiminden yararlanır. Bu eşyanın, iki yıl içinde ihraç ve vergilerinin Bakanlıkça kabul ve tespit edilecek esas ve şartlar dairesinde teminata bağlanması gerekir.

Bu hükümlerden faydalanabilecek eşya ile bunların görebilecekleri işçilik derecesi, ücreti, fire nispeti, artıklarda vesair hususlarda uygulanacak işlemler, Teşvik Uygulama Başkanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur.»

MADDE 37. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 119 uncu maddesinin 1, 4, 6, 7, 8, 11 ve 13 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. a) Tamir edilmek, boyanmak, temizlenmek veya benzeri bir işçilik görmek üzere gelen ve altı ay içerisinde çıkarılacak olan eşya,

b) Türkiye'de imal edilip ihracı yapılacak eşyanın tamamlayıcısı olan veya monte edilmek üzere gelen ve üç ay içerisinde çıkarılacak olan eşya (Bakanlığın izni ile),

4. a) Memleket eşyasının ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak veya üzerlerine takılmak amacıyla gelen eşya (bu hükümden faydalanacak maddelerin çeşitleri ve hangi eşyanın çıkışında kullanılacağı ve ne kadar süre içerisinde çıkarılacağı, görebileceği işçilik ve fireleri Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Bakanlıklarının görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit edilir.)

b) Ticarî olan veya olmayan eşya naklinde kullanılmak üzere dolu veya boş olarak gelen lifler, tüpler, masura, bobin vesair zarflar, makaralar ile askılar (Bunların yurt içinde kalabilecekleri süre Bakanlıkça tespit olunur.)

c) Sanayide kullanılacak memleket dahilinde yapılmamasından dolayı imalatçıya bir külfet tahmil edeceği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kabul ve tespit edilecek kalıplar, altı ay içinde yurt dışına çıkarılmak kaydıyla,

6. Ülke sanayii, ekonomisi veya sair alanlarında acil ve önemli ihtiyacında veya ihracatın geliştirilmesi maksadıyla kullanılacak ve bir yıl içinde yurt dışına çıkarılacak, kiralama veya sair surette getirilen eşya (Bu fıkranın uygulama ilkeleri, Devlet Planlama Teşkilatının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir.)

7. a) Büyük inşaat, tesisat ve fennî araştırmalarla batık gemilerin çıkarılması işlerinde kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılacak olan ve memlekette bulunmayan veya temini büyük külfeti gerektiren fennî vasıta ve taşıtlar ile bunların takımları, (Bu eşyanın çeşitleri ve yurt içinde kalabileceği süreler Bayındırlık Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

b) Balık avcılığında kullanılmak üzere haricden getirilecek balıkçı gemileri ile bunların içinde bulunan balık avına mahsus lüzumlu teçhizat ve malzeme, (Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabileceği süreler Sanayi ve Teknoloji, Ulaştırma, Ticaret ve Tarım ve Orman bakanlıklarının görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Maliyet ve hukukî sorumluluklar devralana aynen intikal eder.
Eşyanın devriyle ilgili usul ve şartlar Bakanlıkça tespit edilir.

MADDE 37. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 117 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Antrepolarda özellik gösteren faaliyet

Madde 117. — Serbest Liman ve Bölge Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere sınaî faaliyetlerin cereyan ettiği antrepolar ve benzeri yerlerde yapılacak işler ve gümrükçe uygulanacak usuller Bakanlıkça tayin ve tespit olunur.

MADDE 38. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 118 inci maddesinin 1 inci ve 2 nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Ham, yarı mamul veya mamul maddeleri dışarıdan getirterek memleket içinde başkaca maddeler katılmış olsun olmasın tamamlayıcı veya değerlendirici ya da değiştirici az veya çok bir işçilik gördükten sonra yarı mamul veya mamul hale getirilen eşya ile bunların ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak veya üzerlerine takılmak amacıyla ithal edilecek eşya geçici kabul rejiminden yararlanır. Bu eşyanın, iki yıl içinde ihraç ve vergilerinin Bakanlıkça kabul ve tespit edilecek esas ve şartlar dairesinde teminata bağlanması gerekir.

Bu hükümlerden faydalanabilecek eşya ile bunların görebilecekleri işçilik derecesi, ücreti, fire nispeti, artıklarda vesair hususlarda uygulanacak işlemler, ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.»

MADDE 39. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 119 uncu maddesinin 1, 4, 6; 7, 8, 11 ve 13 üncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«1. a) Tamir edilmek, boyanmak, temizlenmek veya benzeri bir işçilik görmek üzere gelen ve altı ay içerisinde çıkarılacak olan eşya,

b) Türkiye'de imal edilip ihracı yapılacak eşyanın tamamlayıcısı olan veya monte edilmek üzere Bakanlığın izni ile gelen ve üç ay içerisinde çıkarılacak olan eşya.»

«4. a) Memleket eşyasının ihracında ambalaj maddesi olarak kullanılmak veya üzerlerine takılmak amacıyla gelen eşya (bu hükümden faydalanacak maddelerin çeşitleri ve hangi eşyanın çıkışında kullanılacağı ve ne kadar süre içerisinde çıkarılacağı, görebileceği işçilik ve fireleri ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)»

b) Ticarî olan veya olmayan eşya naklinde kullanılmak üzere dolu veya boş olarak gelen lifler, tüpler, masura, bobin vesair zarflar, makaralar ile askılar (Bunların yurt içinde kalabilecekleri süre Bakanlıkça tespit olunur.)

c) Sanayide kullanılacak olup memleket dahilinde yapılmamasından dolayı imalatçıya bir külfet tahmil edeceği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca kabul ve tespit edilecek kalıplar, altı ay içinde yurt dışına çıkarılmak kaydıyla.»

«6. Ülke sanayii, ekonomisi veya sair alanlarında acil ve önemli ihtiyacında veya ihracatın geliştirilmesi maksadıyla kullanılacak ve bir yıl içinde yurt dışına çıkarılacak, kiralama veya sair surette getirilen eşya (Bu fıkranın uygulama ilkeleri, ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)

7. a) Büyük inşaat, tesisat ve fennî araştırmalarla batık gemilerin çıkarılması işlerinde kullanıldıktan sonra tekrar yurt dışına çıkarılacak olan ve memlekette bulunmayan veya temini büyük külfeti gerektiren fennî vasıta ve taşıtlar ile bunların takımları, (Bu eşyanın çeşitleri ve yurt içinde kalabileceği süreler ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

b) Balık avcılığında kullanılmak üzere hariçten getirilecek balıkçı gemileri ile bunların içinde bulunan balık avına mahsus lüzumlu teçhizat ve malzeme, (Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabileceği süreler ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.)

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

c) Tankerlerin ve sair gemilerin yıkanması, temizlenmesi ve tamiri için milletlerarası usullere göre getirilen ve patent icabı satılmayan tulumbarlar ve sair fennî vasıtalar, (Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabileceği süreler Ulaştırma Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

d) Yurdumuzda meydana gelen doğal afetlerden dolayı dış ülkelere gönderilen yardım malzemeleri (Bunların cins ve yurttaki kalacağı süre Bakanlıkça ilgili kuruluşların görüşleri alınarak tespit edilir.),

8. Hükümetin izni ile memleketimizde kazılar ve araştırmalar yapan şahıs veya heyetlerin bu maksatlar için getirecekleri eşya (Bunların çeşitleri ve tekrar çıkış süreleri Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

11. Yabancı memleketlerde oturan fen ve sanat sahipleri ile işçilerin sanatlarını icra için Türkiye'ye gelişlerinde beraberlerinde getirdikleri veya kendilerinden bir ay önce veya bir ay sonra kendi adlarına veya Türkiye'de ilgili olduğu müessese adına gönderilen ve bir yıl içerisinde çıkarılan, kendilerine mahsus cihaz ve aletleriyle takımları,

13. Türkiye'ye geçici ve belirli bir süre çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak için gelen yabancıların beraberlerinde veya kendilerinden en çok iki ay önce veya altı ay sonra getirdikleri veya getirecekleri;

a) Kullanılmış ev eşyası iki yıl süre ile kalabilir. İlgilinin çalışma, tetkik ve tahsil süresinin ve ikametinin beş yılı aşması halinde eşya hakkında bu Kanunun 10 uncu maddesinin 4 üncü fıkrası hükümleri uygulanır.

b) Otomobil, minibüs ve motosikletler Türkiye'de iki yıl kalabilir. (Kanunun 12 nci maddesi hükmünden faydalanmayacak olan bu taşıtların özel bir trafik plakası taşımak ve memlekette kaldığı süre içerisinde, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilecek esaslar dairesinde kullanılmak şartıyla.)»

MADDE 38. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 132 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilk bendi ile (2) numaralı fıkrasının (a), (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (1) numaralı fıkraya (1) bendi eklenmiştir.

«1. Yabancı memleketlere çıkarıldıktan sonra veya çıkış hükmünde sundurma ve antrepolara konulduktan sonra aslı nitelikleri değişmeksizin geri getirilen, aşağıda yazılı memleket eşyası ve millileşmiş eşya ayniyatları gümrüğe ispat ve tevsik edilmek şartıyla vergiye tabi değildir. Ancak, varsa ihracata ilişkin yararlanılmış malî ve parasal avantajların iadesi gerekir.

1) Bu Kanunun 1 inci maddesinin 6 ncı bendinde belirtildiği şekilde çıkış sundurma ve antrepolarına konulduktan sonra üç ay içerisinde tekrar ithal edilecek eşya,

2. a) Yukarıda yazılı ameliyeler dolayısıyla eşyanın bünyesinde, niteliğinde ve tarife pozisyonunda bir değişiklik yapılmadan geri gelen eşyadan, işçiliğin yapıldığı memlekette ihtiyar edilen masraf ve ücretler ile dönüş için ödenen navlun ve sigorta bedelleri tutarı esas alınarak geri getirilen eşyanın intibak ettiği giriş tarife cetvelindeki pozisyonundaki nispet üzerinden vergi alınır.

b) Gördüğü ameliye dolayısıyla eşyanın bünyesi ve niteliği değiştiği takdirde giriş tarife cetvelinde intibak ettiği tarife pozisyonu üzerinden vergiye tabidir. Bu eşyanın kıymeti Kanunun 65 inci maddesine göre tayin ve tespit edilir. Ancak, çıkan eşyanın aynı esaslara göre bulunacak kıymeti, bu kıymetten düşülür.»

MADDE 39. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun değişik 140 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Antrepo ve sundurmalarda ve gümrük denetlemesi altında bulunan diğer yerlerde bu Kanunda yazılı sürelerden fazla kalmış eşya.»

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

c) Tankerlerin ve sair gemilerin yıkanması, temizlenmesi ve tamiri için milletlerarası usullere göre getirilen ve patent icabı satılmayan tulumbar ve sair fennî vasıtalar, (Bunların mahiyetleri ve yurt içinde kalabileceği süreler ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

d) Yurdumuzda meydana gelen doğal afetlerden dolayı dış ülkelerce gönderilen yardım malzemeleri (Bunların cins ve yurtda kalacağı süre ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),

8. Hükümetin izni ile memleketimizde tarihî ve arkeolojik kazılar ve araştırmalar yapan şahıs veya heyetlerin bu maksatlar için getirecekleri eşya (Bunların çeşitleri ve tekrar çıkış süreleri ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Bakanlıkça tespit olunur.),»

«11. Yabancı memleketlerde oturan, fen ve sanat sahipleri ile işçilerin sanatlarını icra için Türkiye'ye gelişlerinde beraberlerinde getirdikleri veya kendilerinden bir ay önce veya bir ay sonraki süreler içerisinde kendi adlarına veya Türkiye'de ilgili olduğu müessese adına gönderilen ve bir yıl içerisinde çıkarılan, kendilerine mahsus cihaz ve aletleriyle takımları,»

«13. Türkiye'ye geçici ve belirli bir süre çalışmak, tetkik ve tahsilde bulunmak için gelen yabancıların beraberlerinde veya kendilerinden iki ay önce veya altı ay sonraki süreler içerisinde getirdikleri veya getirecekleri;

a) Kullanılmış ev eşyası iki yıl süre ile kalabilir. İlgilinin çalışma, tetkik ve tahsil süresinin ve ikametinin beş yılı aşması halinde eşya hakkında bu Kanunun 10 uncu maddesinin 4 üncü fıkrası hükümleri uygulanır.

b) Otomobil, minibüs karavan ve motosikletler Türkiye'de iki yıl kalabilir. (Kanunun 12 nci maddesi hükmünden faydalanmayacak olan bu taşıtların özel bir trafik plakası taşımak ve memlekette kaldığı süre içerisinde, İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilecek esaslar dairesinde kullanılmak şartıyla.)»

MADDE 40. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 132 nci maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci paragrafı ile 2 nci fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 1 inci fıkraya (1) bendi eklenmiştir.

«Yabancı memleketlere çıkarıldıktan veya çıkış hükmünde sundurma ve antrepolara konulduktan sonra aslı nitelikleri değişmeksizin geri getirilen, aşağıda yazılı memleket eşyası ve millileşmiş eşya ayniyetleri gümrüğe ispat ve tevsih edilmek şartıyla vergiye tabi değildir. Ancak, varsa ihracata ilişkin yararlanılmış para veya para hükmündeki sair menfaatlerin iadesi gerekir»

«1) Bu Kanunun 1 inci maddesinin 6 ncı bendinde belirtildiği şekilde çıkış hükmünde sundurma ve antrepolara konulduktan sonra üç ay içerisinde tekrar ithal edilecek eşya,»

«a) Yukarıda yazılı ameliyeler dolayısıyla eşyanın bünyesinde, niteliğinde ve tarife pozisyonunda bir değişiklik yapılmadan geri gelen eşyadan, işçiliğin yapıldığı memlekette ihtiyar edilen masraf ve ücretler ile dönüş için ödenen navlun ve sigorta bedelleri tutarı esas alınarak geri getirilen eşyanın intibak ettiği giriş tarife cetvelindeki pozisyondaki nispet üzerinden vergi alınır.

b) Gördüğü ameliye dolayısıyla eşyanın bünyesi ve niteliği değiştiği takdirde giriş tarife cetvelinde intibak ettiği tarife pozisyonu üzerinden vergiye tabidir. Bu eşyanın kıymeti kanunun 65 inci maddesine göre tayin ve tespit edilir. Ancak, çıkan eşyanın aynı esaslara göre bulunacak kıymeti, bu kıymetten düşülür.»

MADDE 41. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 2419 sayılı Kanunla değişik 140 ıncı maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Antrepo ve sundurmalarda ve gümrük denetlemesi altında bulunan diğer yerlerde bu Kanunda yazılı sürelerden fazla kalmış eşya.»

MADDE 42. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 2419 sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 141. — 140 ıncı madde kapsamına giren ve yolcu eşyası dışında kalan eşya ile çabuk bozulma ve telef olma tehlikesine maruz bulunan saklanması masraf ve külfetli veya tehlikeli olduğu için kanunî bekleme süreleri beklenemeyecek eşya satış suretiyle tasfiye edilir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 40. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 146 ncı maddesinin ilk fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 146. — Kesin olarak yurda sokulacak eşya için yapılan beyan ile muayene ve denetleme neticesinde;»

MADDE 41. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 151 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muaf eşyanın gümrük işlemi yaptırılmaksızın yurda sokulması

«Madde 151. — Gümrük vergisinden muaf eşyayı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince tayin olunan kapı ve yollardan başka yerlerden izinsiz ithal veya buna teşebbüs edenlerden CİF değerinin onda biri ve eşyanın cins ve miktarı tayin olunamayan hallerde bin liradan onbin liraya kadar para cezası alınır.

Gümrük vergisinden muaf olarak ithali lazım gelen eşyayı gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokan veya buna teşebbüs edenler hakkında da yukarıki fıkra hükümleri uygulanır.»

MADDE 42. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 152 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sahte menşeli eşyaya ait hükümlerin ihlali

«Madde 152. — Kanunun 23 üncü maddesiyle konulmuş kısıntı ve yasaklara aykırı hareket edenlerden özel ceza hükümlerine göre takibat yapılma hakkı saklı kalmak üzere beşbin liradan ellibin liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 43. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 153 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Deniz nakliyatına ait hükümlerin ihlali

«Madde 153. — Kanunun 32, 35, 38 ve 40 ncü maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden (100) rüsum tonilatodan yukarı gemilerin kaptan veya acentalarından hareketleri kaçakçılık niteliğini taşımadığı hallerde, beşbin liradan ellibin liraya kadar para cezası alınır.»

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Satışın şekil, usul ve esasları, satılmayan eşyaya uygulanacak işlemler ile yolcu eşyasına uygulanacak tasfiye şekli ve tasfiyeyi yapmakla görevli kamu kuruluşları bir tüzükle belirlenir.

1. Yolcu eşyası dışında kalan eşyanın satılması halinde, satış bedelinden :

- a) Hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar,
- b) Gümrük vergi ve resimleri,
- c) Satış için yapılmış masraflar,
- d) Para cezaları,

Ayrılarak bu sıraya göre ilgililere dağıtılır. Satış bedeli aynı sıra içinde alacakların tamamını karşılamazsa garame suretiyle dağıtılır. Artan para (5 000) lira ve daha aşağı ise irat kaydedilir, fazla ise sahipleri adına emanet hesabına alınır. Emanet hesabına alınan bu para; kaçak zannı ile yakalanan eşyaya ait ise dava sonucuna göre irat kaydedilir veya sahibine iade olunur, diğer eşyaya ait ise sahibine ödenir. Sahip veya taşıyıcılarının serbest iradeleriyle gümrüğe terk edilen eşyanın satış bedelinden sahibine herhangi bir ödeme yapılmaz.

2. Gümrük idarelerine ait ya da gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan eşyadan, çürüme, bozulma gibi sebepler sonucu ekonomik değerini tamamen yitirmiş ya da sağlığa zararlı hale gelmiş eşya, tüzükte belirlenecek usul ve esaslar dairesinde gümrük idarelerince imha edilir.

3. Tasfiye işlemlerinde kambiyo ve dış ticaret rejimi ile konulan tahdidi ve takyidi hükümler nazara alınmaz.»

MADDE 43. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 146 ncı maddesinin ilk fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kesin olarak yurda sokulacak eşya için yapılan beyan ile muayene ve denetleme neticesinde»;

MADDE 44. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 151 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Muaf eşyanın işlemi yaptırılmaksızın yurda sokulması

Madde 151. — Gümrük vergisinden muaf eşyayı Kanunun 16 ncı maddesi gereğince tayin olunan kapı ve yollardan başka yerlerden izinsiz ithal veya buna teşebbüs edenlerden CIF değerinin onda biri ve eşyanın cins ve miktarı tayin olunamayan hallerde (1 000) liradan (10 000) liraya kadar para cezası alınır.

Gümrük vergisinden muaf olarak ithali lazım gelen eşyayı gümrük işlemlerini yaptırılmaksızın yurda sokan veya buna teşebbüs edenler hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

MADDE 45. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 152 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Sahte menşeli eşyaya ait hükümlerin ihlali

Madde 152. — Kanunun 23 üncü maddesiyle konulmuş kısıntı ve yasaklara aykırı hareket edenlerden özel ceza hükümlerine göre takibat yapılma hakkı saklı kalmak üzere (5 000) liradan (50 000) liraya kadar para cezası alınır.

MADDE 46. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 153 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Deniz nakliyatına ait hükümlerin ihlali

Madde 153. — Kanunun 32, 35, 38 ve 40 ncı maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden (100) rüsum tonilatodan yukarı gemilerin kaptan veya acentalarından hareketleri kaçakçılık niteliğini taşımadığı hallerde, (5 000) liradan (50 000) liraya kadar para cezası alınır.

MADDE 47. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 154 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

MADDE 44. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 154 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Girişte manifesto hükümlerinin ihlali

«Madde 154. — Giriş manifestosunda yazılı miktardan eksik çıkan kapların mahrecinden yüklenmemiş veya yanlışlıkla başka bir yere çıkarılmış veya kaza ve avarya neticesinde zayı olmuş veya çalınmış bulunduğu gümrükçe tayin edilecek süre içinde ispat olunmadığı takdirde, bu noksan kaplara ait eşyadan girdiği tarife numarasına veya bu tarife numarası tespit edilmiyorsa cins ve nevine göre tarifede dahil olduğu faslı en yüksek vergiye tabi pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergisi kadar para cezası alınır.

Yukarıdaki fıkraya göre ceza tespiti mümkün olmazsa her kab için ikibin liradan yirmibin liraya kadar para cezası alınır.

Döküm halinde nakledilen eşyanın giriş manifestosuna yazılı miktarına göre % 2'yi aşan eksik ve fazlalıkların birinci fıkrada gösterilen sebeplerden ileri geldiği, gümrükçe tayin edilen sürede ispat olunmazsa bu eksik ve fazlalıklar için gümrükçe alınacak vergi kadar para cezası alınır.

Giriş manifestosunda eşyanın cinsi yanlış beyan edilmiş olur ve kapların neveleri ve dış alametleri de manifestoya uygun bulunmazsa her kap başına beşyüz liradan ikibin liraya kadar para cezası alınır.

Bu maddede yazılı cezalar işletme veya taşıt sahip veya acenta veya kaptanlardan alınır. Bunlar, hükmolunan cezadan müteselsilen sorumludurlar.

Yolcuların beraberlerinde getirdikleri ticarî mahiyetteki eşya manifestoya kaydettirilmemiş bulunduğu takdirde, sahiplerinden beşbin liradan ellibin liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 45. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 155 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Çıkış manifestosu vermeden Türkiye'den eşya çıkaran veya çıkarmaya teşebbüs edenler veya verdikleri manifestoda eşyanın açık bir surette belli olan cins veya kap adedini ve miktarını yanlış veya eksik veya fazla bildiren veya gümrük idaresinden müsaade almadan boş olarak ayrılan kara, deniz ve hava nakil vasıtaları kaptan veya sahip veya acentalarından ikibin liradan yirmibin liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 46. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 156 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanun ve emirlere aykırı hareket

«Madde 156. — 1. Türkiye karayollarında uluslararası veya ulusal nakliyatda gümrüklü eşya taşıyan taşımacılardan, bu Kanuna göre çıkarılmış tüzük ve yönetmelik hükümleri ile ilan edilen emir ve tebliğlere aykırı hareket etmeleri halinde, araçların sürücü ve sahiplerinden duruma göre tek başlarına veya müteselsilen onbin liradan yüzbin liraya kadar para cezası alınır.

2. Ayrıca, bu Kanunla konmuş hükümlere (Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere) ve bu Kanuna uygun olarak veya bu Kanunla tanınmış yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklere veya ilan edilen emirlere veya yapılan tebliğlere aykırı hareket edenlerden, fiilin mahiyetine göre bin liradan yirmibin liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 47. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun değişik 175 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Süre değişikliği

«Madde 175. — Bu Kanunla tayin edilmiş sürelerle ilişkin hükümlerin uygulanmasında zorlayıcı sebepler veya beklenmeyen haller nazara alınarak duruma göre Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere göre süre değişikliği yapılabilir.

Ancak, 140 inci madde kapsamına giren eşya için sürelerin bitiminden evvel zorlayıcı sebepleri gösteren bir yazıyla ilgili gümrüğe veya Bakanlığa bizzat veya taahhütlü mektup veya telgrafla başvurulması zorunludur. Zorlayıcı sebepler yerinde görüldüğü takdirde, eşyayla ilgili ithal müsaadesi varsa ithal müsaade-

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

Girişte manîfesto hükümlerinin ihlali

«Madde 154. — Giriş manifestosunda yazılı miktardan eksik çıkan kapların mahrecinden yüklenmemiş veya yanlışlıkla başka bir yere çıkarılmış veya kaza ve avarya neticesinde zayi olmuş veya çalınmış bulunduğu gümrükçe tayin edilecek süre içinde ispat olunmadığı takdirde, bu noksan kaplara ait eşyadan girdiği tarife numarasına veya bu tarife numarası tespit edilemiyorsa cins ve nevine göre tarifede dahil olduğu faslin en yüksek vergiye tabi pozisyonuna göre hesaplanacak gümrük vergisi kadar para cezası alınır.

Yukarıki fıkraya göre ceza tespiti mümkün olmazsa her kap için (2 000) liradan (20 000) liraya kadar para cezası alınır.

Döküm halinde nakledilen eşyanın giriş manifestosuna yazılı miktarına göre % 2'yi aşan eksik ve fazlalıkların 1 inci fıkrada gösterilen sebeplerden ileri geldiği, gümrükçe tayin edilen sürede ispat olunmazsa, bu eksik ve fazlalıklar için gümrükçe alacak vergi kadar para cezası alınır.

Giriş manifestosunda eşyanın cinsi yanlış beyan edilmiş olur ve kapların neveleri ve dış işaretleri de manifestoya uygun bulunmazsa her kap başına (500) liradan (2.000) liraya kadar para cezası alınır.

Bu maddede yazılı cezalar işletme veya taşıt sahip veya acenta veya kaptanlardan alınır. Bunlar, hükümlenen cezadan müstesilen sorumludurlar.

Yolcuların beraberlerinde getirdikleri ticarî mahiyetteki eşya manifestoya kaydettirilmemiş bulunduğu takdirde, sahiplerinden (5 000) liradan (50 000) liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 48. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 155 inci maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Çıkış manifestosu vermeden Türkiye'den eşya çıkaran veya çıkarmaya teşebbüs edenler veya verdikleri manifestoda eşyanın açık bir surette belli olan cins veya kap adedini ve miktarını yanlış veya eksik veya fazla bildiren veya gümrük idaresinden müsaade almadan boş olarak ayrılan kara, deniz ve hava nakil vasıtaları kaptan veya sahip veya acentalarından (2 000) liradan (20 000) liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 49. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 156 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kanun ve emirlere aykırı hareket

«Madde 156. — 1. Türkiye karayollarında uluslararası veya ulusal nakliyatta gümrüklü eşya taşıyan taşımacılardan, bu Kanuna göre çıkarılmış tüzük ve yönetmelik hükümleri ile ilân edilen emir ve tebliğlere aykırı hareket etmeleri halinde, araçların sürücü ve sahiplerinden duruma göre tek başlarına veya müstesilen (10 000) liradan (100 000) liraya kadar para cezası alınır.

2. Ayrıca, bu Kanunla konmuş hükümlere (Kanunda ayrı bir ceza tayin edilmiş haller saklı kalmak üzere) ve bu Kanuna uygun olarak veya bu Kanunla tanınmış yetkilere dayanılarak çıkarılan tüzük ve yönetmeliklere veya ilân edilen emirlere veya yapılan tebliğlere aykırı hareket edenlerden, fiilin mahiyetine göre (1 000) liradan (20 000) liraya kadar para cezası alınır.»

MADDE 50. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 2419 sayılı Kanunla değişik 175 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Süre değişikliği

Madde 175. — Bu Kanunla tayin edilmiş sürelerle ilişkin hükümlerin uygulanmasında zorlayıcı sebepler veya beklenmeyen haller nazara alınarak duruma göre Bakanlıkça tespit edilecek esas ve usullere göre süre değişikliği yapılabilir.

Ancak, 140 ncı madde kapsamına giren eşya için sürelerin bitiminden evvel zorlayıcı sebepleri gösteren bir yazıyla ilgili gümrüğe veya Bakanlığa bizzat veya taahhütlü mektup veya telgrafla başvurulması zorunludur. Zorlayıcı sebepler yerinde görüldüğü takdirde, eşyayla ilgili ithal müsaadesi varsa ithal müsaadesinin

(Danışma Meclisinin Kabul Ettiği Metin)

sinin geçerli olduğu süre sonuna kadar, yabancı ülkeye sevkedilmek üzere Türkiye'ye getirilen aktarma ve transit eşyasında toplam bir yılı; diğer hallerde ise toplam üç ayı geçmemek üzere süre uzatımı yapılabilir. Şu kadar ki, gümrüğe ilişkin bir sebeple veya soruşturma veya adli mercilerce veya eşyanın ithaline ilişkin olarak resmî mercilerce yürütülen herhangi bir işlem nedeniyle geçecek süreler bekleme süresini durdurur.

Doğrudan doğruya kamu kuruluşlarınca veya Türkiye'deki yabancı diplomatik temsilcilikler, konsolosluklar ile bu diplomatik temsilcilik ve konsolosluklarda görevli yabancı personel tarafından ithal edilecek eşya için birinci fıkra hükümleri uygulanır.»

MADDE 48. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 176 ncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Başlamak üzere, geçen süreye ait faiz, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre Bakanlıkça tespit ve tahakkuk ettirilerek tahsil olunur.»

MADDE 49. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 180 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bakanlığın görevleri

«Madde 180. — Bakanlık bu Kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulu Kararı alınması lüzumlu olan durumları, tayin, tespit, takip etmek ve gereğini yerine getirmekle görevlidir.

Taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar uyarınca, uygulanması gereken karar, tavsiye kararı, sözleşme eki, görüş, izahname, yorum gibi hususlar Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur.

Gümrük Giriş Tarife Cetveli izahnamesi ile eşya fihristi Bakanlıkça hazırlanır ve Resmî Gazete ile yayımlanır. Bu suretle yayımlanan metinler idarî ve kazai uygulamada esas tutulur.»

Yürürlük

MADDE 50. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 51. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(İhtisas Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

geçerli olduğu süre sonuna kadar, yabancı ülkeye sevk edilmek üzere Türkiye'ye getirilen aktarma ve transit eşyasında toplam bir yılı; diğer hallerde ise toplam üç ayı geçmemek üzere süre uzatımı yapılabilir. Şu kadar ki, gümrüğe ilişkin bir sebeple veya soruşturma veya adli mercilerce veya eşyanın ithaline ilişkin olarak resmî mercilerce yürütülen herhangi bir işlem nedeniyle geçecek süreler bekleme süresini durdurur.

Doğrudan doğruya kamu kuruluşlarınca veya mütekabiliyet esaslarına göre Türkiye'deki yabancı diplomatik temsilcilikler, konsolosluklar ile bu diplomatik temsilcilik ve konsolosluklarda görevli olan veya anlaşma ve andlaşmalarla Türkiye'de bulunan yabancı personel tarafından ithal edilecek eşya için 1 inci fıkraya hükümleri uygulanır.

MADDE 51. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 176 ncı maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Başlamak üzere, geçen süreye ait faiz, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 48 inci maddesine göre Bakanlıkça tespit ve tahakkuk ettirilerek tahsil olunur.»

MADDE 52. — 1615 sayılı Gümrük Kanununun 180 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bakanlığın görevleri

Madde 180. — Bakanlık, bu Kanuna dayanılarak Bakanlar Kurulu kararı alınması lüzumlu olan durumları, tayin, tespit, takip etmek ve gereğini yerine getirmekle görevlidir.

Taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar uyarınca, uygulanması gereken karar, tavsiye kararı, sözleşme eki, görüş, izahname, yorum gibi hususlar Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulur.

Gümrük Giriş Tarife Cetveli izahnamesi ile eşya fihristi Bakanlıkça hazırlanır ve Resmî Gazete ile yayımlanır. Bu suretle yayımlanan metinler idarî ve kazaf uygulamasında esas tutulur.

MADDE 53. — 1615 sayılı Gümrük Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1. — Bu kanunda öngörülen para cezalarına ilişkin miktarlar Bakanlar Kurulu kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 54. — 2834 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 12 nci maddesi ile geçici 2 nci maddesi hükümleri ve 38 inci maddesinin 1615 sayılı Gümrük Kanununun 12 nci maddesine ait hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE — 141 inci maddede belirtilen Tüzük Gümrük ve Tekel Bakanlığınca hazırlanıp bu kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde yürürlüğe konur.

Bu Tüzük yürürlüğe konuluncaya kadar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gümrüğe terkedilmiş sayılan eşyadan halen gümrük idarelerine ait ya da gümrük denetimindeki sundurma, depo ve antrepolarda bulunan ve bedelsiz ithale konu teşkil eden eşya ile müsaderesi kesinleşen kaçak eşya ve çabuk bozulma, telef olma tehlikesine maruz bulunan veya saklanması masraf ve külfetli olan her türlü eşya hakkında 1615 Sayılı Gümrük Kanununun 25 . 2 . 1981 günlü 2419 Sayılı Kanunla değişik 141 inci maddesi hükümlerinin uygulanmasına devam olunur, diğer eşyanın tasfiye işlemleri ise durdurulur.

Yürürlük

MADDE 55. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 56. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

